

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г. и бр. 13 от 2017 г.)

§ 1. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 8а:

„8а. извършеното деяние съставлява административно нарушение, за което е приключило административнонаказателно производство;“.

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Наказателното производство се прекратява, ако в случаите по чл. 25, т. 5 в едномесечен срок от спирането не е направено предложение за възобновяване на административнонаказателното производство или предложението не е уважено.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 2. В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея се създават т. 4 и 5:

„4. съдът отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз;

5. за същото деяние, което е престъпление, е приключило административнонаказателно производство.“

2. Създава се ал. 2:

„(2) Наказателното производство може да бъде спряно, когато се чака отговор на из pratена молба за международна правна помощ.“

§ 3. В чл. 28, ал. 4 след думите „по чл. 354, ал. 2, т. 2“ се добавя „и 3“.

§ 4. В чл. 29, ал. 1 буква „г“ се отменя.

§ 5. В чл. 61, ал. 3, изречение първо думите „срока за представянето й“ се заменят с „в 3-дневен срок от предявяване на акта за определянето й“.

§ 6. В чл. 67 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 след думите „предложението или молбата“ се добавя „еднолично“.

2. В ал. 5, изречение второ думите „ал. 2“ се заменят с „ал. 3“.

3. Създава се ал. 6:

„(6) В съдебното производство правомощията по ал. 3 и 5 се осъществяват от съда, който разглежда делото.“

§ 7. В чл. 73а ал. 2 се изменя така:

„(2) Съдът може да наложи обезпечителната мярка и върху парите и ценните книжа, представени като гаранция. Наложената обезпечителна мярка не възпрепятства отнемането в полза на държавата на основание чл. 66, ал. 2.“

§ 8. В чл. 75, ал. 1 накрая се поставя точка и запетая и се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.

§ 9. В чл. 77, ал. 3 думите „съдебното следствие“ се заменят с „разпоредителното заседание“.

§ 10. В чл. 85, ал. 3 думите „съдебното следствие“ се заменят с „разпоредителното заседание“.

§ 11. В чл. 111, ал. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ново изречение първо:

„По искане за връщане прокурорът се произнася в тридневен срок.“

2. Досегашните изречения първо и второ стават съответно изречения второ и трето.

§ 12. В чл. 120 се създават ал. 5 и 6:

„(5) Когато глобата по ал. 3 и 4 е наложена от орган на досъдебното производство, постановлението се обжалва пред съответния

първоинстанционен съд в 3-дневен срок от съобщението за налагането ѝ. Съдът се произнася незабавно в закрито заседание с определение, което е окончателно.

(6) Определението на съда, с което той отказва да отмени глоба по ал. 3 и 4, подлежи на обжалване по реда на глава двадесет и втора от НПК.“

§ 13. В чл. 133 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Когато глобата е наложена от орган на досъдебното производство, постановлението се обжалва пред съответния първоинстанционен съд в 3-дневен срок от съобщението за налагането ѝ. Съдът се произнася незабавно в закрито заседание с определение, което е окончателно.

(4) Определението на съда, с което той отказва да отмени глоба по ал. 2, подлежи на обжалване по реда на глава двадесет и втора от НПК.“

§ 14. В чл. 139 се създава ал. 10:

„(10) Разпит на свидетел със специфични нужди от защита се провежда при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително чрез видеоконференция или телефонна конференция, в съответствие с разпоредбите на този кодекс.“

§ 15. В чл. 140 ал. 5 се изменя така:

„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“

§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3:

„(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“

§ 17. В чл. 149 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 6:

„(6) Когато глобата е наложена от орган на досъдебното производство постановлението се обжалва пред съответния първоинстанционен съд в 3-дневен срок от съобщението за налагането ѝ. Съдът се произнася незабавно в закрито заседание с определение, което е окончателно.“

2. Създава се ал. 7:

„(7) Определението на съда, с което той отказва да отмени глоба по ал. 5, подлежи на обжалване по реда на глава двадесет и втора от НПК.“

3. Досегашната ал. 6 става ал. 8 и в нея думите „което се намира извън страната“ и запетаите пред и след тях се заличават.

§ 18. В чл. 174 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 5, изречение първо думите „отношение на“ се заменят с „дела за престъпления, извършени от“ и след думата „следователи“ се поставя запетая, а изречение трето се заличава.

2. В ал. 6, изречение първо думите „отношение на“ се заменят с „дела за престъпления, извършени от“ и след думите „негов заместник“ се поставя запетая, а изречение второ се заличава.

§ 19. В чл. 182 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Когато глобата е наложена от орган на досъдебното производство, постановлението се обжалва пред съответния първоинстанционен съд в 3-дневен срок от съобщението за налагането ѝ. Съдът се произнася незабавно в закрито заседание с определение, което е окончателно.

(4) Определението на съда, с което той отказва да отмени глоба по ал. 1 и 2, подлежи на обжалване по реда на глава двадесет и втора от НПК.“

§ 20. В чл. 188, ал. 2 накрая се добавя „или от органа на досъдебното производство“.

§ 21. В чл. 195 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) В случаите на чл. 43, т. 2 или когато са отведени всички прокурори от съответната прокуратура, главният прокурор или оправомощен от него заместник определя досъдебното производство да се извърши в района на друга, еднаква по степен прокуратура.“

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 22. В чл. 214 се създава ал. 3:

„(3) В акта за образуване на досъдебно производство по ал. 1 и 2 не се посочват имената на лицето, за което има данни, че е извършило престъплението.“

§ 23. Създава се чл. 217а:

„Запазване на стойността на процесуалните действия“

Чл. 217а. Извършените действия по разследването и другите процесуални действия преди разделянето или обединяването на дела запазват процесуалната си стойност по отделеното, съответно по обединеното дело.“

§ 24. В чл. 234 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) При фактическа и правна сложност на делото прокурорът може да удължи срока по ал. 1 до 4 месеца. Ако и този срок се окаже недостатъчен, административният ръководител на съответната прокуратура или оправомощен от него прокурор може да го удължава по искане на наблюдаващия прокурор. Срокът на всяко удължаване не може да бъде повече от два месеца.“

2. В ал. 4 думите „по ал. 1 и 2“ се заменят с „по ал. 1-3“.

3. Алинея 5 се отменя.

§ 25. В чл. 242 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 след думите „действия по разследването“ се поставя запетая и се добавя „както и други процесуални действия“.

2. Създава се ал. 5:

„(5) Когато делото представлява фактическа и правна сложност, срокът по ал. 4 може да бъде удължен с един месец от административния ръководител на съответната прокуратура или оправомощен от него прокурор по мотивирано искане на наблюдаващия прокурор.“

§ 26. В чл. 243 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Когато прекратява наказателното производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 поради това, че деянието съставлява административно нарушение, прокурорът изпраща материалите заедно с веществените доказателства по компетентност на съответния административнонаказващ орган.“

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „седем дни“ се заменят с „един месец“.

4. Досегашните ал. 5-10 стават съответно ал. 6-11.

§ 27. В глава деветнадесета се правят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието на главата се изменя така: „Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание”.

2. Заглавието „Раздел I Предаване на съд“ се заличава.

3. Създават се чл. 247а-247в:

„Определяне на съдия-докладчик и проверка на подсъдността на делото

Чл. 247а. (1) След образуване на делото се определя съдия-докладчик.

(2) Когато съдията-докладчик намери, че делото е подсъдно на съда:

1. насрочва образуваното по обвинителен акт дело в разпоредително заседание в двумесечен срок от постъпването му, а когато представлява фактическа или правна сложност, както и в други изключителни случаи председателят на съда може писмено да разреши разпоредителното заседание да бъде насрочено в определен от него по-дълъг срок, но не повече от три месеца;

2. осъществява правомощията по чл. 250-252, когато делото е образувано по тъжба на пострадалия.

(3) Съдията-докладчик прекратява съдебното производство, когато намери, че делото не е подсъдно на съда.

Съобщения за насрочване на разпоредителното заседание

Чл. 247б. (1) По разпореждане на съдията-докладчик препис от обвинителния акт се връчва на подсъдимия. С връчването на обвинителния акт на подсъдимия се съобщава за насрочването на разпоредителното заседание и за въпросите по чл. 248, ал.1, за правото му да се яви със защитник и за възможността да му бъде назначен защитник в случаите по чл. 94, ал. 1, както и че делото може да бъде разгледано и решено в негово отствие при условията на чл. 269.

(2) За разпоредителното заседание и за въпросите по чл. 248, ал. 1 се уведомяват прокурорът и защитникът, както и пострадалият или неговите наследници и ощетеното юридическо лице, на които се съобщава за правото да упълномощят повереник.

(3) В 7-дневен срок от връчването на съобщението прокурорът и лицата по ал. 1 и 2 могат да дадат отговор по въпросите, които се обсъждат в разпоредителното заседание, и да направят своите искания.

(4) В 7-дневен срок от връчването на съобщението пострадалият или неговите наследници могат да направят искания за конституиране като частен обвинител и гражданска ищец, а ощетеното юридическо лице – като гражданска ищец.”

(5) Съдията-докладчик осигурява възможност на лицата, които могат да участват в разпоредителното заседание да се запознаят с материалите по делото и да направят необходимите извлечения.

Участници в разпоредителното заседание

Чл. 247в. (1) Разпоредителното заседание се отлага, когато не се яви:

1. прокурорът

2. подсъдимият, ако явяването му е задължително, освен в случаите по чл. 269, ал. 3;

3. защитникът - в случаите по чл. 94, ал. 1.

(2) Неявяването на пострадалия или неговите наследници и ощетеното юридическо лице без уважителна причина не е пречка за провеждане на разпоредителното заседание.

(3) Разпоредителното заседание не се отлага, ако пострадалият или неговите наследници, както и ощетеното юридическо лице не са намерени на посочен от тях адрес за призоваване в страната.“

4. Член 248 се изменя така:

„Въпроси, които се обсъждат в разпоредителното заседание

Чл. 248. (1) В разпоредителното заседание се обсъждат следните въпроси:

1. подсъдно ли е делото на съда;

2. има ли основание за прекратяване или спиране на наказателното производство;

3. допуснато ли е на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила, довело до ограничаване на

процесуалните права на обвиняемия или на неговия защитник, на пострадалия или на неговите наследници;

4. налице ли са основания за разглеждане на делото по реда на особените правила;

5. разглеждането на делото при закрити врати, привличането на резервен съдия или съдебен заседател, назначаването на защитник, възто лице, преводач или тълковник и извършването на съдебни следствени действия по делегация;

6. взетите мерки за процесуална принуда;

7. искания за събиране на нови доказателства;

8. насрочването на съдебното заседание и лицата, които следва да се призоват за него.

(2) Съдът се произнася по направените искания за конституиране на страни в производството.

(3) В съдебно заседание на първоинстанционния, въззвивния и касационния съд не могат да се правят възражения за допуснатите нарушения на процесуалните правила по ал. 1 т. 3, които не са били поставени на обсъждане в разпоредителното заседание, включително по почин на съдията-докладчик, или които са приети за несъществени.

(4) В разпоредителното заседание не се обсъждат нарушения, свързани с допускането, събирането, проверката и оценката на доказателствата и доказателствените средства.

(5) След изслушване на прокурора и лицата по чл. 2476, ал. 1 и 2 съдът се произнася с определение, с което:

1. прекратява съдебното производство;

2. прекратява наказателното производство;

3. спира наказателното производство;

4. насрочва делото и уведомява явилите се лица, когато не са налице основания за разглеждането му по реда на глава двадесет и седма, глава двадесет и осма и глава двадесет и девета.

(6) Определението се обявява в разпоредителното заседание.”

5. В чл. 249:

а) в ал. 1 думите „съдията-докладчик“ се заменят със „съдът“ и думите „чл. 248, ал. 2, т. 3“ се заменят с „чл. 248, ал. 1, т. 1 и 3“;

б) в ал. 2 думите „чл. 248, ал. 2, т. 3“ се заменят с „чл. 248, ал. 1, т. 3“, думите „съдията–докладчик“ се заменят със „съдът“, думите „разпореждането си“ се заменят със „с определение“ и думите „чл. 242, ал. 2“ се заменят с „чл. 242, като започва да тече нов срок от получаване на делото“;

в) алинея 3 се изменя така:

„(3) Определението по чл. 248, ал. 1, т. 3 и 6, както и отказът на съда по чл. 248, ал. 2 да допусне частен обвинител подлежат на обжалване и протестиране по реда на глава двадесет и втора.“

6. В чл. 250:

а) в ал. 1:

аа) в основния текст думите „съдията–докладчик“ се заменят със „съдът“;

бб) в т. 1 накрая думите „по чл. 24, ал. 4“ се заменят с „по чл. 24, ал. 5“;

вв) създава се т. 3:

„3. когато деянието, описано в обвинителния акт или в тъжбата, съставлява административно нарушение.“;

б) в ал. 2 думите „съдията–докладчик“ се заменят със „съдът“ и се създава изречение второ:

„В случаите по ал. 1, т. 3 изпраща делото заедно с веществените доказателства по компетентност на съответния административнонаказващ орган.“;

в) алинея 3 се отменя.

7. Член 251 се изменя така:

„Спиране на наказателното производство от съда

Чл. 251. (1) Съдът спира наказателното производство в случаите по чл. 25, ал. 1, т. 1-3 и ал. 2 и чл. 26.

(2) Съдът се произнася относно мерките за процесуална принуда.

(3) Съдът отменя и мярката за обезпечаване на гражданскияиск, ако основанието за нейното налагане е отпаднало.

(4) Препис от определението за спиране на наказателното производство за престъпление, което се преследва по тъжба на пострадалия, се връчва на частния тъжител и на подсъдимия.

(5) Определението подлежи на обжалване и протестиране по реда на глава двадесет и втора.“

8. Член 252 се изменя така:

„Подготовка на съдебното заседание“

Чл. 252. (1) Когато са налице основания за разглеждане на делото по реда на глава двадесет и девета, а по искане на страните - и по реда на глава двадесет и седма и глава двадесет и осма, съдът разглежда делото незабавно след провеждане на разпоредителното заседание.

(2) Когато не са налице основания за разглеждане на дело, образувано по обвинителен акт, по реда на глава двадесет и седма, глава двадесет и осма и глава двадесет и девета, съдебното заседание се насрочва в едномесечен срок от разпоредителното заседание.

(3) За насрочване на съдебното заседание се уведомяват неявилите се в разпоредителното заседание лица.

(4) Съдията-докладчик насрочва в едномесечен срок образуваното по тъжба на пострадалия производство, когато са налице основания за разглеждането ѝ в съдебно заседание. Препис от определението и от тъжбата се връчват на подсъдимия, като му се съобщава за датата на съдебното заседание, както и че делото може да бъде разгледано и решено в негово отствие при условията на чл. 269. В седемдневен срок от връчването на книжата, подсъдимият може да даде отговор, в който да изложи възраженията си и да направи нови искания.”

9. Раздел II „Подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“ с чл. 254–257 се отменя.

§ 28. В чл. 260 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „запасен“ се заменя с „резервен“.
2. В ал. 2 думата „Запасният“ се заменя с „Резервният“.
3. В ал. 3 думата „запасният“ се заменя с „резервният“.

§ 29. В чл. 266, ал. 4 се създава изречение второ:

„Определението на съда, с което той отказва да отмени глоба по ал. 2, може да се обжалва и протестира по реда на глава двадесет и втора.“

§ 30. В чл. 269, ал. 3, т. 3 думите „чл. 254, ал. 4“ се заменят с „чл. 2476, ал. 1“.

§ 31. В чл. 270 ал. 2 се изменя така:

„(2) Съдът се произнася с определение в открито заседание.“

§ 32. В чл. 271 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 6 се отменя.

2. В ал. 11 се създава изречение второ:

„Определението на съда, с което той отказва да отмени глобата, може да се обжалва и протестира по реда на глава двадесет и втора.“

§ 33. В чл. 280, ал. 6 след думите „малолетен свидетел“ се добавя „или свидетел със специфични нужди от защита“ и се създава изречение второ:

„Разпитът се провежда при вземане на мерки за избягване на контакт с подсъдимия, включително в специално оборудвани помещения.“

§ 34. В чл. 281, ал. 1, т. 6 след думите „свидетелят е малолетен“ се добавя „или със специфични нужди от защита“.

§ 35. В чл. 288 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Съдът прекратява съдебното производство и изпраща делото на съответния прокурор, когато на съдебното следствие се установи, че престъплението подлежи на разглеждане от по-горен съд, от специализирания наказателен съд или от военен съд.“

2. Алинея 2 се отменя.

§ 36. В чл. 301 се създава ал. 4:

„(4) При решаване на въпроса по ал. 1, т. 2 съдът се произнася и дали извършеното деяние съставлява административно нарушение.“

§ 37. В чл. 305 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 6:

„(6) В случаите по чл. 301, ал. 4 съдът признава подсъдимия за невинен и му налага административно наказание, когато извършеното деяние се наказва по административен ред в предвидените в Особената част на НК случаи или когато съставлява административно нарушение, предвидено в закон или указ.“

2. Досегашната ал. 6 става ал. 7.

§ 38. В чл. 308, ал. 2 думата „тридесет“ се заменя с „шестдесет“.

§ 39. В чл. 310 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „състава на съда“ се поставя запетая и се добавя „и срока за изготвяне на мотивите по чл. 308.“

2. В ал. 3 думите „в срока“ се заменят с „в сроковете“.

§ 40. В чл. 320 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) С жалбата и протеста не могат да се правят възражения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства.“

2. Досегашните ал. 2-5 стават съответно ал. 3-6.

§ 41. В чл. 323, ал. 2 думите „тази глава“ се заменят с „глава двадесет и втора“.

§ 42. В чл. 329, ал. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „освен в случаите на чл. 269, ал. 3“.

§ 43. В чл. 333, ал. 1 съюзът „и“ след думите „по постановената присъда“ се заменя със запетая, а след думите „по съществото на обвинението“ се добавя „и по мярката за неотклонение“.

§ 44. В чл. 335 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Въззвивният съд отменя присъдата и изпраща делото на прокурора, когато се установи, че престъплението, за което е образувано производството по тъжба на частния тъжител, е от общ характер.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Въззвивният съд не може да отмени присъдата по ал. 1 или да отмени оправдателната присъда по ал. 2, ако няма съответен протест от прокурора, съответна жалба от частния тъжител или частния обвинител.“

§ 45. В чл. 336 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 4:

„4. да оправдае подсъдимия и да му наложи административно наказание, когато извършеното деяние се наказва по административен ред в предвидените в Особената част на НК случаи или когато съставлява административно нарушение, предвидено в закон или указ.“

2. Създава се ал. 3:

„(3) След постановяване на присъдата съдът се произнася и по мярката за неотклонение, като прилага чл. 309, ал. 2-4.“

§ 46. В чл. 340, ал. 1 след думите „обявено за решаване“ се поставя запетая и се добавя „а в случаите по чл. 308, ал. 2 - не по-късно от шестдесет дни.“

§ 47. В чл. 346, т. 2 след думите „като възвивна инстанция“ се добавя „по дела от общ характер“.

§ 48. В чл. 348, ал. 3, т. 1 думите „обвиняемия или на другите страни“ се заменят със „страните“.

§ 49. В чл. 351 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) С касационната жалба и протест не могат да се правят възражения за съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства.“

2. Досегашните ал. 2-4 стават съответно ал. 3-5.

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея след думите „подлежи на обжалване“ се добавя „в седемдневен срок от съобщението“.

§ 50. В чл. 354 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) създава се нова т. 3:

„3. отмени присъдата или решението, да оправдае подсъдимия и да му наложи административно наказание, когато извършеното деяние се наказва по административен ред в предвидените в Особената част на Наказателния кодекс случаи или когато деянието съставлява административно нарушение, предвидено в закон или указ;“

б) досегашните т. 3 и 4 стават съответно т. 4 и 5.

2. В ал. 4, изречение първо накрая се поставя запетая и се добавя „а по дела, които представляват фактическа и правна сложност - не по-късно от шестдесет дни“.

3. Създават се ал. 6 и 7:

„(6) Касационният съд изпраща незабавно препис от решението на прокурора, участвал в съдебното заседание, когато с решението е определено наказание лишаване от свобода, което не е отложено по реда на чл. 66 от Наказателния кодекс, или друго по-тежко наказание.

(7) Получилият препис от касационното решение прокурор може да разпореди привеждането на осъдения в съответния или в най-близкия затвор, за което уведомява прокурора от първоинстанционната прокуратура, който предприема действията по изпълнение на присъдата след получаването ѝ от съда.”

§ 51. В чл. 356 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Прокурорът може да разпореди провеждането на бързо производство за престъпление, за което се предвижда наказание до три години лишаване от свобода или друго по-леко наказание, с изключение на такива, от които е настъпила смърт или тежка телесна повреда.”

2. В ал. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „за което разследващият орган незабавно уведомява прокурора.”

3. В ал. 5 думите „като при предявяване на разследването не се призовава пострадалият“ се заменят с „а в случаите по ал. 2 – в срок до четиринадесет дни“.

4. Създават се ал. 6 и 7:

„(6) В случаите по ал. 2 при фактическа и правна сложност на делото прокурорът може да продължи срока за разследване с още четиринадесет дни.

(7) При предявяване на разследването не се призовава пострадалият.”

§ 52. В чл. 357, ал. 1 след думите „приключване на разследването“ се добавя „по чл. 356, ал. 1, а в случаите по чл. 356, ал. 2 – в седемдневен срок“.

§ 53. В чл. 358 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия или на неговия защитник, с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства“.

2. В ал. 1, т. 4 накрая се поставя запетая и се добавя „като не провежда разпоредително заседание по чл. 248”.

3. Създава се нова ал. 2:

„(2) В случаите по ал. 1, т. 3 делото не може да бъде върнато повторно на същото основание.”

4. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 54. В чл. 359 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „представлява” се добавя „фактическа и”.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Съдът прекратява съдебното производство и изпраща делото на съответния прокурор, когато е допуснато отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, довело до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия или на неговия защитник, с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства.”

3. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 55. В чл. 360 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) С жалбата и протеста не могат да се правят искания, основани на съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства.”

§ 56. Глава двадесет и пета с чл. 362-367 се отменя.

§ 57. В глава двадесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието се изменя така: „Ускоряване на наказателното производство”.

2. Член 368 се изменя така:

„Ускоряване на досъдебното производство

Чл. 368. (1) Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от шест месеца в останалите случаи, обвиняемият,

пострадалият и ощетеното юридическо лице могат да направят искане за ускоряване на разследването. В тези срокове не се включва времето, през което делото е било в съда или е било спряно на основание чл. 25.

(2) Искането по ал. 1 се прави чрез прокурора, който е длъжен незабавно да изпрати делото в съда.

(3) Съдът се произнася еднолично в закрито заседание в 15-дневен срок, като преценява фактическата и правната сложност на делото, има ли забавяния при провеждане на дейността по събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства и причините за това.“

3. Създава се чл. 368а:

„Ускоряване на съдебното производство

Чл. 368а. (1) Ако от образуването на производството пред първата инстанция са изтекли повече от две години или повече от една година във възвивното производство, страните могат да направят искане за ускоряване. В този срок не се включва времето, през което делото е било спряно на основание чл. 25.

(2) Искането се подава чрез съда, който разглежда делото. В него се посочват неизвършените действия, които забавят съдебното производство.

(3) Искането се счита за оттеглено, ако в едномесечен срок от постъпването му съдът, който разглежда делото, извърши съответните действия.

(4) По дела на районен съд искането се разглежда от окръжния съд, а по дела, разглеждани от окръжния съд като първа и възвивна инстанция - от апелативния съд. По дела на апелативния съд искането се разглежда от Върховния касационен съд.

(5) След изтичането на срока по ал. 3 съдията-докладчик изпраща делото заедно с искането на компетентния съд, който го разглежда в състав от трима съдии в закрито заседание. Съдът се произнася в 7-дневен срок с определение, което не подлежи на обжалване и протест.“

4. Член 369 се изменя така:

„Мерки за ускоряване на наказателното производство.

Чл. 369. (1) Когато констатира неоправдано забавяне, съдът определя подходящ срок за извършване на действията. Определението е окончателно.

(2) Нови искания за ускоряване могат да се правят след изтичането на срока по ал. 1.“

§ 58. В чл. 383 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Съдът определя общо наказание на основание чл. 25 и 27 от Наказателния кодекс и се произнася по приложението на чл. 53 от Наказателния кодекс по реда на чл. 306, ал. 1, т. 1.”

2. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 59. Създава се чл. 384а:

„Произнасяне по споразумението, постигнато с някой от подсъдимите или за някое от престъпленията

Чл. 384а. (1) Когато след образуване на съдебното производство, но преди приключване на съдебното следствие, е постигнато споразумение с някой от подсъдимите или за някое от престъпленията, съдът отлага разглеждането на делото.

(2) По постигнатото споразумение в 7-дневен срок от получаване на делото се произнася друг съдебен състав, определен на принципа на случайния подбор.

(3) Съдебният състав по ал. 1 продължава разглеждането на делото след произнасянето по споразумението.”

§ 60. В чл. 411а, ал. 1 се създава т. 4:

„4. член 201–205, 212, 212а, 219, 220, 224, 2256, 226, 250, 251, 253–2536, 254а, 2546, 256, 282–283а, 285, 287–289, 294, 295, 299, 301–307, 310, 311 и 313 от Наказателния кодекс, извършени от:

а) народни представители;

б) членове на Министерския съвет и заместник-министри;

в) председатели на държавни агенции и държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителните агенции и други еднолични или колективни органи, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, и техните заместници;

г) управителя на Националния осигурителен институт, управителя на Националната здравноосигурителна каса, изпълнителния директор и директорите на териториалните дирекции на Националната агенция по приходите;

д) директора на Агенция „Митници“, началници на митници, митнически бюра и пунктове;

е) областни управители и заместник областни управители;

ж) съдии, прокурори и следователи;

з) членове на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите в Инспектората на ВСС.“

§ 61. В чл. 411д ал. 2 се изменя така:

„(2) След образуване на делото председателят на съда определя съдия-докладчик, който насрочва делото за разглеждане в разпоредително заседание в едномесечен срок от постъпването му.“

§ 62. В чл. 419 ал. 2 се отменя.

§ 63. В чл. 423, ал. 1 думите „чл. 254, ал. 4“ се заменят с „чл. 247б, ал. 1“.

§ 64. В чл. 425, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 3:

„3. отмени присъдата или решението, да признае подсъдимия за невинен и да му наложи административно наказание, когато деянието се наказва по административен ред в предвидените от Особената част на НК случаи или съставлява административно нарушение, предвидено в закон или указ.“

2. Досегашната т. 3 става т. 4.

§ 65. В чл. 427, ал. 1 думите „районният прокурор“ се заменят с „прокурор в районна прокуратура“.

§ 66. В чл. 432, ал. 1 след думата „съдът“ се добавя „по местонахождение на лечебното заведение, в което е настанено лицето“ и се поставя запетая.

§ 67. В чл. 474, ал. 3, изречение трето, след думите „изпълнява от“ се добавя „съдия от“ и след думите „видеоконференция - от“ се добавя „съдия от“.

§. 68. В глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:

1. След чл. 479 се създава раздел V с наименование „Решение при субсидиарна компетентност“.

2. В чл. 480:

а) наименованието „Решение по субсидиарна компетентност“ се заменя със „Събиране на информация“;

б) досегашният текст става ал. 1;

в) създава се ал. 2:

„(2) При паралелни наказателни производства в Република България и държави - членки на Европейския съюз, компетентните органи си предоставят взаимно информация относно:

1. фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателното производство;

2. данни за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица;

3. извършените процесуални действия;

4. наложени мерки за процесуална принуда;

5. наименование, адрес, телефон, факс и електронен адрес на компетентния орган;

6. друга информация.“

3. Създават се чл. 481-483:

„Обмен на информация

Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:

1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа;

2. Евроджъст (Eurojust);

3. поща, електронна поща или факс;

4. всеки друг надлежно защищен начин, при който може да се установи автентичността ѝ.

(2) Информацията се предоставя от българския компетентен орган на компетентния орган на другата държава – членка на Европейския съюз, в посочения срок, заедно с превод на официалния език на държавата членка, която е отправила искането, или на друг официален език на институциите на Европейския съюз, който тя е приела чрез декларация, депозирана при Генералния секретариат на Съвета.

(3) Информация, изпратена до компетентен орган в Република България, се придвижава с превод на български език.

Консултации

Чл. 482. (1) Решение за провеждане на наказателно производство в Република България или в друга държава – членка на Европейския съюз, се взема след преки консултации и писмено съгласие между съответните компетентни органи.

(2) Компетентни да предоставят информация и да участват при вземане на решение по ал. 1 са наблюдаващият прокурор – за досъдебното производство, и съдът, който разглежда делото.

Последици от постигането на съгласие

Чл. 483. (1) При постигнато съгласие за провеждане на наказателното производство в друга държава – членка на Европейския съюз, образуваното в Република България се прекратява на основание чл. 24, ал. 1, т. 6.

(2) При съгласие за провеждане на наказателното производство в Република България компетентният български орган уведомява органа на другата държава членка за резултата.“

§ 69. Създава се глава тридесет и седма с чл. 484–489:

„Глава тридесет и седма

ПРЕЮДИЦИАЛНИ ЗАПИТВАНИЯ ПО НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ВЪПРОСИ

Компетентност на националния съд

Чл. 484. Когато тълкуването на разпоредба от правото на Европейския съюз в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси или произнасянето по валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Европейския съюз по такива въпроси е от значение за правилното решаване на делото, съдът, пред който делото е висяще, отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

Отправяне на запитване

Чл. 485. (1) Запитването се отправя от съда служебно или по искане на някоя от страните.

(2) Съдът, чиято присъда или решение подлежи на обжалване, може да не уважи искане за преюдициално запитване, освен ако сам не намери основанията по ал. 4. Определението не подлежи на обжалване и протестиране.

(3) Съдът, чиято присъда или решение не подлежи на обжалване, отправя запитване, освен когато отговорът на въпроса произтича ясно и недвусмислено от предишно решение на Съда на Европейския съюз или значението и смисълът на разпоредбата или акта са толкова ясни, че не будят никакво съмнение.

(4) Съдът винаги отправя запитване, когато има съмнение за валидността на акт по чл. 484.

(5) При отправяне на преюдициално запитване съдът изпраща копие от него до звеното, осъществяващо процесуалното представителство на Република България пред Съда на Европейския съюз.

Съдържание на запитването

Чл. 486. (1) Преюдициалното запитване съдържа:

1. релевантните факти и обстоятелства по делото и предмета на спора;
2. приложимото национално право и съдебна практика;
3. разпоредбата или акта, чието тълкуване се иска;
4. причините, поради които съдът приема, че преюдициалното заключение е от значение за правилното решаване на делото;
5. кратко изложение на релевантните становища на страните;
6. конкретните преюдициални въпроси;
7. изложение на фактите и обстоятелствата, които обосновават необходимост от разглеждане на преюдициалното запитване по реда на спешното производство, ако такава необходимост съществува;
8. електронна поща или факс за осъществяване на директен контакт.

(2) Съдът може да запази в тайна самоличността на един или няколко участници или страни в производството.

(3) Преюдициалното запитване се изпраща заедно със заверени преписи от относимите документи по делото.

Спирање и възобновяване на производството пред националния съд

Чл. 487. (1) С отправяне на запитването съдът спира производството по делото. Определението за спиране не подлежи на обжалване и протестиране.

(2) Производството по делото се възобновява незабавно след получаването на съдебния акт по преюдициалното производство.

(3) Съдът може да възстанови производството по делото и преди получаването на съдебния акт по преюдициалното производство, ако е необходимо провеждане на процесуални действия като единствена възможност за събиране и запазване на доказателства. При установяване на нови факти от значение за преюдициалното запитване съдът незабавно уведомява Съда на Европейския съюз.

Мерки за процесуална принуда при спиране на производството

Чл. 488. (1) При спиране на наказателното производство по реда на чл. 487, ал. 1 съдът се произнася по мерките за процесуална принуда.

(2) Страните могат да правят искания за изменение или отмяна на мерките за процесуална принуда и при спряното производство.

(3) Определенията по ал. 1 подлежат на обжалване и протестиране по реда на глава двадесет и втора с частна жалба или частен протест.

Действие на решението по преюдициалното запитване

Чл. 489. (1) Решението на Съда на Европейския съюз е задължително за всички съдилища, учреждения, юридически лица, дължностни лица и граждани.

(2) Съдът изпраща на Съда на Европейския съюз препис от влезлия в сила акт по делото, във връзка с което е било отправено преюдициалното запитване.“

§ 70. В § 1 от Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. Думите „Допълнителна разпоредба“ се заменят с „Допълнителни разпоредби“.

2. Създават се ал. 3 и 4:

„(3) „Паралелни производства“ по смисъла на този кодекс са наказателни производства, които се провеждат в две или повече държави членки, по отношение на едни и същи факти спрямо едно и също лице.

(4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице, когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително за запазване на достойнството на пострадалите по време на разпит.“

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 71. Този закон въвежда изискванията на:

1. Директива 2012/29/EС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (OB, L 315 от 14 ноември 2012 г.);

2. Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства (OB, L 328/42 от 15 декември 2009 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 72. В Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 30 от 2006 г., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 94 от 2008 г, бр. 35 от 2009 г., бр. 100 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г., бр. 104 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 74 от 2016 г. и бр. 13 от 2017 г.) в дял трети, глава девета се създава чл. 144а:

„Преюдициални запитвания по наказателноправни въпроси

Чл. 144а. Когато действителността на акт или тълкуването на правото на Европейския съюз в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси или произнасянето по действителността и тълкуването на мерките по прилагането на такъв акт е от значение за правилното решаване на делото, съдът, пред който делото е висяще, отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз по реда на глава тридесет и седма от Наказателно-процесуалния кодекс.“

§ 73. В Закона за административните нарушения и наказания (обн., ДВ, бр. 92 от 1969 г.; изм., бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г., бр. 11, 15, 59 и 85 от 1998 г., бр. 51, 67 и 114 от 1999 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 25, 61 и 101 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 39 и 79 от 2005 г., бр. 30, 33, 69 и 108 от 2006 г., бр. 51, 59 и 97 от 2007 г., бр. 12, 27 и 32 от 2009 г., бр. 10, 33, 39, 60 и 77 от 2011 г., бр. 19, 54 и 77 от 2012 г., бр. 17 от 2013 г., бр. 98 и 107 от 2014 г., бр. 81 от 2015 г. и бр. 76 и 101 от 2016 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 33 ал. 2 се изменя така:

„(2) При констатиране на признак/признания на извършено престъпление административнонаказателното производство се прекратява, а материалите се изпращат на съответния прокурор. Веществените доказателства и веществите по чл. 41 се пазят от административнонаказващия орган до произнасянето на прокурора.“

2. В чл. 36, ал. 2 след думите „съда или прокурора“ се добавя „или прокурорът е отказал да образува наказателно производство“.

3. В чл. 70 се създава буква „д“:

„д) когато не е проведено наказателно производство, въпреки че деянието, за което е приключило административнонаказателното производство, съставлява престъпление.“

4. В чл. 72 след думите „окръжният прокурор“ се поставя запетая и се добавя „а в случаите по чл. 70, буква „д“ – от наблюдаващия прокурор“.

§ 74. В Закона за специалните разузнавателни средства (обн., ДВ, бр. 95 от 1997 г., бр. 70 от 1999 г., изм., бр. 49 от 2000 г., в сила от 2000 г., бр. 17 от 2003 г., бр. 86 от 2005 г., бр. 45 и 82 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 43 и 109 от 2008 г., бр. 88, 93 и 103 от 2009 г., бр. 32 и 88 от 2010 г., бр. 1 и 13 от 2011 г., бр. 44 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 111 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 42, 56, 74 и 79 от 2015 г. и бр. 39, 81 и 103 от 2016 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, ал. 3, изречения първо и второ думата „спрямо“ се заменя със „за престъпления, извършени от“.

2. В чл. 15:

а) в ал. 1 думите „72 часа“ се заменят с „48 часа“;

б) в ал. 4:

аа) в основния текст след думите „се дава“ се добавя „за престъпления, извършени от“;

бб) в т. 1 и 2 думата „спрямо“ се заличава.

§ 75. В Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (обн., ДВ, бр. 25 от 2009 г.; изм., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 32 и 73 от 2010 г., бр. 81 от 2011 г., бр. 103 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 42 и 79 от 2015 г.; бр. 32 и 81 от 2016 г. и бр. 13 от 2017 г.) в чл. 42, ал. 1 след думите „по чл. 340, ал. 5“ се добавя „и чл. 354, ал. 7“.

§ 76. (1) Неприключенните дела, чиято подсъдност се променя, се разглеждат от съдилищата, в които са образувани.

(2) Неприключенните досъдебни производства се довършват от органите, пред които са висящи.

§ 77. Разпоредбите на параграфи 9, 10, 27, 40, 49, 53, 54 и 55 не се прилагат за неприключенните съдебни производства, по които е започнато съдебното заседание.

§ 78. Постановените до влизането в сила на закона определения на съда по отменения чл. 369, ал. 5 подлежат на проверка по реда на глава тридесет и трета и след влизането в сила на този закон. Проверката се извършва на основание чл. 422, ал. 1, т. 1–3, както и при допуснати существени нарушения на процесуалните правила.

§ 79. Този закон влиза в сила три месеца след обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2017 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Димитър Главчев)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно – процесуалния кодекс

Законопроектът предвижда промени, които целят: ускоряване на процеса и обезпечаване на качеството на работа в досъдебната фаза; преодоляване на затрудненията в правоприлагането чрез прецизиране на действащите правни институти; промяна в подсъдността и подследствеността на престъпленията с корупционен елемент, извършени от лица, заемащи висши държавни длъжности, задължени по Закона за публичност на имуществото; преодоляване на нормативния недостиг на действащата правна уредба и съобразяването ѝ с Директива 2012/29/EС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ, L 315 от 14 ноември 2012 г.), както и с Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства, създаване на регламент за отправяне на преюдициални запитвания по наказателноправни въпроси до Съда на Европейския съюз.

I. Основната част от измененията са насочени към ускоряване на процесуалното развитие и в двете фази на наказателното производство.

В стадия на подготвителните действия за разглеждане на дела от общ характер в съдебно заседание е заложена нова концепция относно крайния момент за решаване на въпросите за допуснатите в досъдебното производство отстраними съществени нарушения на процесуалните правила, несвързани с процеса на събиране и проверка на доказателствата. Предвижда се провеждане на разпоредително заседание от състава на съда с участие на прокурора, подсъдимия и неговия защитник, пострадалия или неговите наследници, представител на ощетеното юридическо лице, повереника, в което се решават окончателно въпросите относно допуснатите процесуални нарушения в досъдебната фаза и се преклудира възможността за отмяна на това основание на присъда или решение на съд. След влизането в сила на съдебния акт от разпоредителното заседание и насрочването на делото за разглеждане страните не могат да правят възражения и да искат връщането му на прокурора на това основание пред възвишната или касационната инстанция. Предотвратява се съществуващата възможност за

констатиране на допуснати нарушения в досъдебната фаза єдва в края на първоинстанционното или въззвивното производство и връщане на делото в предходната фаза, което често обезсмисля проведените до този момент процесуални действия и забавя съществено наказателното производство, с всички останали негативни последици. В този смисъл са предложени изменения в чл. 288, 320, 335 и 351 от НПК.

Участието на пострадалия или на представител на ощетеното юридическо лице в разпоредителното заседание е обвързано с крайния момент, в който могат да правят искания за конституиране като страна в наказателното производство и да претендират за обезщетение за претърпените от престъплението имуществени или неимуществени вреди. Въведената промяна е надеждна гаранция за процесуалната им активност при решаване на въпросите за процесуалните нарушения в досъдебното производство. В разпоредителното заседание ще се обсъждат само допуснатите отстраними съществени нарушения на процесуалните правила, които са довели до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, на неговия защитник, на пострадалия или на неговите наследници. Няма да се обсъждат нарушения, свързани с допускането, събирането, проверката и оценката на доказателствата, тъй като анализът и преценката на събранныте доказателства е въпрос на решаване на делото по същество. По този начин ще се преодолее и често срещаният в практиката проблем за връщане на дело за допълнително разследване с указания за събиране на конкретни доказателства и способ за събирането им. Така ще се гарантира ролята на съда като независим арбитър, отдалечен от преценката на органите на досъдебното производство за хода му и необходимия обем от доказателства.

Предвидената възможност съдебният акт от разпоредителното заседание да се обжалва пред състав на въззвивната инстанция гарантира в пълен обем правото на защита на всички процесуални субекти. Измененията в чл. 320 и 351 от НПК са съответни на принципа по чл. 14 от НПК, не отнемат възможността на съда да преценява по вътрешно убеждение събрания в досъдебната фаза доказателствен материал и не засягат правомощията на съдията–докладчик. Напротив, утвърждават този принцип, като гарантират, че съдът следи единствено за нарушаване правата на обвиняемия, защитника и пострадалия, но не влияе върху процеса на събиране на доказателства в досъдебната фаза. Изрично е предвидена забрана във въззвивните и касационни жалба и протест да се правят възражения за съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство с изключение на тези, свързани с допускане, събиране, проверка и оценка на

доказателствата. Така само тези нарушения могат и следва да се извеждат като основание за атакуване на съдебния акт.

Ускоряването на наказателното производство се постига в максимална степен с предвиденото в новата редакция на чл. 252, ал. 1 разглеждане на делото незабавно след провеждане на разпоредителното заседание, когато са налице основанията за прилагане на диференцираната процедура по реда на глава двадесет и седма и глава двадесет и осма, а по искане на страните и по предвидената в глава двадесет и девета процедура. По този начин съдебната фаза на наказателното производство би могла да приключи в рамките на един заседателен ден, включително с присъда.

Предлаганите нормативни разрешения се съдържат в § 9, 10, 27, 30, 35, 40, 44, 49, 55 и 63.

Предвижда се усъвършенстване на действащата нормативна уредба на бързото и незабавно производство чрез създаване на единен процесуален ред за ускорено разследване в досъдебната фаза и разширяване на приложното му поле. Предложените промени в чл. 356 от НПК премахват изкуствено въведеното разделяне на двете процедури въпреки сходството между основанията за започване и особеностите в процесуалното им развитие. Целта е да се ограничат възможностите за последващо прилагане на общите правила и да се постигне процесуална икономия и бързина, при стриктно спазване на правата на всички процесуални субекти.

С новата ал. 2 на чл. 356 от НПК се предвижда диференцираната процедура на бързото производство да се прилага по преценка на наблюдаващия прокурор и за престъплениета, наказуеми с лишаване от свобода до три години или с друго по-леко наказание, освен при смърт или тежка телесна повреда. Въвеждането на унифицирано бързо производство позволява разследването в досъдебната фаза да се проведе в съкратени, но постижими срокове, при достатъчно гаранции за спазване на стандартите по събиране и оценка на доказателствата. Възможността да се разпореди провеждане на бързо производство извън хипотезите на чл. 356, ал. 1 от НПК стои открита както в случаите, когато прокурорът сам приеме, че са налице основания за това, така и когато досъдебното производство е започнало от разследващ орган по предвидения в чл. 212, ал. 2 от НПК общ ред. По-дългият срок за разследване – 14 дни, от една страна, е съобразен с основанието за започване, необвързано с непосредственото разкриване на извършителя на престъплението, а от друга - е значително по-кратък от предвидения за разследванията по общия ред. В съответствие с принципите за процесуална икономия и бързина не се предвижда провеждане на разпоредително

заседание при внасяне на обвинителен акт. Запазена е възможността съдията–докладчик да върне делото на наблюдаващия прокурор, ако констатира при насрочването му, че е допуснато отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, довело до ограничаване на правата на обвиняемия или на неговия защитник. Нормативно е уредена забраната за повторно връщане на делото на същото основание, на което веднъж вече е било връщано на прокурора. Предлаганите разрешения за оптимизиране на уредбата в НПК по това направление се съдържат в § 50-55.

Със законопроекта се въвежда и типичното ускорително средство по подобие на жалбата за бавност в гражданския и административния процес, което е съобразено и с изискванията на чл. 13 от КЗПЧОС. Приложимо е и в двете фази на наказателното производство, с което е съобразена и промяната в заглавието на глава двадесет и шеста от НПК „Ускоряване на наказателното производство“.

Създаден е изцяло нов модел, който отговаря на изискванията на чл. 2, 3, 4 и 8¹ от Конвенцията, обезпечава процеса на ефективно разследване в случаите на тежко посегателство на основните човешки права и е съобразен с критиките на Европейския съд по правата на човека² към действащата процедура в НПК: предотвратява „бъдещо забавяне само в досъдебното производство“; създава благоприятни последици единствено за „лицата, срещу които официално са повдигнати обвинения“; използва „формален критерий, за да измери „разумния срок“ и противно на обществения интерес създава условия извършители на престъпления да не бъдат предадени на съд вследствие на ненадлежно прекратяване на наказателното преследване. Измененията отчитат и становищата на докладчика на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (PACE) и на Отдела за изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека към Съвета на Европа, според които изпълнението на решенията не предполага въвеждане на вътрешноправно средство, водещо до безнаказаност, а е въпрос на справедливост и спрямо жертвите на престъпления, и най-вече на спазване на принципа на върховенство на правото³.

¹ Чл. 2 (право на живот), чл. 3 (забрана на изтезанията), чл. 4 (забрана на робството и на принудителния труд във връзка с трафика на хора) и чл. 8 (право на зачитане на личния и семейния живот) от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

² Пилотното решение „Димитров и Хамънов срещу България“, както и решенията по делата „Шишкови срещу България“, „Бисер Костов срещу България“, „Филипови срещу България“.

³ В края на 2015 г. е образувано Дело С-612/15 пред Съда на ЕС по преюдициално запитване на Специализирания наказателен съд по НОХД № 504/2015 г., което се отнася до приложението на чл. 368 и 369 (глава 26) от НПК.

С предвидените промени се премахва възможността за прекратяване на наказателното производство като санкция от необоснованото му забавяне и се въвежда процедура за ускоряване на производството в съответствие с европейските стандарти. Когато констатира неоправдано забавяне в досъдебното или в съдебното производство, съдът ще определя подходящ срок за извършване на забавените действия. За пръв път се въвежда възможност за отстраняване на забавено провеждане на процесуални действия в съдебната фаза на процеса. Преодолян е и негативният резултат, противоречащ на интересите на пострадалите лица, от самото забавяне, тъй като констатирането му от съда не е обвързано с процесуална санкция, която се отразява на наказателното преследване.

Създадената нормативна рамка гарантира не само ефективното упражняване на правата на страните в наказателното производство, но и възможностите за компенсация при нарушенето им. Влезлият в сила съдебен акт, с който е констатирано необосновано забавяне, е основание за търсене на дисциплинарна отговорност на конкретния магистрат в съответствие с предвидения ред в Закона за съдебната власт и подлежи на отчитане при формиране на оценката за качеството на работата му при атестиране. Съдебният акт с констатация за необосновано забавяне е основа и за определяне размера на обезщетението на заявителя в производствата по глава трета „а“ от Закона за съдебната власт. Смекчаването на наказателната репресия при определяне на наказанието и без да са налице предпоставките по чл. 55 от НК, е допълнителна гаранция наред с възможността за санкциониране на съответните органи на съдебната власт, допуснали необоснованото забавяне.

Новата уредба на глава двадесет и шеста от НПК разширява кръга на лицата, които могат да направят искане за ускоряване на наказателното производство. Такива права са предоставени вече не само на обвиняемия и на неговия защитник, а и на пострадалия и на ощетеното юридическо лице в досъдебното производство. Изоставена е концепцията за формално разглеждане на искането с отчитане единствено на периода след привличане към наказателна отговорност на обвиняемо лице. В новия регламент този период е условие за допустимост на направеното искане за ускоряване. Съдът ще следва да преценява забавено ли е разследването въз основа на обективни критерии, като: фактическа и правна сложност на делото, има ли забавения при провеждане на дейността по събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства, както и какви са причините за това. Когато установи необосновано забавяне, съдът ще следва да определи подходящ срок, който да съобрази не само с хода на наказателното

производство, но и с останалите си констатации. Предлаганите промени държат сметка за действителните причини за забавяне на производството и са съобразени с критериите, които използва Съдът по правата на човека в Страсбург, когато прави преценка за нарушение на правото по чл. 6 от КЗПЧОС за разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

В съдебната фаза на процеса искане за ускоряване ще могат да правят всички страни, ако от образуването на производството пред първата инстанция са изтекли повече от две години или повече от една година - във възвишното производство. В искането следва да се посочат изчерпателно неизвършените действия, които препятстват приключването на съдебното производство, с оглед на предвидената възможност за съда, който разглежда делото, в едномесечен срок да отстрани сам забавянето.

Последващо сезиране, независимо дали е направено от същата или от друга страна, е допустимо едва след изтичането на определения срок за провеждане на действията, при които е констатирано забавяне.

Предлаганите нови нормативни разрешения са включени в § 57.

II. Прецизиране на правни норми с цел преодоляване на затрудненията при прилагането им и избягване на възможностите за конкуренция в правораздаването.

С § 2 от законопроекта се въвеждат нови основания за спиране на наказателното производство – отправяне на преюдициално запитване до Съда на ЕС, приложимо само в съдебната фаза на процеса, и изчакване на отговор по молба за международна правна помощ. Предоставена е възможност на ръководно-решаващия орган да прецени дали да спре процеса на провеждане на процесуални действия до получаване на решението на Съда, или изпълнената съдебна поръчка.

Въведената в досъдебното производство възможност за съдебен контрол от първоинстанционния съд по отношение на наложените санкции на участници в наказателното производство ще гарантира правото на достъп до съд при санкциониране от несъдебен орган в съответствие със стандартите на Европейската конвенция за правата на човека. Регламентираният последващ съдебен контрол при санкциониране в съдебната фаза в максимална степен ще осигури защита на правата на засегнатите лица. Нормативното решение е залегнало в разпоредбите на чл. 120, ал. 5 и 6, чл. 133, ал. 3 и 4, чл. 149, ал. 6 и 7, чл. 182, ал. 3 и 4, чл. 266, ал. 4 и чл. 271, ал. 11 от НПК.

С оглед на процесуална икономия и използване капацитета на веществите лица и извън съдебния район, в който се провежда наказателното производство, се предоставя принципната възможност за разпит на експерт чрез видеоконференция или телефонна конференция, необвързана с факта на отсъствието му от страната - § 17 – ал. 8 на чл. 149 от НПК.

Предложеното ново основание за промяна на района, в който се провежда досъдебното производство, включва хипотезите на отвод на всички прокурори от съответната прокуратура, както и тези, при които обвиняемият или пострадалият е съдия, прокурор или следовател от района на съда, на който е подсъдно делото.

Важно практическо значение има изменението, предвидено с новата ал. 3 на чл. 214 от НПК, която допълнително внася уточнение и обвързва образуването на досъдебното производство единствено с факта на самото престъпление, а не и с извършителя му. Във формалния акт, с който се образува наказателно производство, не следва да се посочват имена на конкретно лице, нито да се твърди, че извършителят е неизвестен. Усилията в този първоначален етап на разследване е необходимо да се насочат към установяване на конкретното престъпно деяние и затова законодателното решение не изисква данни за авторството, нито за правната квалификация. Този подход е последователно развит и в предвидените възможности за образуване на досъдебно производство - не само с формален акт на прокурора, а и неформално – по реда на чл. 212, ал. 2 от НПК - с акта, с който е документирано първото действие по разследване.

Наложилото се в практиката и произтичащо от процесуалната логика фактическо положение, при което се запазва процесуалната стойност на извършените действия преди разделянето или обединяването на наказателни производства, е намерило нормативно разрешение в предложената нова разпоредба на чл. 217а от НПК.

По нов начин са уредени и възможностите за удължаване на сроковете за разследване по чл. 234 от НПК. Предлага се това да става само за периоди с максимален срок до два месеца, като първоначално удължаването е от наблюдаващия прокурор. Едва след изтичането на четиримесечен период и при фактическа и правна сложност на разследването, контролът за срочното му приключване се възлага на административния ръководител, който може да допусне удължаване, но също с не повече от два месеца. По този начин задълженията на административния ръководител на съответната прокуратура по Закона за съдебната власт са

обвързани с реалното осъществяване на целената по-голяма оперативност и процесуална икономия.

Премахването на забраната в чл. 270, ал. 2 от НПК при осъществяване на съдебния контрол върху законността на задържането в съдебната фаза на процеса да се обсъжда и наличието на обосновано предположение за извършено престъпление е съответна на изискванията на чл. 5, ал. 4 от Конвенцията. В редица свои решения от групата „Бочев срещу България“ Европейският съд по правата на човека подлага на критика този ограничен подход и обръща внимание, че в тежест на държавата-ответник е да създаде подходящи процесуални средства за обезпечаване на ползването на всички права по Конвенцията. Следва да се подчертава обаче, че от гледна точка на Конвенцията и на практиката на Съда, изискването да се разглежда наличието на обосновано предположение за извършено престъпление се прилага единствено до признасянето на присъда на първа инстанция, а последващото признасяне по мярката за неотклонение, докато делото е висяло пред въззивната и касационната инстанция, по принцип не поставя въпроси относно прилагането на чл. 5, ал. 4 от Конвенцията.

Процесуалната икономия и ускоряването на процеса са цели и на предложеното решение за изменение на чл. 384а от НПК в § 59. Предвижда се по законосъобразността на постигнато споразумение с един или с повече съучастници да се признае друг съдебен състав, а съдът, провел съдебното следствие, да продължи разглеждането на делото по отношение на останалите подсъдими.

С предлаганите промени в § 47 се изключва проверката от касационната инстанция на въззивни присъди по дела от частен характер. Делата, образувани по тъжба на пострадалия, в типичния случай не се характеризират с правна сложност, поради което разглеждането им на трета инстанция по касационен ред води единствено до ненужно и неоправдано забавяне.

Законопроектът предвижда промени и с цел преодоляване на констатираното забавяне при изготвяне на мотивирани съдебни актове. С § 38, 46 и 50 се въвежда задължение за председателя на съдебния състав, когато изготвянето на мотивите към присъдата или решението на въззивната и касационната инстанция се отлага, да обяви в съдебно заседание срока за представянето им. Този срок, макар и удължен, не може да е по-дълъг от шестдесет дни, когато се отнася за дела с фактическа или правна сложност.

Предложен е комплекс от норми § 1, 26, 27, 36, 37, 45, 50, 64 и 73, с които се цели адекватно прилагане на принципа „*ne bis in idem*“ при конкуренция между административнонаказателна и наказателна отговорност в смисъла, вложен в ТР 3/2015г. на ОСНК на ВКС и в практиката на ЕСПЧ по прилагане на Протокол № 7 КЗПЧОС. Въвежда се ново основание за прекратяване на наказателното производство – т. 8а на чл. 24, ал. 1 от НПК, което се явява и нова предпоставка за спиране по чл. 25, т. 5 от НПК. В новата ал. 4 на чл. 24 от НПК се предвижда допълнително основание, препятстващо провеждането на наказателно производство при реализирана административнонаказателна отговорност за същото /*idem*/ деяние. Предложеният модел за промени и в нормите на Закона за административните нарушения и наказания разпределя равномерно отговорността между правоприлагашите органи, създавайки взаимна обвързаност на решенията им. Това гарантира в пълна степен както интересите на държавата, така и на лицата, спрямо които се водят административнонаказателни, съответно наказателни производства. Предвиденото ново основание за възобновяване на административнонаказателните производства в чл. 70, буква „д“ от Закона за административните нарушения и наказания не позволява да се избегне налагане на съответното на степента на обществена опасност на деянието наказание, предвидено в закон или в указ. Когато в хода на административнонаказателното производство компетентният административнонаказващ орган установи, че деянието, за което е съставил акт, съдържа признак на престъпление, той ще следва да прекрати производството, без да се разпорежда с иззетите по реда на чл. 41 от ЗАНН вещи и предмети и ще ги пази до произнасянето на прокурора, който ще сезира. Когато прокурорът откаже да образува досъдебно производство по изпратените му материали, той е задължен да уведоми административнонаказващия орган по реда на чл. 213 от НПК, който от своя страна ще продължи производството по Закона за административните нарушения и наказания. Когато образува досъдебно производство по изпратените му материали, прокурорът ще следва да приобщи като веществени доказателства и предоставените му вещи и предмети от административнонаказващия орган. Разширен е обемът на въпросите по чл. 301 от НПК, които съдът обсъжда при постановяване на присъда или решение – дали извършеното деяние не съставлява административно нарушение, и е обвързан с предвидените нови задължения в чл. 305, ал. 6, чл. 336, ал. 1, т. 4 и чл. 354, ал. 1, т. 3 от НПК за налагане на съответно административно наказание, когато деянието не е престъпление, а е административно нарушение, предвидено в закон или в указ.

Законопроектът за промени в НПК предвижда и мерки за обезпечаване на качествената работа по делата, свързани с корупция по високите етажи на властта, които се следят с особено внимание и от обществото, и от партньорите ни от Европейската комисия. С оглед на компетентността и по-голямата си специализация да решава дела с висока правна и фактическа сложност Специализираният наказателен съд вече ще гледа корупционните престъпления, за които са привлечени под отговорност депутати, министри, председатели на държавни органи, създадени със закон или с постановление на МС, ръководството и териториалните началници в Агенция „Митници“, управителя на Националния осигурителен институт, управителя на Националната здравноосигурителна каса, изпълнителния директор и териториалните директори на Националната агенция по приходите, областните управители и заместниците им, магистратите, членовете на Висшия съдебен съвет (ВСС) и инспекторите от Инспектората на ВСС. Така се създава условие за рационално използване на специализираните съдилища и прокуратури. Заедно с това ще се разчита и на специализацията на магистратите в двете институции, за да бъдат постигнати очакванията на обществото за своевременни и справедливи наказания, когато подсъдимият е заемал висша държавна длъжност. Делата за корупционни престъпления срещу лицата на ръководни длъжности ще бъдат гледани по общия ред, но от съд с национална компетентност, и то само за изброените престъпления. Извън посочените престъпления делата срещу тези лица ще се разглеждат от общите съдилища, включително от Софийския градски съд - за лица с имунитет и министри.

Съответни на въведените във въззвиното производство при наложено ефективно наказание лишаване от свобода са предложениета в новите ал. 6 и 7 на чл. 354 от НПК, относими за касационното производство. С тях се предоставя възможност за незабавно привеждане в изпълнение на влезлия в сила съдебен акт по преценка на участващия в касационното производство прокурор.

Измененията в чл. 427 от НПК целят преодоляване на различната съдебна практика относно компетентността на прокурора, който може да направи предложение за прилагане на задължителни принудителни медицински мерки. Внесена е допълнителна яснота и по отношение на задължението на съда по местонахождение на лечебното заведение, в което е настанено лицето — да се произнесе служебно след изтичането на предвидения шестмесечен срок - § 66 – чл. 432, ал. 1 от НПК.

III. Законопроектът въвежда изискванията на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ, L 315 от 14 ноември 2012 г.) (Директива 2012/29/ЕС).

Гарантира се правото на пострадалия да получи писмен превод на актовете, които засягат неговите права и законни интереси, ако не владее български език.

В новата ал. 3 на чл. 144 от НПК е предвидено специално основание за назначаване на експертиза с цел установяване на специфичните нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство. На преценка подлежат рисъкът от вторично и повторно виктимизиране, възможностите за сплашване и отмъщение, спрямо които се определят и съответните подходящи мерки за защита. Участието на пострадалия при депозиране на показания в хода на разследването е обезпечено с нови правила, гаранция срещу възможните рискове, включително от емоционално или психическо страдание, с цел запазване достойнството на жертвите.

Разпитът на свидетел със специфични нужди от защита в наказателното производство се извършва, като се избягва контактът с обвиняемия, включително чрез използване на специално оборудвани помещения, възможностите на видеоконференцията и телефонната конференция. Въведен е принципът на неприсъствено приобщаване на показанията на уязвими лица, разпитани в досъдебното производство. Изключение от общото правило, че веднъж разпитан свидетелят със специфични нужди от защита не се разпитва повече в досъдебното производство, е предвидено единствено, ако новият разпит се налага за разкриване на обективната истина - § 34, чл. 281, ал. 1, т. 6 от НПК.

Предложената уредба по отношение на малолетните и непълнолетните пострадали като специфична уязвима категория лица е в съответствие със стандартите в глава четвърта от Директива 2012/29/ЕС и с изискванията на чл. 9, § 2 и чл. 15 от Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяване и борбата с трафика на хора и защита на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629 ПВР и на Съвета (Директива 2011/36/ЕС). С § 15 от законопроекта се предлага изменение в чл. 140, ал. 5 от НПК, съгласно което разпитът на малолетен и непълнолетен свидетел може да се извършва при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, в специално

оборудвани помещения или чрез видеоконференция, която в досъдебното производство се провежда в присъствие на съдия. Разпоредбите на чл. 280, ал. 6 и чл. 281, ал. 1, т. 6 от НПК са относими към правилата за разпит на малолетен свидетел, независимо дали той има специфични нужди от защита.

IV. С отделна група изменения се въвеждат и изискванията на Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на споровете за упражняване на компетентност при наказателни производства. Това решение принадлежи към групата законодателни актове на Съюза, с които се създават нови форми и институти на правно сътрудничество между държавите членки като част от непрекъснатия процес на разширяване и улесняване на международното сътрудничество в областта на правосъдието в рамките на Европейския съюз. Целта е да се повиши ефективността на наказателните преследвания и едновременно с това да се гарантира добро правораздаване, с което да се допълни цялостната програма от мерки за прилагане на принципа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателноправни въпроси. По този начин ще се предотвратят случаите, при които едно и също лице може да е субект на паралелни наказателни производства в различни държави членки, за едни и същи факти, което създава опасност от постановяване на повече от едно окончателно решение по всяко от тези производства. Така ще се осигури и спазване на принципа „*ne bis in idem*”, регламентиран в чл. 54 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген.

В създадения с § 68 от законопроекта нов раздел V „Решение при субсидиарна компетентност” в глава тридесет и шеста се предвижда при паралелни наказателни производства в Република България и в държави - членки на Европейския съюз, компетентните органи да си предоставят взаимно информация относно фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателните производства; данните за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица; извършените процесуални действия; наложените мерки за процесуална принуда, включително всяка друга относима информация. Посочени са средствата за обмен и официалният език, на който следва да се осъществява предаването на информацията. Компетентните органи за осъществяване на сътрудничество по този раздел са наблюдаващият прокурор - в досъдебното производство, и съдът, който разглежда делото в съдебната фаза на процеса. Предвидено е те да встъпват в преки консултации с компетентните органи на друга държава с оглед на вземане на ефективно решение за провеждане на наказателното

производство в една от държавите членки. При постигане на писмено съгласие между компетентните органи за провеждане на наказателното производство в друга държава – членка на Европейския съюз, е предвидено прекратяване на образуваното в Република България наказателно производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 6 от НПК. При съгласие за провеждане на наказателното производство в Република България компетентният български орган уведомява органа на другата държава членка за резултата след приключването му. Така в общото пространство на свобода, сигурност и правосъдие принципът на задължително наказателно преследване, от който се ръководи процесуалното право в няколко държави членки, включително Република България, ще се счита за изпълнен, когато която и да е държава членка приеме да проведе наказателно преследване за конкретното престъпление.

V. Законопроектът регламентира и редът, по който се отправят преюдициални запитвания по наказателноправни въпроси, в предложената с § 69 нова глава тридесет и седма „Преюдициални запитвания по наказателноправни въпроси“. Преюдициалното запитване като един от основополагащите механизми на правото на ЕС има за цел да предостави на юрисдикциите на държавите членки средство за осигуряване на еднакво тълкуване и прилагане в рамките на Съюза. Процедурата урежда отправяне на преюдициални запитвания по въпроси, относящи се до тълкуването на разпоредба от правото на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси или до валидността и тълкуването на акт на органите на Европейския съюз в същата област. Регламентирано е съдържанието на запитването, както и случаите, в които такива запитвания могат и следва да бъдат отправяни от българските съдилища. Посочено е, че при съществуваща необходимост съдът може да поиска разглеждане на преюдициалното запитване по реда на спешното производство пред Съда на Европейския съюз, като в този случай в запитването следва да се включи и изложение на фактите и обстоятелствата, които обосновават тази необходимост. С отправяне на запитването съдът следва да спре производството по делото, но може да го възобнови и преди получаването на отговор, ако това е необходимо за провеждане на процесуални действия за събиране и запазване на доказателства. Предвидена е и възможност за произнасяне по мерките за процесуална принуда след спиране на производството. Получаване на отговор на преюдициалното запитване е основание за незабавно възобновяване на производството. Решението по преюдициалното запитване е задължително за

всички съдилища, учреждения, юридически лица, длъжностни лица и граждани.

С § 72 от законопроекта се предвижда и допълнение в Административнопроцесуалния кодекс, като се предлага да се осигури възможност и на административните съдилища да отправят преюдициални запитвания в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси до Съда на Европейския съюз по реда на създадената глава тридесет и седма в Наказателно-процесуалния кодекс.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 316

от 12 юни 2017 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

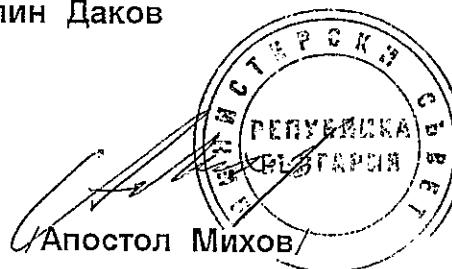
1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс.
2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.
3. Министърът на правосъдието да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2009/948/ПВР НА СЪВЕТА ОТ 30 НОЕМВРИ 2009 Г. ОТНОСНО ПРЕДОТВРАТИВАНЕ И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА (CELEX 32009F0948)	Наименование на проекта на българския акт/ на действащите актове, с които се въвеждат изискванията	Степен на съответствие
Член 1 Цел 1. Целта на настоящото рамковото решение е да се настърчи по-тясното сътрудничество между компетентните органи на две или повече държави-членки, които провеждат наказателни производства, с оглед да се подобри ефикасността и осигури добро правораздаване. 2. Такова по-тясно сътрудничество има за цел: а) предотвратяване на случаи, при които същото лице е субект на паралелни наказателни производства в различни държави-членки по отношение на същите факти, което би могло да доведе до постановяване на окончателно решение по тези производства в две или повече държави-членки, като по този начин представлява нарушение на принципа "ne bis in idem"; и б) постигане на консенсус по всяко ефективно решение, целящо да се избегнат неблагоприятните последици, произтичащи от подобни паралелни производства.		Не подлежи на въвеждане
Член 2 Предмет и приложно поле 1. С оглед постигане на целта, посочена в член 1, настоящото рамково решение създава рамка за: а) процедура за установяване на контакт между компетентните органи на държавите-членки с цел да се потвърди съществуването на паралелно наказателно производство по отношение на същите факти и по отношение на същото лице;		Не подлежи на въвеждане

<p>б) обмена на информация чрез преки консултации между компетентните органи на две или повече държави-членки, провеждащи паралелни наказателни производства по отношение на същите факти и по отношение на същото лице, в случай че те вече знаят за съществуването на паралелни наказателни производства, за да се постигне консенсус по всяко ефективно решение, целящо да избегне неблагоприятните последици, произтичащи от такива паралелни производства.</p> <p>2. Настоящото рамково решение не се прилага за производства, които попадат в обхвата на членове 5 и 13 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора [6].</p>		
<p>Член 3</p> <p>Определения</p> <p>За целите на настоящото рамково решение:</p> <p>а) "паралелни производства" означава наказателни производства, включително на досъдебната и съдебната фаза, които се провеждат в две или повече държави-членки по отношение на същите факти и по отношение на същото лице;</p> <p>б) "компетентен орган" означава съдебен или друг орган, който съгласно законодателството на неговата държава-членка, е компетентен да извърши действията, посочени в член 2, параграф 1 от настоящото рамково решение;</p> <p>в) "търсещ контакт орган" означава компетентен орган на дадена държава-членка, който установява контакт с компетентен орган на друга държава-членка да потвърди съществуването на паралелно наказателно производство;</p> <p>г) "търсен за контакт орган" означава компетентният орган, от който търсещият контакт орган иска да потвърди съществуването на паралелни наказателни производства.</p>	<p>Не подлежи на въвеждане</p>	

<p>Член 4</p> <p>Определяне на компетентни органи</p> <p>1. Държавите-членки определят компетентните органи по начин, който благоприятства прилагането на принципа за преки контакти между компетентните органи.</p> <p>2. В съответствие с параграф 1 всяка държава-членка информира генералния секретариат на Съвета кои органи съгласно националното ѝ законодателство са компетентни да действат в съответствие с настоящото рамково решение.</p> <p>3. Независимо от параграфи 1 и 2, ако това се налага от организацията на нейната вътрешна система, всяка държава-членка може да определи един или повече централни органи, които да отговорят за административното придвижване и получаване наисканията за информация съгласно член 5 и/или за целите на оказване на съдействие на компетентните органи в процеса на консултация. Държавите-членки, които желаят да използват възможността за определяне на централен орган или органи, предоставят съответната информация на генералния секретариат на Съвета.</p> <p>4. Генералният секретариат на Съвета осигурява достъп на всички държави-членки и на Комисията до получената съгласно параграфи 2 и 3 информация.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>Консултации</p> <p>Чл. 482. (1) Решение за провеждане на наказателно производство в Република България или друга държава – членка на Европейския съюз се взема след преки консултации и писмено съгласие между съответните компетентни органи.</p> <p>(2) Компетентни да предоставят информация и да участват при вземане на решение по ал. 1 са наблюдаващият прокурор – за досъдебното производство и съдът, който разглежда делото.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>
<p>Член 5</p> <p>Задължение за установяване на контакт</p> <p>1. Когато компетентен орган на държава-членка има основателни причини да счита, че в друга държава-членка се провежда паралелно наказателно производство, той установява контакт с компетентния орган на съответната държава-членка, за да получи потвърждение за съществуването на такова паралелно производство с оглед започване на преки консултации, както е предвидено в член 10.</p> <p>2. Ако търсещият контакт компетентен орган не знае кой е компетентният орган, към който да се обърне, той прави всички необходими проучвания, включително чрез точките за контакт на Европейската съдебна мрежа, за</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. След чл. 479 се създава раздел V с наименование „Решение при субсидиарна компетентност“.</p> <p>2. В чл. 480 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>а) наименованието „Решение по субсидиарна компетентност“ се заменя със „Събиране на информация“.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

<p>да получи данни за този компетентен орган.</p> <p>3. Процедурата по установяване на контакт не се прилага, когато компетентните органи, провеждащи паралелни производства, вече са били информирани за съществуването на тези производства по друг начин.</p>	<p>б) досегашният текст става ал. 1.</p> <p>в) създава се ал. 2:</p> <p>„(2) При паралелни наказателни производства в Република България и държави членки на Европейския съюз, компетентните органи си предоставят взаимно информация относно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателното производство; 2. данни за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица; 3. извършените процесуални действия; 4. наложени мерки за процесуална принуда; 5. наименование, адрес, телефон, факс и електронен адрес на компетентния орган; 6. друга информация.“ <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>„Обмен на информация</p> <p>Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа; 2. Евроджъст (Eurojust); 3. поща, електронна поща или факс; 4. всеки друг надлежно защищен начин, при който може да се установи автентичността ѝ. 	
<p>Член 6</p> <p>Задължение за отговор</p> <p>1. Търсеният за контакт орган отговаря на искането, представено в съответствие с член 5, параграф 1, в разумен срок, посочен от търсещия</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

контакт орган, или, ако не е посочен срок, без излишно забавяне, като информира търсещия контакт орган дали се провеждат паралелни производства в неговата държава-членка. В случаите когато търсещият контакт орган е информирал търсения за контакт орган, че заподозряното или обвиняемото лице е предварително задържано или лишено от свобода, последният разглежда искането в спешен порядък.

2. Ако търсеният за контакт орган не е в състояние да отговори в срок, посочен от търсещия контакт орган, той своевременно уведомява последния какви са причините за това и посочва в какъв срок ще предостави исканата информация.

3. Ако органът, с който се е свързал търсещият контакт орган, не е компетентният орган по член 4, той препраща искането за информация без излишно забавяне на компетентния орган и уведомява за това търсещия контакт орган.

изменения и допълнения:

1. След чл. 479 се създава раздел V с наименование „Решение при субсидиарна компетентност“.

2. В чл. 480 се правят следните изменения и допълнения:

а) наименованието „Решение по субсидиарна компетентност“ се заменя със „Събиране на информация“.

б) досегашният текст става ал. 1.

в) създава се ал. 2:

„(2) При паралелни наказателни производства в Република България и държави членки на Европейския съюз, компетентните органи си предоставят взаимно информация относно:

1. фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателното производство;

2. данни за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица;

3. извършените процесуални действия;

4. наложени мерки за процесуална принуда;

5. наименование, адрес, телефон, факс и електронен адрес на компетентния орган;

6. друга информация.“

3. Създават се чл. 481-483:

„Обмен на информация

Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:

1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа;

2. Евроджъст (Eurojust);

3. поща, електронна поща или факс;

4. всеки друг надлежно защитен начин, при който може да

	<p>се установи автентичността ѝ.</p> <p>(2) Информацията по чл. 481 се предоставя от българския компетентен орган на компетентния орган на другата държава – членка на Европейския съюз в посочения срок заедно с превод на официалния език на държавата – членка, която е отправила искането или на друг официален език на институциите на Европейския съюз, който тя е приела чрез декларация, депозирана при Генералния секретариат на Съвета.</p>	
Член 7 Средства за комуникация Търсещият и търсеният за контакт органи поддържат връзка по начин, при който остава писмена следа.	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>„Обмен на информация</p> <p>Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа; 2. Евроджъст (Eurojust); 3. поща, електронна поща или факс; 4. всеки друг надлежно защитен начин, при който може да се установи автентичността ѝ. 	Пълно съответствие
Член 8 Минимална информация, която да се предоставя в искането 1. Когато се обръща с искане в съответствие с член 5, търсещият контакт орган предоставя следната информация:	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните</p>	Пълно съответствие

<p>а) данните за контакт на компетентния орган;</p> <p>б) описание на фактите и обстоятелствата, които са предмет на съответното наказателно производство;</p> <p>в) всички необходими данни, отнасящи се до самоличността на заподозряното или обвиняемото лице и за жurvите, ако е приложимо;</p> <p>г) фазата, до която е достигнало наказателното производство; и</p> <p>д) информация относно предварителното задържане или лишаването от свобода на заподозряното или обвиняемото лице, ако е приложимо.</p> <p>2. Търсещият контакт орган може да предостави подходяща допълнителна информация за наказателното производство, което се провежда в неговата държава-членка, например относно трудностите, които производството среща в тази държава.</p>	<p>изменения и допълнения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. След чл. 479 се създава раздел V с наименование „Решение при субсидиарна компетентност“. 2. В чл. 480 се правят следните изменения и допълнения: <ol style="list-style-type: none"> а) наименованието „Решение по субсидиарна компетентност“ се заменя със „Събиране на информация“. б) досегашният текст става ал. 1. в) създава се ал. 2: <p>„(2) При паралелни наказателни производства в Република България и държави членки на Европейския съюз, компетентните органи си предоставят взаимно информация относно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателното производство; 2. данни за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица; 3. извършените процесуални действия; 4. наложени мерки за процесуална принуда; 5. наименование, адрес, телефон, факс и електронен адрес на компетентния орган; 6. друга информация.“ 	
<p>Член 9</p> <p>Минимална информация, която да се предоставя в отговора</p> <p>1. Отговорът на търсения за контакт орган в съответствие с член 6 съдържа най-малкото следната информация:</p> <p>а) дали се провежда или е провеждано наказателно производство за някои или всички от същите факти като тези, които са предмет на наказателното производство, посочено в искането за информация, представено от</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. След чл. 479 се създава раздел V с наименование 	<p>Пълно съответствие</p>

<p>търсещия контакт орган и дали то е образувано по отношение на същите лица;</p> <p>в случай на положителен отговор по буква а):</p> <p>б) данни за контакт на компетентния орган; и</p> <p>в) фазата, до която е достигнало това производство или, когато е постигнато окончателно решение, естеството на това окончателно решение.</p> <p>2. Търсеният за контакт орган може да предостави подходяща допълнителна информация за наказателното производство, което се провежда или е било проведено в неговата държава-членка, по-специално относно свързани факти, които са предмет на наказателното производство в тази държава.</p>	<p>„Решение при субсидиарна компетентност“.</p> <p>2. В чл. 480 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>а) наименованието „Решение по субсидиарна компетентност“ се заменя със „Събиране на информация“.</p> <p>б) досегашният текст става ал. 1.</p> <p>в) създава се ал. 2:</p> <p>„(2) При паралелни наказателни производства в Република България и държави членки на Европейския съюз, компетентните органи си предоставят взаимно информация относно:</p> <p>1. фактите и обстоятелствата, които са предмет на наказателното производство;</p> <p>2. данни за самоличността на извършителя и за пострадалите от престъплението лица;</p> <p>3. извършените процесуални действия;</p> <p>4. наложени мерки за процесуална принуда;</p> <p>5. наименование, адрес, телефон, факс и електронен адрес на компетентния орган;</p> <p>6. друга информация.“</p>	
<p>Член 10</p> <p>Задължение за започване на преки консултации</p> <p>1. Когато се установи, че съществуват паралелни производства, компетентните органи на съответните държави-членки започват преки консултации, за да постигнат консенсус по всяко ефективно решение за избягване на неблагоприятните последици, произтичащи от такива паралелни производства, които консултации могат, ако е подходящо, да доведат до съпередочаване на наказателното производство в една държава-членка.</p> <p>2. Докато се провеждат преките консултации, съответните компетентни</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>Консултации</p> <p>Чл. 482. (1) Решение за провеждане на наказателно производство в Република България или друга държава – членка</p>	<p>Пълно съответствие</p>

<p>органи се информират взаимно за всички важни процесуални мерки, които са предприети в хода на производството.</p> <p>3. В хода на преките консултации участващите в тях компетентни органи отговарят на искания за информация от други участващи в тези консултации компетентни органи всеки път, когато това е разумно възможно. Независимо от това, когато към компетентен орган е отправено искане от друг компетентен орган да предостави конкретна информация, която може да накърни значими национални интереси в областта на сигурността или да постави под заплаха безопасността на физически лица, този компетентен орган не е задължен да предоставя тази информация.</p>	<p>на Европейския съюз се взема след преки консултации и писмено съгласие между съответните компетентни органи.</p> <p>(2) Компетентни да предоставят информация и да участват при вземане на решение по ал. 1 са наблюдаващият прокурор – за досъдебното производство и съдът, който разглежда делото.</p> <p>Наказателно процесуален кодекс</p> <p>Отказ на международна правна помощ</p> <p>Чл. 472. Международната правна помощ може да бъде отказана, ако изпълнението на молбата би могло да застраши суверенитета, националната сигурност, обществения ред или други интереси, защитени от правото.</p>	
<p>Член 11</p> <p>Процедура за постигане на консенсус</p> <p>Когато компетентните органи на държавите-членки започват преки консултации по определен случай с цел да постигнат консенсус в съответствие с член 10, те вземат под внимание фактите и основанията по случая, както и всички фактори, които по тяхна преценка имат отношение към него.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>Консултации</p> <p>Чл. 482. (1) Решение за провеждане на наказателно производство в Република България или друга държава – членка на Европейския съюз се взема след преки консултации и писмено съгласие между съответните компетентни органи.</p> <p>(2) Компетентни да предоставят информация и да участват при вземане на решение по ал. 1 са наблюдаващият прокурор – за досъдебното производство и съдът, който разглежда делото.</p>	<p>Пълно съответствие</p>

<p>Член 12</p> <p>Сътрудничество с Евроюст</p> <p>1. Настоящото рамково решение има допълващ характер и не засяга Решението за Евроюст.</p> <p>2. Когато не е било възможно да се постигне консенсус в съответствие с член 10, всеки от компетентните органи на засегнатите държави-членки, ако е подходящо, отнася въпроса до Евроюст, ако Евроюст е компетентен да действа съгласно член 4, параграф 1 от Решението за Евроюст.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>„Обмен на информация</p> <p>Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа; 2. Евроджъст (Eurojust); 3. поща, електронна поща или факс; 4. всеки друг надлежно защитен начин, при който може да се установи автентичността й. <p>(2) Информацията по чл. 481 се предоставя от българския компетентен орган на компетентния орган на другата държава – членка на Европейския съюз в посочения срок заедно с превод на официалния език на държавата – членка, която е отправила искането или на друг официален език на институциите на Европейския съюз, който тя е приела чрез декларация, депозирана при Генералния секретариат на Съвета.</p> <p>(3) Информация, изпратена до компетентен орган в Република България, се придрожава с превод на български език.</p> <p>Консултации</p> <p>Чл. 482. (1) Решение за провеждане на наказателно производство в Република България или друга държава – членка на Европейския съюз се взема след преки консултации и писмено съгласие между съответните компетентни органи.</p> <p>(2) Компетентни да предоставят информация и да участват при вземане на решение по ал. 1 са наблюдаващият прокурор – за досъдебното производство и съдът, който разглежда делото.</p>	<p>Пълно съответствие</p>
--	--	----------------------------------

<p>Член 13</p> <p>Представяне на информация за изхода от производството</p> <p>Ако в хода на провежданите съгласно член 10 преки консултации бъде постигнат консенсус за съсредоточаване на наказателното производство в една държава-членка, компетентният орган на тази държава-членка информира съответния(ите) компетентен(и) орган(и) на другата(ите) държава(и)-членка(и) за изхода от производството.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>Последици от постигането на съгласие</p> <p>Чл. 483. (1) При постигнато съгласие за провеждане на наказателното производство в друга държава – членка на Европейския съюз, образуваното в Република България се прекратява на основание чл. 24 ал. 1 т. 6.</p> <p>(2) При съгласие за провеждане на наказателното производство в Република България, компетентният български орган уведомява органа на другата държава – членка за резултата.“</p>	<p>Пълно съответствие</p>
<p>Член 14</p> <p>Езици</p> <p>1. Всяка държава-членка посочва в декларация, която да се депозира в генералния секретариат на Съвета, кои от официалните езици на институциите на Европейския съюз могат да бъдат използвани в процедурата по установяване на контакт в съответствие с глава 2.</p> <p>2. Компетентните органи могат да постигнат съгласие да използват който и да е език в хода на преките консултации помежду си в съответствие с член 10.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 68. В Глава тридесет и шеста се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>3. Създават се чл. 481-483:</p> <p>„Обмен на информация</p> <p>Чл. 481. (1) Обменът на информация може да се осъществи чрез:</p>	<p>Пълно съответствие</p>

	<p>1. звената за контакт на Европейската съдебна мрежа ;</p> <p>2. Евроджъст (Eurojust) ;</p> <p>3. поща, електронна поща или факс;</p> <p>4. всеки друг надлежно защищен начин, при който може да се установи автентичността й.</p> <p>(2) Информацията по чл. 481 се предоставя от българския компетентен орган на компетентния орган на другата държава – членка на Европейския съюз в посочения срок заедно с превод на официалния език на държавата – членка, която е отправила искането или на друг официален език на институциите на Европейския съюз, който тя е приела чрез декларация, депозирана при Генералния секретариат на Съвета.</p> <p>(3) Информация, изпратена до компетентен орган в Република България, се придружава с превод на български език.</p>	
Член 15 Връзка с други правни инструменти и други договорености		Не подлежи на въвеждане.

никакъв начин отношенията с държави-членки, които не са страни по тях.		
Член 16 Изпълнение <p>Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се съобразят с разпоредбите на настоящото рамково решение до 15 юни 2012 година.</p> <p>До 15 юни 2012 година държавите-членки предават на генералния секретариат на Съвета и на Комисията текста на разпоредбите, които транспонират в националните им законодателства задълженията, наложени им с настоящото рамково решение.</p>		Не подлежи на въвеждане.
Член 17 Докладване <p>До 15 декември 2012 година Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, оценяващ степента, до която държавите-членки са се съобразили с настоящото рамково решение, придружен при необходимост от законодателни предложения.</p>		Не подлежи на въвеждане.
Член 18 Влизане в сила <p>Настоящото рамково решение влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.</p>		Не подлежи на въвеждане.

Таблица на съответствието с правото на Европейския съюз

Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (CELEX № 32012L0029)	Наименование на проекта на българския акт/ на действащите актове, с които се въвеждат изискванията	Степен на съответствието
Член		
Цели		Не подлежи на въвеждане.
1. Целта на настоящата директива е да се гарантира, че жертвите на престъпления получават подходяща информация, подкрепа и защита и могат да участват в наказателното производство. Държавите членки гарантират, че жертвите са признати и третирани с уважение, тактичност, разбиране, професионализъм и по недискриминационен начин при всички контакти със службите за подкрепа на жертвите или за възстановително правосъдие и с всички компетентни органи, действащи в рамките на наказателното производство. Правата, установени в настоящата директива, се прилагат за жертвите без дискриминация, включително във връзка с правото им на пребиваване. 2. Държавите членки гарантират, че при прилагането на настоящата директива, когато жертвата е дете, висшият интерес на детето е от първостепенно значение и се преценява индивидуално. Възприема се адаптиран към детето подход, който е надлежно съобразен с неговата възраст, зрялост, неговите възгледи, нужди и		

опасения. Детето и носителят на родителска отговорност или друг негов законен представител, ако има такъв, се информират за всички мерки или права, които са специално насочени към детето.		
<p>Член 2</p> <p>Определения</p> <p>1. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:</p> <p>a) „жертва“ означава:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) физическо лице, което е претърпяло вреди, включително физическо, душевно или емоционално страдание или икономическа вреда, които са пряка последица от престъпление; ii) членове на семейството на лице, чиято смърт е пряка последица от престъпление и които са претърпели вреда в резултат на смъртта на лицето; <p>b) „членове на семейството“ означава съпругът/ата, лицето, което живее с жертвата в ангажирана, постоянна и стабилна интимна връзка в общо домакинство, роднините по пряка линия, братята и сестрите и издържаните от жертвата лица;</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава осма. ПОСТРАДАЛ Раздел I. Общи положения</p> <p>Лице, което има качеството на пострадал</p> <p>Чл. 74. (1) Пострадал е лицето, което е претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението. (2) При смърт на лицето това право преминава върху неговите наследници.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>Чл. 74, ал. 1 се изменя така:</p> <p>„(1) Пострадал е лицето, претърпяло съставомерни имуществени или неимуществени вреди от престъплението.“</p> <p>ЗАКОН ЗА НАСЛЕДСТВОТО Глава втора. НАСЛЕДСТВО ПО ЗАКОН</p> <p>Чл. 5. (1) Децата на починалия наследяват по равни части. (2) Като деца на наследодателя се смятат и осиновените от него. (3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.) При осиновяване по чл. 102 от Семейния кодекс осиновените и техните низходящи не</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

в), „дете“ означава лице, ненавършило 18 години;

наследяват роднините на осиновителя.

Чл. 6. Когато починалият не е оставил деца или други низходящи, наследяват по равно родителите или онът от тях, който е жив.

Чл. 7. Ако починалият е оставил само възходящи от втора или по-горна степен, наследяват по равно най-близките от тях по степен.

Чл. 8. (1) Когато починалият е оставил само братя и сестри, те наследяват по равни части.

(2) Когато починалият е оставил само братя и сестри заедно с възходящи във втора или по-горна степен, първите получават две трети от наследството, а възходящите - една трета.

(3) В случаите на предходните алинеи еднокръвни и едноутробни братя и сестри получават половината от това, което получават родните братя и сестри.

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Когато починалият не е оставил възходящи от втора и по-горна степен, братя и сестри или техни низходящи, наследяват роднините по сребрена линия до шеста степен включително. Поблизкият по степен и низходящият на по-близък по степен изключват по-далечния по степен.

Чл. 9. (1) Съпругът наследява част, равна на частта на всяко дете.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Когато съпругът наследява заедно с възходящи или с братя и сестри, или с техни низходящи, той получава половината от наследството, ако то се е открило преди навършването на десет години от склучването на брака, а в противен случай получава 2/3 от наследството. А когато съпругът наследява заедно с възходящи и с братя и сестри или с техни низходящи, той получава една трета от наследството в първия случай и половината във втория.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Ако няма други наследници по предходната алинея, съпругът получава цялото наследство.

г) „възстановително правосъдие“ означава процес, при който на жертвата и извършителя на престъплението се дава възможност — след свободно изразено съгласие от тяхна страна — да участват активно в решаването на въпросите, възникнали в резултат на престъплението, с помощта на безпристрастно трето лице.

ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Определение за дете

Чл. 2. Дете по смисъла на този закон е всяко физическо лице до навършването на 18 години.

ЗАКОН ЗА МЕДИАЦИЯТА

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет на медиацията

Чл. 3. (1) (Доп. - ДВ, бр. 27 от 2011 г.) Предмет на медиация могат да бъдат граждански, търговски, трудови, семейни и административни спорове, свързани с права на потребители, и други спорове между физически и/или юридически лица, включително и когато са презгранични.

(2) Медиация се провежда и в случаите, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс.

Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Чл. 3. (1) При условията и по реда на този закон подпомагане могат да получат пострадали, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер, а финансова компенсация - пострадали, претърпели имуществени вреди от престъплението, посочени в ал. 3.

(2) Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на подпомагане и финансова компенсация преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

	<p>(3). Финансова компенсация могат да получат лицата по ал. 1 и 2, когато са претърпели вреди от престъплението:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. тероризъм; умишлено убийство; опит за убийство; умишлена тежка телесна повреда; блудство; изнасилване; трафик на хора; 2. престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група; 3. други тежки умишлени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда. 	
<p>2. Държавите членки могат да установят процедури:</p> <p>а) за ограничаване на броя на членовете на семейството, които могат да се ползват от правата, установени в настоящата директива, като се вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай; и</p> <p>б) по отношение на параграф 1, буква а), подточка ii), за определяне на това кои членове на семейството имат приоритет във връзка с упражняването на правата, установени в настоящата директива.</p>	<p>Наказателно-процесуален кодекс Лице, което има качеството на пострадал Чл. 74. (2) При смърт на лицето това право преминава върху неговите наследници.</p> <p>Закон за наследството Глава втора. Наследство по закон Чл. 5. (1) Децата на починалия наследяват по равни части. (2) Като деца на наследодателя се смятат и осиновените от него. (3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 1985 г., изм. - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.) При осиновяване по чл. 102 от Семейния кодекс осиновените и техните низходящи не наследяват роднините на осиновителя. Чл. 6. Когато починалият не е оставил деца или други низходящи, наследяват по равно родителите или онът от тях, който е жив. Чл. 7. Ако починалият е оставил само възходящи от втора или по-горна степен, наследяват по равно най-близките от тях по степен. Чл. 8. (1) Когато починалият е оставил само братя и сестри, те наследяват по равни части. (2) Когато починалият е оставил само братя и сестри заедно с възходящи във втора или по-горна степен, първите</p>	Пълно съответствие.

	<p>получават две трети от наследството, а възходящите - една трета.</p> <p>(3) В случаите на предходните алинеи еднокръвни и едноутробни братя и сестри получават половината от това, което получават родните братя и сестри.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Когато починалият не е оставил възходящи от втора и по-горна степен, братя и сестри или техни низходящи, наследяват роднините по съребрена линия до шеста степен включително. Поблизкият по степен и низходящият на по-близък по степен изключват по-далечния по степен.</p> <p>Чл. 9. (1) Съпругът наследява част, равна на частта на всяко дете.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Когато съпругът наследява заедно с възходящи или с братя и сестри, или с техни низходящи, той получава половината от наследството, ако то се е открило преди навършването на десет години от сключването на брака, а в противен случай получава 2/3 от наследството. А когато съпругът наследява заедно с възходящи и с братя и сестри или с техни низходящи, той получава една трета от наследството в първия случай и половината във втория.</p> <p>(3) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1992 г.) Ако няма други наследници по предходната алинея, съпругът получава цялото наследство.</p>	
Член 3	<p>Право на жертвите да разбират и да бъдат разбириани</p> <p>1. Държавите членки предприемат подходящи мерки, за да съдействат на жертвите да разбират и да бъдат разбириани при първия контакт и по време на всички по-нататъшни необходими контакти с компетентен орган в контекста на наказателното производство, включително когато този орган предоставя информация.</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора</p> <p>Основни принципи</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се</p>

назначава преводач.

**Проект на Закон за изменение и допълнение на
Наказателно-процесуалния кодекс**

§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.

Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Глава втора.

**ИНФОРМИРАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ
ПРЕСТЬПЛЕНИЯ ЗА ТЕХНИТЕ ПРАВА**

Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:

1. възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организацията, към които могат да се обърнат за безплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;
2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на безплатна правна помощ;
3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;
4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;

	<p>5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;</p> <p>6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;</p> <p>7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването ѝ;</p> <p>8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;</p> <p>9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са пострадали от престъпления на територията на друга държава, и към кои органи могат да се обърнат в тези случаи.</p> <p>(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.</p> <p>(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).</p>	
2. Държавите членки гарантират, че комуникацията с жертвите се предоставя на прост и достъпен език, устно или писмено. При комуникацията се отчитат индивидуалните характеристики на жертвата, включително евентуалните увреждания, които могат да засегнат способността да разбира или да бъде разбирана.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава десета ПРАВНА ПОМОЩ Раздел II Повереник и особен представител</p> <p>Особен представител Чл. 101. (1) Когато интересите на малолетния или</p>	Пълно съответствие.

непълнолетния пострадал и неговия родител, настойник или попечител са противоречиви, съответният орган му назначава особен представител - адвокат.

(2) Особен представител - адвокат, се назначава и на пострадалия, когато той е недесспособен или ограничено дееспособен и интересите му противоречат на интересите на неговия настойник или попечител.

(3) Особеният представител участва в наказателното производство като повереник.

(4) Разпоредбите на чл. 91, ал. 3 и чл. 92 се прилагат съответно и за особения представител.

Глава четиринадесета **СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ**

Раздел II

Разпит

Разпит с преводач и тълковник

Чл. 142. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) (1) Когато свидетелят не владее български език, назначава се преводач.

(2) Когато свидетелят е глух или ням, назначава се тълковник.

(3) За преводача и тълковника се прилагат правилата на глава тридесета "а".

Раздел III

Експертиза

Случай, в които се назначава експертиза

Чл. 144. (1) Когато за изясняване на някои обстоятелства по делото са необходими специални знания из областта на науката, изкуството или техниката, съдът или органът на досъдебното производство назначава експертиза.

(2) Експертизата е задължителна, когато съществува съмнение относно:

5. способността на свидетеля с оглед на неговото физическо и психическо състояние правило да възприема фактите, които имат значение за делото, и да дава достоверни показания за тях.

	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО- ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3: „(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“</p>	
3. Освен ако това не противоречи на интересите на жертвата или не пречи на хода на производството, държавите членки позволяват на жертвите да бъдат придружавани от избрано от тях лице при първия контакт с компетентен орган, когато поради последиците от престъплението жертвата се нуждае от съдействие, за да разбира или да бъде разбира.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава осма. ПОСТРАДАЛ Раздел I. Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник. (2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органът, който образува досъдебното производство, уведомява незабавно пострадалия за това, ако той е посочил адрес за призоваване в страната. (3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.</p>	Пълно съответствие

Член 4

<p>Право на получаване на информация от първия контакт с компетентния орган</p> <p>1. Държавите членки гарантират, че от първия контакт с компетентния орган жurvите получават без ненужно забавяне следната информация, за да им се даде възможност да се ползват от правата, установени в настоящата директива:</p> <p>а) вида подкрепа, която могат да получат, и от кого, включително, когато е необходимо, основна информация относно достъпа до медицинска помощ, всяка специализирана помощ, включително психологическа помощ, и алтернативно настанияване;</p> <p>б) процедурите за подаване на жалба във връзка с извършено престъпление и тяхната роля във връзка с тези процедури;</p> <p>в) по какъв начин и при какви условия може да получат защита, включително мерки за защита;</p> <p>г) по какъв начин и при какви условия може да получат достъп до правна консултация, правна помощ и друг вид консултация;</p> <p>д) по какъв начин и при какви условия може да получат обезщетение;</p> <p>е) по какъв начин и при какви условия имат право на устен и писмен превод;</p> <p>ж) ако пребивават в държава членка, различна от тази, в която е извършено престъплението, специалните мерки, процедури или механизми, които са налични</p>	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава втора. ИНФОРМИРАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ЗА ТЕХНИТЕ ПРАВА</p> <p>Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:</p> <p>1. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организацията, към които могат да се обърнат за безплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;</p> <p>2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на безплатна правна помощ;</p> <p>3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;</p> <p>4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;</p> <p>5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;</p> <p>6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;</p> <p>7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат</p>	<p>Пълно съответствие.</p>
---	---	----------------------------

за защита на техните интереси в държавата членка, в която е установлен първият контакт с компетентния орган;

3) наличните процедури за подаване на жалба при нарушаване на техните права от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;

и) данните за връзка по тяхното дело;

й) наличните услуги за възстановително правосъдие;

к) по какъв начин и при какви условия може да бъдат възстановени разходите, направени в резултат на участието им в наказателното производство.

финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването й;

8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;

9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са пострадали от престъпления на територията на друга държава, и към кои органи могат да се обърнат в тези случаи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).

Чл. 7. (1) Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления, наричан понататък "Националният съвет":

1. издава и разпространява брошура на български, английски, немски и френски език, в която се съдържа информацията по чл. 6, ал. 1;
2. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) предоставя за бесплатно разпространение брошурата на органите и организацията по чл. 6, ал. 1, както и на центровете за спешна медицинска помощ, лечебните заведения за болнична помощ, дирекциите за социално подпомагане и на други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Информацията, която се съдържа в брошурата, се публикува на интернет страниците на Националния съвет, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, организацията за подкрепа на

пострадали, както и на тези по ал. 1, т. 2.

(3) Националният съвет съвместно с организацията за подкрепа на пострадали осигурява функционирането на постоянна бесплатна телефонна линия с единен телефонен номер за цялата страна за информиране на пострадалите от престъпления. Операторът на телефонната линия информира органите на Министерството на вътрешните работи за пострадали, които са в опасност.

(4) Националният съвет съвместно с организацията за подкрепа на пострадали и органите на изпълнителната или местната власт, които имат правомощия в областта на закрилата на пострадалите от престъпления, организира публични кампании за информиране на гражданите за правата им, които имат като пострадали от престъпления.

Глава трета.

ФОРМИ НА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ

Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни табла и други материали за правата на пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.

(3) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на

	<p>пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.</p>	
2. Обхватът на <i>посочената</i> в параграф I информация и подробностите, които се съдържат в нея, могат да се различават в зависимост от специфичните нужди на жертвата и личните ѝ обстоятелства, както и в зависимост от вида или характера на престъплението. Допълнителна информация може да се предоставя и на по-късен етап в зависимост от нуждите на жертвата и значението на съответната информация във всяка фаза на производството.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава осма. ПОСТРАДАЛ Раздел I. Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник. (2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органът, който образува досъдебното производство, уведомява незабавно пострадалия за това, ако той е посочил адрес за призоваване в страната. (3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.</p> <p>ЗАКОН ЗА БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА</p> <p>Чл. 26. (1) След като идентифицират лицата, които са жертви на трафика на хора, органите на досъдебното производство са длъжни незабавно да ги информират за възможността да получат специална закрила, ако в</p>	Пълно съответствие.

	единомесечен срок декларират съгласието си да сътрудничат за разкриване на престъплението.	
Член 5	Инструкция за деловодната дейност и документооборота в Прокуратурата на Република България от 01.05.2016 г. Чл. 2 (1) Деловодната дейност включва: а) регистрация на входящи, изходящи и част от вътрешните документи; чл. 8 (2) Всеки гражданин има правото да бъде информиран за отразения в Унифицираната информационна система статус на преписките, образувани в прокуратурата по негов сигнал или жалба, след удостоверяване на самоличността си. Чл. 22 (1) Регистрацията на документите се извършва в деня на постъпването им и обхваща: 1. вписване на регистрационни данни – входящ номер на постъпващия документ, дата, вид на документа, кореспондент.	Пълно съответствие.
Права на жертвите при подаване на жалбата 1. Държавите членки гарантират, че жертвите получават писмено потвърждение за официалната жалба, подадена от тях до компетентния орган на държава членка, в което са описани основните елементи на съответното престъпление.	НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава четиринадесета СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ Раздел II Разпит Разпит с преводач и тълковник Чл. 142. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) (1) Когато свидетелят не владее български език, назначава се преводач. (2) Когато свидетелят е глух или ням, назначава се тълковник. (3) За преводача и тълковника се прилагат правилата на глава тридесета "а". Закон за националната система за специни повиквания с	Пълно съответствие.

<p>единен европейски номер 112</p> <p>Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г.) (1) Центровете 112 изпълняват следните основни функции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. приемат, регистрират и обработват повикванията за спешна помощ към номер 112; 2. осигуряват непрекъснат достъп до линия за връзка; 3. приемат и изясняват получените повиквания освен на български език и най-малко на два официални езика на Европейския съюз; 4. анализират и предават обработената информация в контактните точки на съответната служба за спешно реагиране, както и на други компетентни органи; 5. получават обратно информация от съответните служби за спешно реагиране за приключване на работата им в мястото на инцидента; 6. регистрират, архивират и съхраняват информация за всички спешни повиквания. <p>Правилник за устройството и дейността на Министерството на вътрешните работи</p> <p>Чл. 80. Дирекция "Координация и информационно-аналитична дейност" е специализирана структура на МВР и:</p> <ul style="list-style-type: none"> 16. приема, обработва и препраща до компетентните органи на министерството или до други компетентни органи получените жалби, сигнали, предложения и заявления; 17. изисква информация и становища по постъпили сигнали, предложения и заявления и изготвя отговори от името на ръководството на МВР; <p>Чл. 82. (1) Дирекция "Национална система 112" е специализирана структура на МВР за осигуряване на непрекъснат, бърз и безплатен достъп до службите за спешно реагиране за получаване на помощ при спешни случаи.</p> <p>(4) За изпълнение на дейностите си районни центрове 112 в</p>	
--	--

	<p>ДНС 112:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. приемат, автоматично регистрират и обработват всички повиквания за спешна помощ на номер 112; 2. осигуряват непрекъснат достъп до линия за връзка; 3. събират информация за вида, мястото, часа и основните данни за спешния случай; 4. осигуряват приемането и изясняването на повиквания освен на български език и най-малко на два официални езика на Европейския съюз; 7. регистрират, архивират и съхраняват информация за всички спешни повиквания. 	
3. Държавите членки гарантират, че жертвите, които не разбират или не говорят езика на компетентния орган, получават безплатен превод на предвиденото в параграф 1 писмено потвърждение за тяхната жалба, ако те поискат това, на език, който разбират.	<p>Инструкция за деловодната дейност и документооборота в Прокуратурата на Република България от 01.05.2016 г.</p> <p>Чл. 2 (1) Деловодната дейност включва:</p> <p>а) регистрация на входящи, изходящи и част от вътрешните документи;</p> <p>чл. 8 (2) Всеки гражданин има правото да бъде информиран за отразения в Унифицираната информационна система статус на преписките, образувани в прокуратурата по негов сигнал или жалба, след удостоверяване на самоличността си.</p> <p>Чл. 22 (1) Регистрацията на документите се извършва в деня на постъпването им и обхваща:</p> <p>1. вписване на регистрационни данни – входящ номер на постъпващия документ, дата, вид на документа, кореспондент.</p>	Пълно съответствие.
Член 6 Право на жертвите да получават информация по делото 1. Държавите членки гарантират, че на жертвите се съобщава без ненужно забавяне за правото им да	НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава осма. ПОСТРАДАЛ Раздел I. Общи положения	Пълно съответствие.

получават следната информация относно наказателното производство, образувано в резултат на подадената жалба във връзка с извършено срещу тях престъпление, както и че при поискване жертвите получават тази информация:

- а) всяко решение да не се продължава или да се прекрати разследване или да не се възбужда наказателно преследване срещу извършителя на престъплението;
- б) датата и мястото на съдебното производство и естеството на повдигнатите срещу извършителя обвинения.

Права на пострадалия в досъдебното производство
Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.
(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органът, който образува досъдебното производство, уведомява незабавно пострадалия за това, ако той е посочил адрес за призоваване в страната.
(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.

Глава седемнадесета.

РАЗСЛЕДВАНЕ

Раздел I.

Образуване на досъдебното производство

Чл. 212. (1) Досъдебното производство се образува с постановление на прокурора.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Досъдебното производство се счита за образувано със съставянето на протокола за първото действие по разследването, когато се извършва оглед, включително освидетелстване, претърсване, изземване и разпит на свидетели, ако незабавното им извършване е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства, както

	<p>и когато се извършва обиск при условията и по реда на чл. 164.</p> <p>Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване</p> <p>Отказ на прокурора да образува досъдебно производство</p> <p>Чл. 213. (1) Прокурорът може да откаже да образува досъдебно производство, за което уведомява пострадалия или неговите наследници, ощетеното юридическо лице и лицето, направило съобщението.</p> <p>Предявяване на разследването</p> <p>Чл. 227. (2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Обвиняемият и неговият защитник, пострадалият и неговият повереник се призовават за предявяването на разследването, ако са поискали това.</p> <p>Глава осемнадесета.</p> <p>ДЕЙСТВИЯ НА ПРОКУРОРА СЛЕД ЗАВЪРШВАНЕ НА РАЗСЛЕДВАНЕТО</p> <p>Прекратяване на наказателното производство от прокурора</p> <p>Чл. 243. (3) Препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство се изпраща на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа.</p> <p>Спиране на наказателното производство от прокурора</p> <p>Чл. 244. (3) При спиране на наказателното производство прокурорът изпраща препис от постановлението на обвиняемия, както и на пострадалия или неговите наследници.</p> <p>Част четвърта.</p> <p>СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Глава деветнадесета.</p> <p>ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО В СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ</p>
--	---

Раздел I.

Предаване на съд

Прекратяване на наказателното производство от съдията-докладчик

Чл. 250. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Съдията-докладчик прекратява наказателното производство:

1. в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 и 10, а когато производството е образувано по тъжба на пострадалия - и в случаите по чл. 24, ал. 4;

2. когато деянието, описано в обвинителния акт или в тъжбата, не съставлява престъпление.

(2) Когато прекратява наказателното производство, съдията-докладчик се произнася по въпроса за веществените доказателства и отменя наложените на обвиняемия мерки за процесуална принуда, както и мярката за обезпечаване на гражданския иск, ако основанието за нейното налагане е отпаднало.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Препис от разпореждането за прекратяване на наказателното производство от общ характер се връчва на прокурора и на обвиняемия, а на пострадалия или неговите наследници, както и на ощетеното юридическо лице - ако са намерени на посочените от тях адреси за призоваване в страната.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Препис от разпореждането за прекратяване на наказателното производство за престъпление, което се преследва по тъжба на пострадалия, се връчва на частния тъжител и на обвиняемия.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпореждането подлежи на обжалване и протестиране по реда на глава двадесет и първа.

Раздел II.

Подготвителни действия за разглеждане на делото в

	<p>съдебно заседание</p> <p>Съобщения за насрочване на съдебното заседание Чл. 255. (1) За насрочването на съдебното заседание се съобщава на пострадалия или неговите наследници, както и на ощетеното юридическо лице.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.</p>	
<p>2. Държавите членки гарантират, че в съответствие с тяхната роля в съответната наказателноправна система, на жертвите се съобщава без ненужно забавяне за правото им да получават следната информация относно наказателното производство, образувано в резултат на подадената жалба във връзка с извършено срещу тях престъпление, както и че при поискване жертвите получават тази информация:</p> <p>а) всяко влязло в сила решение по дело;</p> <p>б) информация за развитието на наказателното производство, освен в изключителни случаи, когато такова уведомяване може да попречи на нормалния ход на делото.</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установленото в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>Глава седемнадесета. РАЗСЛЕДВАНЕ Раздел I. Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване</p>	Пълно съответствие.

Отказ на прокурора да образува досъдебно производство
Чл. 213. (1) Прокурорът може да откаже да образува досъдебно производство, за което уведомява пострадалия или неговите наследници, ощетеното юридическо лице и лицето, направило съобщението.

Предявяване на разследването

Чл. 227. (2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Обвиняемият и неговият защитник, пострадалият и неговият повереник се призовават за предявяването на разследването, ако са поискали това.

Глава осемнадесета.

**ДЕЙСТВИЯ НА ПРОКУРОРА СЛЕД ЗАВЪРШВАНЕ
НА РАЗСЛЕДВАНЕТО**

Прекратяване на наказателното производство от прокурора
Чл. 243. (3) Препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство се изпраща на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа.

Спиране на наказателното производство от прокурора
Чл. 244. (3) При спиране на наказателното производство прокурорът изпраща препис от постановлението на обвиняемия, както и на пострадалия или неговите наследници.

Част четвърта.

СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО

Глава деветнадесета.

**ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ
НА ДЕЛОТО В СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ**

	<p>Раздел II. Подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание</p> <p>Съобщения за насрочване на съдебното заседание Чл. 255. (1) За насрочването на съдебното заседание се съобщава на пострадалия или неговите наследници, както и на ощетеното юридическо лице.</p> <p>Глава двадесета СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ</p> <p>Раздел VI Постановяване на присъдата</p> <p>Подписване и обявяване на присъдата Чл. 310. (1) Присъдата се обявява от председателя незабавно, след като е подписана от всички членове на състава на съда. (...)</p> <p>Глава двадесет и първа ВЪЗЗИВНО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Раздел III Постановяване на решението</p> <p>Срок за изготвяне и обявяване на решението Чл. 340. (1) Решението на въззвината инстанция заедно с мотивите се изготвя не по-късно от тридесет дни от съдебното заседание, в което делото е обявено за решаване. (2) Решението заедно с мотивите се обявява в съдебно заседание с призоваване на страните или им се съобщава писмено, че е изгответо. (...)</p>	
--	--	--

	<p>Глава двадесет и трета КАСАЦИОННО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Срок и ред за подаване на касационната жалба и протеста</p> <p>Чл. 350. (1) Жалбата и протестът срещу присъдата на възвивния съд се подават в сроковете по чл. 319, ал. 1.</p> <p>(2) Жалбата и протестът срещу решението на възвивния съд се подават в петнадесетдневен срок от обявяването му по реда на чл. 340, ал. 2.</p> <p>(3) Жалбата и протестът се подават чрез съда, който е постановил обжалваната присъда или решение.</p> <p>(4) Към жалбата и протеста се прилагат преписи според броя на заинтересованите страни.</p> <p>Правомощия на касационната инстанция при постановяване на решение</p> <p>Чл. 354. (4) Решението на касационната инстанция се изготвя по правилата на чл. 339, ал. 1 и 2 и се обявява не по-късно от тридесет дни от съдебното заседание, в което делото е обявено за решаване. Това решение не подлежи на обжалване.</p> <p>(...)</p>	
3. Информацията по параграф 1, буква а) и параграф 2, буква а) включва мотивите или кратко резюме на мотивите на въпросното решение, освен в случай на решение, взето от съдебни заседатели, или на решение, при което мотивите са с поверителен характер, в които случаи съгласно националното право не се предвижда предоставяне на мотиви.	<p>ЧАСТ ТРЕТА ДОСЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Глава шестнадесета ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ</p> <p>Актове на органите на досъдебното производство</p> <p>Чл. 199. (1) В досъдебното производство прокурорът и разследващите органи се произнасят с постановления.</p> <p>(2) Всяко постановление съдържа: данни за времето и мястото на издаването му, за органа, който го издава, за делото, по което се издава; мотиви; диспозитив и подпись на органа, който го издава.</p> <p>Част четвърта. СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Глава двадесета СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ</p>	Пълно съответствие

	<p>Раздел VI</p> <p>Постановяване на присъдата</p> <p>Съдържание на присъдата</p> <p>Чл. 305. (1) Присъдата се издава в името на народа.</p> <p>(2) В уводната част на присъдата се посочват: датата на издаването ѝ; съдът, имената на членовете на състава, на съдебния секретар и на прокурора; делото, по което се издава присъдата; името на поддъсимия и престъплението, за което е повдигнато обвинението.</p> <p>(3) В мотивите се посочват установените обстоятелства, въз основа на кои доказателствени материали и какви са правните съображения за взетото решение. При противоречия на доказателствените материали се излагат съображения защо едни от тях се приемат, а други се отхвърлят.</p>	
4. Компетентният орган се съобразява с желанието на жертвите да получават или да не получават информация, освен ако тази информация трябва да бъде предоставена поради правото на жертвата да участва активно в наказателното производство. Държавите членки дават на жертвата възможност да промени желанието си във всеки един момент, като тази промяна се взема предвид.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава осма.</p> <p>ПОСТРАДАЛ</p> <p>Раздел I.</p> <p>Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.</p>	Пълно съответствие.
5. Държавите членки гарантират, че на жертвите се предоставя възможност да бъдат уведомени без ненужно забавяне за освобождаването или бягството на лице, което е задържано под стража, срещу което е възбудено наказателно преследване или което е осъдено за престъпления, които ги засягат. Освен това държавите членки правят необходимото жертвите да получават информация	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава осма</p> <p>ПОСТРАДАЛ</p> <p>Раздел I</p> <p>Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното</p>	Пълно съответствие..

за всички мерки, които са взети за осигуряване на тяхната защита в случай на освобождаване или бягство на извършителя на престъплението.

производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установленото в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.

Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.

Закон за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство

Чл. 3. Специална защита по този закон могат да получат следните застрашени лица:

1. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) участници в наказателно производство - свидетел, частен обвинител, гражданска ищец, обвиняем, подсъдим, вешо лице, поемно лице;

2. осъден;

3. лица, пряко свързани с лицата по т. 1 и 2 - възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намират в особено близки отношения.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Застршените лица могат да получат специална защита, когато показанията, обясненията или информацията на лицата по чл. 3, т. 1 и 2 осигуряват доказателства от съществено значение в наказателни производства по тежки умышлени престъпления от общ характер и по всички

	<p>престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група.</p> <p>Чл. 6. (1) Програмата за защита включва следните мерки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. лична физическа охрана; 2. охрана на имуществото; 3. временно настаняване на безопасно място; 4. промяна на мястото на живееене, мястото на работа или учебното заведение, или настаняване в друго място за изтърпяване на наказанието; 5. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) пълна промяна на самоличността. <p>(2) Мерките по ал. 1 може да се прилагат заедно или поотделно, временно - докато съществуват причините за тяхното прилагане, или постоянно.</p> <p>Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Действието на Програмата за защита се прекратява с разпореждане на главния прокурор:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. при смърт на защитеното лице; 2. след отпадане на основанията за нейното прилагане; 3. с изтичане на срока, предвиден в споразумението; 4. когато защитеното лице не изпълнява задълженията си по споразумението без уважителна причина. <p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава втора.</p> <p>ИНФОРМИРАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ЗА ТЕХНИТЕ ПРАВА</p> <p>Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. , в сила от 6.10.2016 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. , в сила от 6.10.2016 г.) възможностите им за достъп до медицинска помощ, за
--	--

организациите, към които могат да се обърнат за бесплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;

2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на бесплатна правна помощ;

3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;

4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, пред които може да бъде подаден сигнал при наруширане на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;

5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;

6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;

7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването й;

8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;

9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са пострадали от престъпления на територията на друга държава, и към кои органи могат да се обърнат в тези случаи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното

	<p>производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.</p> <p>(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).</p>	
6. При поискване жертвите получават информацията по параграф 5 най-малко в случаите, когато съществува опасност или установен риск от вреда за тях, освен ако не е налице установен риск от вреда за извършителя, която би могла да възникне в резултат на уведомяването.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава осма</p> <p>ПОСТРАДАЛ</p> <p>Раздел I</p> <p>Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установленото в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.</p> <p>Закон за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство</p> <p>Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Включване в Програмата за защита се извършва по</p>	Частично съответствие.

	<p>предложение на окръжния прокурор, а в съдебното производство - на съдията-докладчик, до главния прокурор.</p> <p>(2) Предложението за предоставяне на защита се прави служебно или по искане на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. застрашеното лице; 2. разследващия орган; 3. наблюдаващия прокурор; 4. началника на мястото за лишаване от свобода - за осъдени лица. <p>(3) В случаите по ал. 2, т. 2, 3 и 4 е необходимо и изричното писмено съгласие на застрашеното лице.</p>	
Член 7	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора.</p> <p>ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p> <p>Право на защита</p> <p>Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се назначава преводач.</p> <p>Глава четиринаадесета.</p> <p>СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ</p> <p>Раздел II.</p> <p>Разпит</p> <p>Разпит с преводач и тълковник</p> <p>Чл. 142. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) (1) Когато свидетелят не владее български език, назначава се преводач.</p> <p>(2) Когато свидетелят е глух или ням, назначава се</p>	Пълно съответствие.

	<p>тълковник.</p> <p>(3) За преводача и тълковника се прилагат правилата на глава тридесета "а".</p> <p>Глава петнадесета.</p> <p>ВРЪЧВАНЕ НА ПРИЗОВКИ, СЪОБЩЕНИЯ И КНИЖА. СРОКОВЕ И РАЗНОСКИ</p> <p>Раздел III.</p> <p>Разноски и възнаграждение</p> <p>Решение за разноските</p> <p>Чл. 189. (2) Разноските за преводач на досъдебното производство са за сметка на съответния орган, а разноските за преводач в съдебното производство са за сметка на съда.</p>	
2. Без да се засяга правото на защита и в съответствие с правилата за дискреционните правомощия на съда, може да се използват комуникационни технологии като видеоконферентна, телефонна или интернет връзка, освен ако се налага физическото присъствие на устен преводач, за да може жертвите да упражняват ефективно своите права или да разберат производството.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора.</p> <p>ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се назначава преводач.</p>	Пълно съответствие.
3. Държавите членки гарантират, че на жертвите, които не разбират или не говорят езика на съответното наказателно производство, в зависимост от ролята им в наказателното производство в съответната наказателноправна система, се предоставя при поискване бесплатно писмен превод на информацията, която е от съществено значение за упражняване на техните права в наказателното производство, на език, който те разбират, доколкото такава информация се предоставя на жертвите. Преводите на такава информация включват най-малко всяко решение, с	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора.</p> <p>ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p> <p>Право на защита</p> <p>Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се</p>	Пълно съответствие.

	<p>което се прекратява наказателното производство във връзка с престъплението, извършено срещу жurvата, и при поискване от страна на жертвата — мотивите или кратко резюме на мотивите за това решение, освен в случай на решение, взето от съдебни заседатели, или на решение, при което мотивите са с поверителен характер, в които случаи съгласно националното право не се предвижда предоставяне на мотиви.</p> <p>назначава преводач.</p> <p>Глава осма ПОСТРАДАЛ Раздел I Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.</p>	
4. Държавите членки гарантират, че на жертвии, които имат право да получават информация за датата и мястото на съдебното производство в съответствие с член 6, параграф 1, буква б) и които не разбират езика на компетентния орган, се предоставя при поискване писмен превод на информацията, която те имат право да получат.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p> <p>Право на защита</p> <p>Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се</p>	Пълно съответствие.

	<p>назначава преводач.</p> <p>Част четвърта.</p> <p>СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО</p> <p>Глава деветнадесета.</p> <p>ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО В СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ</p> <p>Раздел II</p> <p>Подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание</p> <p>Чл. 255. (1) За насрочването на съдебното заседание се съобщава на пострадалия или неговите наследници, както и на ощетеното юридическо лице.</p> <p>(2) Освен в случаите по глави двадесет и четвърта, двадесет и пета и двадесет и осма, в седемдневен срок от връчването на съобщението пострадалият или неговите наследници могат да правят искания за конституиране като частен обвинител и гражданска ищец, а ощетеното юридическо лице - като гражданска ищец.</p>	
5. Жертвите могат да направят обосновано искане даден документ да се счита за документ от съществено значение. Няма изискване за писмен превод на части от документи от съществено значение, които нямат отношение към целта да се даде възможност на жертвите да участват активно в наказателното производство.	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора.</p> <p>ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p> <p>Право на защита</p> <p>Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство</p> <p>Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език.</p> <p>(2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се назначава преводач.</p>	Пълно съответствие.
6. Без да се засягат параграфи 1 и 3, вместо писмен превод може да се предостави устен превод или устно резюме на документите от съществено	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава втора.</p> <p>ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ</p>	Пълно съответствие.

	<p>значение, при условие че този устен превод или устно резюме не накърнява справедливостта на производството.</p> <p>Право на защита Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език. (2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се назначава преводач:</p>	
<p>7. Държавите членки гарантират, че компетентният орган преценява дали жертвите се нуждаят от устен или писмен превод в съответствие с предвиденото в параграфи 1 и 3. Жертвите може да оспорват решението да не се предоставя устен или писмен превод. Процесуалните правила относно това оспорване се определят от националното право.</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава втора. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ Право на защита Чл. 15. (4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.</p> <p>Език, на който се води наказателно производство Чл. 21. (1) Наказателното производство се води на български език. (2) Лицата, които не владеят български език, могат да се ползват от родния си или от друг език. В тези случаи се назначава преводач.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>
<p>8. Осигуряването на устен или писмен превод и оспорването на решение да не се предоставя устен или писмен превод по настоящия член не може да водят до неоснователно удължаване на наказателното производство.</p>	<p>Наказателно-процесуален кодекс Глава втора. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ Разглеждане и решаване на делата в разумен срок Чл. 22. (1) Съдът разглежда и решава делата в разумен срок. (2) Прокурорът и разследващите органи са длъжни да осигурят провеждането на досъдебното производство в предвидените в този кодекс срокове.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>
<p>Член 8</p> <p>Право на достъп до служби за подкрепа на жертвите</p>	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

<p>1. Държавите членки гарантират, че жurvите, в съответствие с нуждите си, имат безплатен достъп в условията на поверителност до служби за подкрепа на жurvите, действащи в интерес на жurvите, преди и по време на наказателното производство, както и в рамките на подходящ срок след приключване на наказателното производство. Членовете на семейството имат достъп до служби за подкрепа на жurvите в зависимост от нуждите си и степента на вредите, претърпени в резултат от извършеното срещу жurvата престъпление.</p>	<p>Чл. 3. (1) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) При условията и по реда на този закон подпомагане могат да получат пострадали, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер, а финансова компенсация – пострадали, претърпели имуществени вреди от престъплението, посочени в ал. 3.</p> <p>(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на подпомагане и финансова компенсация преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.</p> <p>(3) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Финансова компенсация могат да получат лицата по ал. 1 и 2, когато са претърпели вреди от престъплението:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. тероризъм; умишлено убийство; опит за убийство; умишлена тежка телесна повреда; блудство; изнасилване; трафик на хора; 2. престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група; 3. други тежки умишлени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда. <p>ФОРМИ НА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ</p> <p>Чл. 8. (1) Формите на подпомагане на пострадалите от престъплението са:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. медицинска помощ при спешни състояния по реда на Закона за здравето; 2. психологическа консултация и помощ; 3. (доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) безплатна правна помощ по реда на Закона за правната помощ; 4. практическа помощ. <p>(2) Лицата по чл. 3, ал. 2 могат да ползват формите на</p>
--	---

подпомагане по ал. 1, т. 2 - 4.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Формите на подпомагане по ал. 1, т. 2 и 4 се предоставят при спазване на принципа на поверителност преди образуване на наказателно производство, по време на или в подходящ срок след приключване на наказателното производство съобразно нуждите на пострадалите и на лицата по чл. 3, ал. 2.

(4) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) При необходимост бесплатната психологическа консултация и помощ по ал. 1, т. 2 се предоставят и след постановяване на решението по чл. 24.

Чл. 9. (1) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставят от специалисти – психолози от организацията за подкрепа на пострадали, съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Дейността по ал. 1 се финансира от Министерството на правосъдието, като процедурата по избор на организации за подкрепа на пострадали, условията и редът за финансирането, отчитането и контролът върху дейността им се определят с правилника за прилагане на закона при спазване на правилата за държавните помощи.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).

Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни табла и други материали за правата на пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно

	<p>виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.</p> <p>(3) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.</p> <p>Допълнителни разпоредби</p> <p>§ 1. По смисъла на този закон "<u>организация за подкрепа на пострадали</u>" е юридическо лице с нестопанска цел, създадено при условията на българското законодателство и регистрирано в обществена полза, което бесплатно оказва подкрепа на пострадали от престъпления и при подходящи условия допълва действията на държавата в това отношение.</p>	
2. Държавите членки улесняват насочването на жертвите от компетентния орган, получил жалбата, и от други съответни звена към служби за подкрепа на жертвите.	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава втора.</p> <p>ИНФОРМИРАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ ЗА ТЕХНИТЕ ПРАВА</p> <p>Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:</p> <p>1. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организацията, към които могат да се обърнат за бесплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;</p> <p>2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на бесплатна правна помощ;</p> <p>3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за</p>	Пълно съответствие.

	<p>извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;</p> <p>4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;</p> <p>5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;</p> <p>6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;</p> <p>7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването й;</p> <p>8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;</p> <p>9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са пострадали от престъпления на територията на друга държава, и към кои органи могат да се обърнат в тези случаи.</p> <p>(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.</p> <p>(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).</p> <p>Глава трета.</p> <p>ФОРМИ НА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ</p>
--	---

	<p>ПРЕСТЬПЛЕНИЯ</p> <p>Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.</p> <p>(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни табла и други материали за правата на пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.</p> <p>(3) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.</p> <p>Допълнителни разпоредби</p> <p>§ 1. По смисъла на този закон "организация за подкрепа на пострадали" е юридическо лице с нестопанска цел, създадено при условията на българското законодателство и регистрирано в обществена полза, което бесплатно оказва подкрепа на пострадали от престъпления и при подходящи условия допълва действията на държавата в това отношение.</p>	
3. Държавите членки предприемат мерки за създаване на служби за подкрепа, осигуряващи безплатно специализирани услуги в условията на доверителност, в допълнение или като неразделна част от службите, осигуряващи общи услуги за подкрепа на жертвите, или осигуряват условия за организациите за подкрепа на жертвите да ползват	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава втора.</p> <p>ИНФОРМИРАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ ЗА ТЕХНИТЕ ПРАВА</p> <p>Чл. 6. (1) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи,</p>	Пълно съответствие.

съществуващите професионални структури, които предоставят такава специализирана подкрепа. Жертвите имат достъп до тези служби в зависимост от специфичните си нужди, а членовете на семейството имат достъп до същите в зависимост от специфичните си нужди и от степента на вредите, претърпени в резултат от извършеното срещу жертвата престъпление.

следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:

1. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организацията, към които могат да се обърнат за бесплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;
2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на бесплатна правна помощ;
3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;
4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, пред които може да бъде подаден сигнал при нарушаване на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;
5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;
6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;
7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) органите, към които могат да се обърнат, за да получат финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването ѝ;
8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;
9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) възможностите за защита на правата и интересите им,

ако са пострадали от престъпления на територията на друга държава, и към кои органи могат да се обрнат в тези случаи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.).

Глава трета.

ФОРМИ НА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ

Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Practическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни таблица и други материали за правата на пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.

(3) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон "организация за подкрепа на пострадали" е юридическо лице с нестопанска цел, създадено при условията на българското законодателство и

регистрирано в обществена полза, което бесплатно оказва подкрепа на пострадали от престъпления и при подходящи условия допълва действията на държавата в това отношение.

ЗАКОН за борба с трафика на хора

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. взаимодействието, правомощията и задачите на държавните органи, осъществяващи дейност в борбата с трафика на хора;
2. статута и задачите на приютите, центровете и комисиите по този закон за предоставяне на закрила и помощ на жертвите на трафика на хора;
3. мерките за предотвратяване и противодействие на трафика на хора;
4. мерките за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора, особено на жени и деца;
5. предоставянето статут на специална закрила на жертвите на трафика на хора, които сътрудничат на разследването.

(2) Законът има за цел осигуряване на взаимодействието и координацията между държавните и общинските органи, както и между тях и неправителствените организации за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и формиране на националната политика в тази област.

Чл. 2. За осъществяването на дейността и целите по чл. 1 се създават:

1. Национална и местни комисии за борба с трафика на хора;
2. приюти за временно настаняване на жертви на трафика на хора;
3. центрове за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора.

Чл. 3. (1) (В сила от 1.01.2004 г.) За откриване и поддържане на приютите, центровете и комисиите по чл. 2

Министерският съвет предвижда средства от държавния бюджет.

(2) Неправителствените организации могат да подпомагат дейността по ал. 1 в рамките на управляваните от тях средства.

Глава трета

ПРИЮТИ ЗА ВРЕМЕННО НАСТАНЯВАНЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ЗАКРИЛА И

ПОМОЩ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

Чл. 9. (1) Приютите за временно настаняване на жертвите на трафика на хора се откриват:

1. от Националната комисия по предложение на местните комисии или общините;

2. от физически лица и юридически лица с нестопанска цел, които предоставят подслон на жертвите на трафика на хора, след вписване в регистър към Националната комисия при условия и по ред, определени с правилника по чл. 12.

(2) В приютите се приемат лица, които са заявили, че са жертви на трафика на хора. Приемането се извършва по тяхно искане за срок до 10 дни при условията и по реда, определени с правилника по чл. 12.

(3) Срокът по ал. 2 може да бъде продължен с 30 дни по предложение на местните комисии, органите на досъдебното производство или съда, когато лицето е изявило желание за това.

Чл. 10. Приютите за временно настаняване:

1. осигуряват нормални условия за пребиваване и лична хигиена;

2. предоставят на настанените лица храна и медикаменти;

3. обезпечават неотложна медицинска и психологическа помощ;

4. подпомагат настанените лица за установяването на контакт с техните близки, както и със специализираните ведомства и организации.

Чл. 11. (1) Към местните комисии се създават центрове за

закрила и помощ на жертвите на трафика на хора, наричани по-нататък "центровете".

(2) Центровете:

1. предоставят информация относно административните и съдебните процедури, които уреждат подпомагането и защитата на жертвите на трафика на хора, на разбираем за тях език;

2. осигуряват специализирана психологическа и медицинска помощ;

3. подпомагат реинтегрирането на жертвата в семейната и социалната среда.

(3) Средствата за функциониране на центровете се осигуряват от бюджета на Националната комисия.

Чл. 12. (1) Редът за откриване на приютите по чл. 9, ал. 1 и центровете по чл. 11, организацията на работата им, управлението и контролът се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет.

(2) Средствата за функциониране на приютите по чл. 9, ал. 1, т. 1 се осигуряват от бюджета на Националната комисия.

Глава пета

ЗАКРИЛА И ПОМОЩ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

Чл. 15. Държавните органи, комисиите, центровете и приютите в рамките на своята компетентност са длъжни да оказват закрила и помощ на лицата, които са жертва на трафика на хора.

Чл. 16. Дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина оказват помощ и съдействие на българските граждани, жертви на трафика на хора, за завръщането им в страната.

Чл. 17. Консулските служби при посолствата на Република България в чужбина, съвместно с органите на Министерството на вътрешните работи, съдействат за бързото и своевременно издаване на документи за самоличност на български граждани, станали жертва на трафика на хора.

	<p>Чл. 18. (1) Дипломатическите и консулските представителства на Република България разпространяват до заинтересуваните лица и рискови групи информационни материали за правата на жurvите на трафика на хора.</p> <p>(2) Дипломатическите и консулските представителства на Република България предоставят информация на органите на съответната чужда държава за българското законодателство в областта на борбата с трафика на хора.</p> <p>Чл. 19. Обменът на информация и сътрудничеството с компетентните органи на други държави и международните организации се извършват в съответствие с действащото законодателство и международните договори, по които Република България е страна.</p> <p>Чл. 20. На жurvите на трафика на хора се осигуряват анонимност и защита на данните за самоличност.</p> <p>Чл. 21. При постъпване на информация за дете - жртва на трафика на хора, органите по чл. 2 са длъжни незабавно да уведомят Държавната агенция за закрила на детето, която предприема съответните мерки по Закона за закрила на детето.</p> <p>Чл. 22. Деца - жртва на трафика на хора, се настаняват в самостоятелни помещения отделно от пълнолетните лица.</p> <p>Чл. 23. (Доп. - ДВ, бр. 84 от 2013 г., изм., бр. 79 от 2015 г. Сравнение с предишната редакция, в сила от 1.08.2016 г.) На деца - жртва на трафика на хора, и на деца на жurvите на трафик на хора се осигурява обучение в държавните или общинските училища в страната при условията и по реда на Закона за предучилищното и училищното образование.</p> <p>Чл. 24. (1) Органите, приютите и центровете по чл. 2 предприемат незабавни действия за издирване семействата на деца - жртви на трафика на хора.</p> <p>(2) В случаите по ал. 1 специализираните органи по Закона за закрила на детето предприемат мерки за осигуряване на представителство.</p> <p>Чл. 25. На лицата, които са жртви на трафика на хора и са</p>
--	--

	<p>изразили съгласие да сътрудничат за разкриване на извършителите на трафика, се предоставя статут на специална закрила за срока на провеждане на наказателното производство, която включва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. предоставяне на разрешение за продължително пребиваване в страната на чужди граждани; 2. продължаване на престоя в приютите. <p>Чл. 26. (1) След като идентифицират лицата, които са жертви на трафика на хора, органите на досъдебното производство са длъжни незабавно да ги информират за възможността да получат специална закрила, ако в едномесечен срок декларираят съгласието си да сътрудничат за разкриване на престъплението.</p> <p>(2) По предложение на Държавната агенция за закрила на детето срокът по ал. 1 може да бъде продължен до два месеца, когато лицето, жертва на трафика, е дете.</p> <p>Чл. 27. (1) Прокурорът се произнася с постановление по искането на лицето, жертва на трафика на хора, за предоставяне на статут на специална закрила в тридневен срок от постъпването му.</p> <p>(2) Отказът за предоставяне на статут по ал. 1 може да се обжалва в тридневен срок пред по-горния прокурор, който е длъжен да се произнесе по жалбата незабавно.</p> <p>Чл. 28. (1) Разрешението за продължително пребиваване се издава по реда на Закона за чужденците в Република България от съответните служби за административен контрол при Министерството на вътрешните работи въз основа на акта по чл. 27.</p> <p>(2) За срока на престоя си в страната лицата, получили разрешение по ал. 1, се ползват с правата на постоянно пребиваващите по смисъла на Закона за чужденците в Република България, с изключение на правото по чл. 35, ал. 2 от същия закон.</p> <p>(3) Разрешение по ал. 1 не се издава на лица, които не притежават документи за самоличност и отказват съдействие за идентификация на самоличността им.</p>
--	--

	<p>Чл. 29. Престоят в приютите се продължава в съответствие със срока, определен в акта по чл. 27 и не може да надвишава срока за приключване на наказателното производство.</p> <p>Чл. 30. (1) Статутът на специална закрила се прекратява от органа по чл. 27 преди изтичане на определения от него срок, когато:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. лицето е подновило контактите си с извършителите на престъплението, за разкриването на което е декларирано съдействието си; 2. органът по чл. 27 счете, че декларираното съгласие е привидно; 3. съществува опасност за обществения ред и националната сигурност. <p>(2) В случаите по ал. 1 прокурорът се произнася с постановление, което подлежи на обжалване в тридневен срок пред по-горния прокурор, който се произнася по жалбата незабавно.</p> <p>Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., бр. 84 от 2013 г.) Жurvите на трафика на хора придобиват статута на специална закрила по реда на този закон и в случаите, в които им е предоставена защита в това качество по реда на друг закон.</p> <p style="text-align: center;">Закон за защита от домашното насилие</p> <p>Чл. 6. (1) Държавата създава условия за изпълнението на програми за превенция и защита от домашно насилие и програми, осигуряващи помощ на пострадалите лица.</p> <p>(2) Органите на изпълнителната власт извършват подбор и обучение на лицата, натоварени със защитата по този закон.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) Органите на изпълнителната власт и/или юридическите лица, регистрирани по реда на чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане и по реда на чл. 45 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, работят за защита на лицата, пострадали от домашно насилие.</p>
--	--

(4) Лицата по ал. 3 разработват, организират изпълнението и изпълняват програмите по чл. 5, ал. 1, т. 5 и 6.

(5) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Всяка година до 31 март Министерският съвет приема Национална програма за превенция и защита от домашно насилие.

(6) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Средствата за финансиране изпълнението на задълженията по Националната програма по ал. 5 се определят ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година по бюджетите на съответните министерства, определени в програмата.

(7) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година по бюджета на Министерството на правосъдието се определят средства за финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел, които отговарят на изискванията на ал. 3 и при условие, че те осъществяват дейности по този закон, за разработване и изпълнение на:

1. програми за превенция и защита от домашно насилие, които се отнасят до:
  - а) подготовка и одобряване на програми в учебни заведения;
  - б) програми за работа с органите на съдебната власт и с органите на Министерството на вътрешните работи;
  - в) мониторинг на прилагането на закона;
  - г) провеждане на семинари и конференции;
  - д) издания и публикации;
2. програми за предоставяне на помощ на лица, пострадали от домашно насилие, които включват:
  - а) социално, психологическо и правно консултиране и помощ от специалисти;
  - б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарни консултации, както и към кризисни центрове за лица, пострадали от домашно насилие;

	<p>3. обучение на лицата, които извършват защитата по закона; 4. специализирани програми, посещавани от лица, които са извършили домашно насилие, и които включват социални и психологически консултации.</p> <p>(8) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г., отм., бр. 99 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.).</p>	
4. Службите за подкрепа на жертвите и всички други специализирани служби за подкрепа могат да се създават като публични или неправителствени организации и могат да бъдат организирани както на професионална, така и на доброволна основа.	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Допълнителни разпоредби</p> <p>§ 1. По смисъла на този закон "организация за подкрепа на пострадали" е юридическо лице с нестопанска цел, създадено при условията на българското законодателство и регистрирано в обществена полза, което бесплатно оказва подкрепа на пострадали от престъпления и при подходящи условия допълва действията на държавата в това отношение.</p> <p>Закон за защита от домашното насилие</p> <p>Заключителни разпоредби:</p> <p>§ 3. Държавата съдейства на общините и юридическите лица с нестопанска цел за създаване и подкрепа на служби и центрове за изпълнение на мерките по чл. 5, ал. 1, т. 5 и 6. ЗБТХ</p> <p>Чл. 9. (1) Приютите за временно настаняване на жертвите на трафика на хора се откриват:</p> <p>1. от Националната комисия по предложение на местните комисии или общините;</p> <p>2. от физически лица и юридически лица с нестопанска цел, които предоставят подслон на жертвите на трафика на хора, след вписване в регистър към Националната комисия при условия и по ред, определени с правилника по чл. 12.</p> <p>ПРАВИЛНИК за приютите за временно настаняване и</p>	Пълно съответствие.

	<p>центровете за закрила и помощ на жurvите на трафика на хора</p> <p>Чл. 5. (1) Приютите за временно настанияване на жurvите на трафика на хора се откриват от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Националната комисия за борба с трафика на хора, наричана по-нататък "Националната комисия", по предложение на местните комисии или общините; 2. физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица с нестопанска цел, които предоставят подслон на жurvите на трафика на хора. <p>(2) Приютите за временно настанияване по чл. 5, ал. 1, т. 2 извършват дейност по Закона за борба с трафика на хора след влизане в регистър към Националната комисия.</p>	
5. Държавите членки гарантират, че достъпът до служби за подкрепа на жертвите не зависи от това, дали жертвата е подала официална жалба пред компетентен орган във връзка с извършено престъпление.	<p>Закон за закрила на детето</p> <p>Чл. 3 Закрилата на детето се основава на следните принципи:</p> <p>...</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. специална закрила на дете в рисък; 5. насърчаване на доброволното участие в дейностите по закрилата на детето; <p>...</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. незабавност на действията по закрила на детето; 9. грижа в съответствие с потребностите на детето; <p>ЗАКОН ЗА БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА</p> <p>Чл. 9 (2) В приютите се приемат лица, които са заявили, че са жертви на трафика на хора. Приемането се извършва по тяхно искане за срок до 10 дни при условията и по реда, определени с правилника по чл. 12.</p> <p>ПРАВИЛНИК за приютите за временно настанияване и центровете за закрила и помощ на жurvите на трафика на хора</p> <p>Чл. 18. (1) В приютите се приемат лица, които са заявили, че са жurvи на трафика на хора.</p> <p>(2) Лицата могат да заявят желание да бъдат приети в приют</p>	Пълно съответствие.

	<p>пред държавните органи и организацията по Закона за борба с трафика на хора.</p> <p>Национален механизъм за насочване и подпомагане на жертвии на трафик</p> <p>Част Б „Водещи принципи на работа”</p> <p>Безусловна подкрепа за жurvите на трафик Лицата, станали жертва на трафик, имат право да бъдат подпомогнати в рамките на НМН от момента, в който бъдат неформално идентифицирани като такива. Независимо от желанието и готовността им да сътрудничат за разкриване на престъплението, жurvите на трафик получават достъп до центрове за настаняване, до медицинска, правна, социална и психологическа подкрепа и до останалите мерки, предвидени в ЗБТХ и НМН</p>	
ЧЛСН9	<p>Подкрепа от службите за подкрепа на жертвите</p> <p>1. Посочените в член 8, параграф 1 служби за подкрепа на жертвите осигуряват като минимум:</p> <p>а) информация, съвети и подкрепа от значение за правата на жертвите, включително за получаване на достъп до националните системи за обезщетение за претърпени вреди от престъпление, и относно тяхната роля в наказателното производство, включително по отношение на подготовката за явяване в съдебното производство;</p> <p>б) информация за всички подходящи съществуващи специализирани служби за подкрепа на жертвите или пряко насочване на случая към тях;</p> <p>в) емоционална и, когато такава е налична, психологическа подкрепа;</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава осма.</p> <p>ПОСТРАДАЛ</p> <p>Раздел I.</p> <p>Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установленото в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.)</p>

- г) съвети, свързани с финансови и практически въпроси, произтичащи от престъплението;
- д) съвети относно риска и предотвратяването на риска от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, освен ако тези съвети не се предоставят от други публични или частни служби.

Органът, който образува досъдебното производство, уведомява незабавно пострадалия за това, ако той е посочил адрес за призоваване в страната.

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поисква да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.

Закон за изменение и допълнение на НПК

§ 8. В чл. 75, ал. 1 в края на изречението след думите „да има повереник“ се добавя „да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език“.

Закон за закрила на детето

Чл. 4 (1) Закрилата на детето по този закон се осъществява чрез:

9. информиране за правата и задълженията на децата и родителите;

Чл. 6. Закрилата на детето се осъществява чрез:

1. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) председателя на Държавната агенция за закрила на детето и администрацията, която го подпомага при осъществяване на неговите правомощия;

2. дирекции "Социално подпомагане";

3. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г., доп., бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 68 от 2013 г., в сила от 2.08.2013 г.) министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата, министъра на здравеопазването и кметовете на общини.

Чл. 8. (2) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, имат право да бъдат информирани и консултирани за всички мерки и действия, предприемани по този закон, с изключение на случаите по чл. 13, и могат да поискат промяна на мерките при изменение на обстоятелствата.

Чл. 13. Всяко дете има право да бъде информирано и консултирано от органа за закрила на детето и без знанието на родителите му или на лицата, които полагат грижи за отглеждането и възпитанието му, ако това е необходимо с оглед защита по най-добър начин на неговите интереси и уведомяването им би засегнало тези интереси.

Чл. 15. (1) Във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на детето, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако това би навредило на неговите интереси.

(2) Когато детето не е навършило 10-годишна възраст, то може да бъде изслушано в зависимост от степента на неговото развитие. Решението за изслушване се мотивира.

(3) Преди изслушването на детето съдът или административният орган трябва:

1. да осигури необходимата информация, която да му помогне да формира мнението си;
2. да го уведоми за евентуалните последици от неговите желания, от поддържаното от него мнение, както и за всяко решение на съдебния или административен орган.

Чл. 23. Мерките за закрила в семайна среда се изразяват във:

1. осигуряване на педагогическа, психологическа и правна помощ на родителите или лицата, на които са възложени родителски функции, по проблеми, свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на децата;
2. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) насочване към подходящи социални услуги в общността;
3. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) консултиране и информиране на детето в съответствие с неговата възраст и със степента на неговото развитие;
4. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) консултиране и съдействие по въпроси на социалното подпомагане и социалните услуги;

Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето

	<p>Чл. 19. (1) Дирекция "Социално подпомагане" предоставя на детето, родителите, настойниците и попечителите или на лицата, полагащи грижи за детето:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. информация за социалните услуги за деца и семейства на територията на областта съобразно потребностите на детето и изготвения план за действие; 2. списък на доставиците на съответната социална услуга; <p>(2) Родителите или лицата, полагащи грижи за детето, както и децата се наಸърчават за активно участие в избора на социалните услуги.</p> <p>(3) При определяне на необходимостта от ползване на социални услуги първостепенно значение имат висшите интереси на детето.</p> <p>Чл. 29. (1) При осъществяване на текущата практическа дейност по закрила на детето социалният работник информира по подходящ начин родителите и детето за правата и задълженията им.</p> <p>Чл. 68. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2009 г., в сила от 24.07.2009 г.)</p> <p>(1) Националната телефонна линия за информиране, консултиране и помощ на деца по чл. 17а, т. 17 от Закона за закрила на детето функционира чрез Център за обаждания с хармонизиран телефонен номер 116 111 при Държавната агенция за закрила на детето.</p> <p>(3) Националната телефонна линия за деца с номер 116 111 допринася за ефективността на системата за закрила на детето чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подкрепа на децата от цялата страна и разширяване на възможностите на децата за получаване на специализирана помощ чрез консултации, информация, психологическа подкрепа или кризисна интервенция; 2. улесняване на достъпа до съществуващите услуги за деца и семейства и популяризиране на тяхното функциониране <p>Чл. 69. (Нов - ДВ, бр. 57 от 2009 г., в сила от 24.07.2009 г.)</p> <p>(1) Функционирането на Центъра за обаждания по чл. 68, ал. 1 се осъществява от служители, които приемат повикванията и насочват сигналите за непосредствена</p>
--	--

заплаха за живота и здравето на дете към компетентните органи и информират и оказват помощ и подкрепа.

Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Чл. 6. (1) Органите на Министерството на вътрешните работи, следователите и организацията за подкрепа на пострадали незабавно уведомяват пострадалите или лицата по чл. 3, ал. 2 за:

1. възможностите им за достъп до медицинска помощ, за организацията, към които могат да се обърнат за безплатна психологическа помощ и подкрепа, както и за всякакъв вид специализирана помощ, които могат да получат;
2. правото им на правна помощ, органите, към които могат да се обърнат за упражняването му, условията и реда за предоставяне на безплатна правна помощ;
3. органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление, процедурите след подаване на сигнала и възможностите за действие на пострадалите при условията и реда на тези процедури;
4. органите, пред които може да бъде подаден сигнал при наруширане на правата им от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство;
5. правата им в наказателния процес и възможностите за участието им в него;
6. органите, към които могат да се обърнат, за да получат защита за себе си и своите близки, условията и реда за получаване на такава защита;
7. органите, към които могат да се обърнат, за да получат финансова компенсация от държавата, условията и реда за получаването ѝ;
8. възможностите за защита на правата и интересите им, ако са чужди граждани, пострадали от престъпления на територията на Република България;
9. възможностите за защита на правата и интересите им, ако са пострадали от престъпления на територията на друга

	<p>държава, и към кои органи могат да се обърнат в тези случаи.</p> <p>(2) Наблюдаващият прокурор в хода на досъдебното производство следи за изпълнението на задълженията на разследващите органи за предоставяне на информацията по ал. 1.</p> <p>Чл. 6б. Задграничните представителства на Република България в държавите – членки на Европейския съюз, информират писмено българските граждани, които се намират там и са пострадали от престъплени на територията на приемащата държава, както и лицата по чл. 3, ал: 2 – при тяхно желание, за компетентните органи в тази държава, към които могат да се обърнат относно реда за получаване на подпомагане и финансова компенсация, за възможността по чл. 19, ал. 1, както и за условията и реда за получаване на съответния вид подпомагане по чл. 8 – 11 на територията на Република България.</p> <p>Чл. 7. (1) Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъплени, наричан по-нататък "Националният съвет":</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. издава и разпространява брошура на български, английски, немски и френски език, в която се съдържа информацията по чл. 6, ал. 1; 2. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. , в сила от 6.10.2016 г.) предоставя за бесплатно разпространение брошурата на органите и организацията по чл. 6, ал. 1, както и на центровете за спешна медицинска помощ, лечебните заведения за болнична помощ, дирекциите за социално подпомагане и на други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъплени. <p>(2) Информацията, която се съдържа в брошурата, се публикува на интернет страниците на Националния съвет, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, организацията за подкрепа на пострадали, както и на тези по ал. 1, т. 2.</p>
--	--

(3) Националният съвет съвместно с организациите за подкрепа на пострадали осигурява функционирането на постоянна безплатна телефонна линия с единен телефонен номер за цялата страна за информиране на пострадалите от престъпления. Операторът на телефонната линия информира органите на Министерството на вътрешните работи за пострадали, които са в опасност.

(4) Националният съвет съвместно с организациите за подкрепа на пострадали и органите на изпълнителната или местната власт, които имат правомощия в областта на закрилата на пострадалите от престъпления, организира публични кампании за информиране на гражданите за правата им, които имат като пострадали от престъпления.

Чл. 8. (1) Формите на подпомагане на пострадалите от престъпления са:

2. психологическа консултация и помощ;

(4) При необходимост безплатната психологическа консултация и помощ по ал. 1, т. 2 се предоставят и след постановяване на решението по чл. 24.

Чл. 9. (1) Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставят от специалисти - психолози от организациите за подкрепа на пострадали, съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние.

Чл. 11 (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.

(2) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни табла и други материали за правата на пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.

	<p>Закон за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство</p> <p>Чл. 6. (6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) Програмата за защита може да включва и дейности по осигуряване на социална, медицинска, психологическа, правна или финансова помощ.</p> <p>Чл. 14. (2) В изпълнение на решението за включване в Програмата за защита Бюрото по защита:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. информира застрашеното лице за възможностите на Програмата за защита; <p>Закон за борба с трафика на хора</p> <p>Чл. 10. Приютите за временно настанияване:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. обезпечават неотложна медицинска и психологическа помощ; <p>Чл. 11. (1) Към местните комисии се създават центрове за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора, наричани по-нататък "центровете".</p> <p>(2) Центровете:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. предоставят информация относно административните и съдебните процедури, които уреждат подпомагането и защитата на жurvите на трафика на хора, на разбираем за тях език; 2. осигуряват специализирана психологическа и медицинска помощ; <p>Чл. 18. (1) Дипломатическите и консулските представителства на Република България разпространяват до заинтересуваните лица и рискови групи информационни материали за правата на жurvите на трафика на хора.</p> <p>Чл. 26. (1) След като идентифицират лицата, които са жертвии на трафика на хора, органите на досъдебното производство са длъжни незабавно да ги информират за възможността да получат специална закрила, ако в едномесечен срок декларираят съгласието си да сътрудничат за разкриваие на престъплението.</p> <p>Национален механизъм за насочване и подпомагане на жертвии на трафик</p>
--	---

Информирано съгласие

Всички мерки в НМН се прилагат със съгласието на жертвите на трафик, след като са информирани за правата им, за възможните действия в тяхна подкрепа и евентуалните последствия за тях и близките им. Информацията се предоставя по начин, по който да бъде разбрана и осъзната от пострадалите лица.

МЯРКА 1.3. Определяне на неотложните потребности

Стъпка 1. Провеждане на интервю с жертвата и разясняване на правата /ответността за и възможността за подпомагане

Жертвата на трафик трябва да бъде предварително информирана за целта на интервюто и да участва доброволно в него. Интервюто трябва да е достатъчно информативно и за двете страни. Благодарение на него жертвата разбира къде се намира, какви са правата и възможностите й, какви ще бъдат следващите стъпки. Интервюриращият научава какви са неотложните потребности на жертвата и намира ли се тя в рисък.

МЯРКА 1.4. Насочване

Стъпка 1. Постиган е на информирано съгласие за насочване

към друга организација. Жертвата трябва да се информира за възможностите да получи подкрепа в съответствие с потребностите, които е заявила (виж Мярка 1.3. Определяне на неотложните потребности). Тя трябва да може да избира (доколкото наличните услуги позволяват това) към коя организация да бъде насочена.

Стъпка 5: Когато насочването не е възможно на жертвата се предоставя възможно най-много информация за:

- » Престъплението трафик на хора;
- » Правата й като жертва;
- » Правото да запази в тайна, че е била трафицирана;
- » Възможностите да получи помощ;
- » Местата, към които може да се обърне в страната/ мястото

на живеене;
» Законодателството, от което може да се възползва;
» Други.

Национален горещ телефон за пострадали от насилие: 02/981 76 86

Горещият телефон разполага с богата база данни от организации, предоставящи различни услуги (психологически, социални, медицински, юридически и др.) в страната и чужбина. В зависимост от заявлените потребности жертвата или нейните близки се насочват към съответната организация, като им се предоставя пълна информация за вида помощ, който могат да получат, и за достъпа до услугите.

МЯРКА 2.2. Подкрепа по време на периода на размисъл

Стъпка 1. Правно консултиран е и информиран е на жертвата за възможността за започване на съдебно преследване на трафиканта и нейната роля в процеса на разследването

В първите дни на периода на размисъл жертвата се информира за възможността да сътрудничи за разкриване на извършителите и евентуалното да участва в съдебен процес. Жертвата трябва да бъде консултирана с оглед на спецификата на обстоятелствата, свързани с конкретната ситуация. Тя трябва да може да вземе информирано решение в свой интерес.

Жертвата трябва да получи информация относно:

- » Преимуществата, които получава, ако съдейства за разкриване на извършителя:
  - .. продължаване на престоя в приют
  - .. финансова компенсация от държавата
  - .. предоставяне на разрешение за продължително пребиваване (за чужди граждани)
- » Правото, условията и реда за получаване на безплатна правна помощ
- » Органите, пред които може да бъде подаден сигнал за извършено престъпление

	<p>(полиция или прокуратура)</p> <ul style="list-style-type: none"> » Правата на жертвата в наказателния процес » Правото, условията и реда за получаване на финансова компенсация от държавата <p>Жurvата трябва да e напълно наясно с:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Каква може да бъде нейната роля за разкриване на извършителите в досъдебното производство и наказателния процес » Ангажимента и отговорността ѝ като свидетел или друг вид участник в разследването » Какво се очаква от нея в процеса » Какви се рисковете за нея, ако сътрудничи » Каква подкрепа може да получи <p>МЯРКА 3.1. Дългосрочна психологическа подкрепа и овластяване</p> <p>Стъпка 1. Участие на жurvата при взимане на решения и планиране на (ре)интегрирането ѝ</p> <p>В периода на размисъл жurvата получава информация от консултантъ си за наличните възможности да получи подкрепа от психотерапевт или социална подкрепа за решаването на различни практически проблеми.</p> <p>В случай че жurvата преустанови контакта си с центъра, консултантът договаря с жurvата възможност за проследяващ контакт (среща, телефонно обаждане, писмо и др.) след определен период от време.</p> <p>Проследяващият контакт има за цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Емоционална подкрепа » Проследяване на състоянието на жurvата » Проследяване на процеса на възстановяване » Оценка на риска след прекъсване на контакта » Оценка на нововъзникнали потребности » Предоставяне на допълнителна информация за помощ и подкрепа » Насочване към служби
--	---

	<p>Стъпка 3: Психотерапевтична работа за преодоляване на симптомите на посттравматичното стресово разстройство</p> <p>Възстановяването от психичната травма изискава по-продължително време и постоянство. Дългосрочното психологическото консултиране и психотерапията имат за цел да помогнат на жертвата на трафик да се адаптира максимално добре към средата. Консултациите са насочени към възвръщане на емоционалната устойчивост и заздравяване на вътрешните психични ресурси, възстановяване на чувството на доверие, чувството за справяне и способността за интимност.</p> <p>Психотерапевтичната работа включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Оценка и определяне на психичната проблематика на жurvата » Назоваване на психичните проблеми и информиране на жurvата за състоянието ѝ » Работа по симптомите на посттравматично стресово разстройство » Работа за възстановяване на контрола върху емоциите » Работа за разпознаване на травматичното събитие » Подкрепа в процеса на тъгуване по травматичните загуби » Партиране за взимане на решение и планиране » Емоционална подкрепа при прилагането на план за действие » Други <p>Жurvата работи с индивидуален терапевт/консултант или се включва в терапевтична група.</p> <p>Стъпка 4. Консултиран е на близки и партньори на пострадалите</p> <p>Консултациите се правят, за да може жurvата да се върне в подкрепяща и толерантна среда и да се избегне повторното и виктимизиране.</p> <p>Стъпка 5. Създаване на умения за реализиран е в социална среда</p> <p>Изграждането (възстановяването) на социалните умения</p>	
--	---	--

	<p>цели да направи жртвата по-устойчива на повторна виктимизация. Това се постига чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Повишаване на информираността за личните права и насърчаване на уменията да бъдат отстоявани; » Повишаване на самочувствието и самооценката и преодоляване на идентичността на жртва; » Развиване на умения за управление и контрол върху собствения живот; » Създаване и следване на реалистични жизнени планове. <p>МЯРКА 3.2. Безопасно завръщане Кризисни центрове и центрове за временно настаняване (НПО) При завръщане на жртва на трафик в страната/региона на произход тя се информира за всички налични институции и организации, релевантни на специфичните й нужди</p> <p>МЯРКА 3.3. Участие в наказателното производство</p> <p>Стъпка 1. Постиган е на информирано съгласие е на жртвата за участи е в наказателното производство Решението за участие в наказателното производство е доброволно и информирано, след изтичане на периода за размисъл. При постигането на информирано съгласие от страна на жртвата органите на досъдебното производство трябва да я уведомят за правата ѝ в наказателното производство, а именно:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Право на защита за своята сигурност и тази на близките; » Право да участва в процеса с тайна самоличност; » Право на информация за хода на наказателното производство; » Право на участие в процеса съгласно НПК (в ролята на свидетел, гражданска ищец или частен обвинител); » Право на обжалване на актовете, които водят до прекратяване и спиране на наказателното производство.
--	---

МЯРКА 3.4. Предоставяне на финансова компенсация
Стъпка 1. Информация на жертвата относно законовите и възможности за получаване на компенсация по силата на ЗПФКПП.

Закон за защита от домашното насилие

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) Мерките за защита от домашното насилие са:

6. насочване на пострадалите лица към програми за възстановяване.

Чл. 6. (7) Ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година по бюджета на Министерството на правосъдието се определят средства за финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел, които отговарят на изискванията на ал. 3 и при условие, че те осъществяват дейности по този закон, за разработване и изпълнение на:

2. програми за предоставяне на помощ на лица, пострадали от домашно насилие, които включват:

а) социално, психологическо и правно консултиране и помощ от специалисти;

б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарни консултации, както и към кризисни центрове за лица, пострадали от домашно насилие

**КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
РЕФЕРИРАНЕ И ОБГРИЖВАНЕ НА СЛУЧАИ НА
НЕПРИДРУЖЕНИ ДЕЦА И ДЕЦА – ЖЕРТВА НА
ТРАФИК, ЗАВРЪЩАЩИ СЕ ОТ ЧУЖБИНА**

3.2. Кризисен център:

- Осигурява съответните специалисти за оказване на психологически, юридически и др. консултации;

3.3. Доставчиците на социални услуги :

-Предоставят услуги за социална и психологическа подкрепа, в съответствие с индивидуалния план за действие на детето, изготвен от ОЗД.

2. Държавите членки на сърчават службите за подкрепа на жертвите да обръщат особено внимание на специфичните нужди на жертвите, които са претърпели значителни вреди поради тежестта на престъплението.	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Чл. ба. (1) При уведомяването по чл. 6, ал. 1 компетентните органи се съобразяват със състоянието на пострадалите или на лицата по чл. 3, ал. 2, включително с възрастта им.</p> <p>Чл. 9. (1) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. в сила от 6.10.2016 г.) Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставят от специалисти - психологи от организацията за подкрепа на пострадали, съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние.</p> <p>Закон за закрила на детето</p> <p>Чл. 5. (1) Специална закрила се осигурява на дете в рисък.</p> <p>Чл. 17а. (1) Председателят на Държавната агенция за закрила на детето има следните правомощия:</p> <p>14. организира проверки за спазване правата на детето от всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, центровете за подкрепа за личностно развитие, лечебни заведения, дирекции "Социално подпомагане", доставчици на социални услуги за деца и на юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата за закрила на детето, и при установяване на нарушение дава задължителни предписания за отстраняването им лично или чрез оправомощено от него лице;</p> <p>15. (изм. – ДВ, бр. 14 от 2009 г.) извършва наблюдение и контрол на специализираните институции за отглеждане на деца относно спазването на правата на детето и при установяване на нарушения дава задължителни предписания за отстраняването им лично или чрез оправомощено от него лице;</p> <p>16. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) организира проверки за спазване на стандартите за социални услуги за деца и при установяване на нарушения дава задължителни предписания</p>	Пълно съответствие.

за отстраняването им лично или чрез оправомощено от него длъжностно лице;

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) (1) По този закон дирекция "Социално подпомагане":

6. съставя и поддържа в актуалност регистри за:

а) деца, нуждаещи се от специална закрила;

Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето

Чл. 32. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) Дирекция "Социално подпомагане" осигурява специални грижи за децата с увреждания, като консултира предприеманите действия съвместно с лекар, психолог, педагог или други специалисти при необходимост съобразно увреждането на детето.

Закон за защита от домашното насилие

Чл. 6 (7) Ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година по бюджета на Министерството на правосъдието се определят средства за финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел, които отговарят на изискванията на ал. 3 и при условие, че те осъществяват дейности по този закон, за разработване и изпълнение на:

2. програми за предоставяне на помощ на лица, пострадали от домашно насилие, които включват:

а) социално, психологическо и правно консултиране и помощ от специалисти;

б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарни консултации, както и към кризисни центрове за лица, пострадали от домашно насилие;

3. обучение на лицата, които извършват защитата по закона;

4. специализирани програми, посещавани от лица, които са извършили домашно насилие, и които включват социални и психологически консултации.

ПРАВИЛНИК за приютите за временно настаняване и центровете за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора

	<p>Чл. 3. (1) В приютите за временно настаняване на жurvите на трафика на хора се приемат лицата по чл. 9, ал. 2 от Закона за борба с трафика на хора.</p> <p>(2) Настаняването в приютите има за цел да осигури на жurvите на трафика на хора подслон, социално, медицинско, битово обслужване и психологическа помощ, да създаде условия за установяване на контакт с близките на жurvите, както и със специализираните ведомства и организации.</p> <p>Чл. 4. (1) Към местните комисии за борба с трафика на хора се създават центрове за закрила и помощ на жurvите на трафика на хора и в тях се предоставят услуги на жurvите на трафик.</p> <p>(2) Центровете за закрила и помощ на жurvите на трафика на хора:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. предоставят информация относно административните и съдебните процедури, които уреждат подпомагането и защитата на жurvите на трафика на хора, на разбираем за тях език; 2. осигуряват специализирана психологическа и медицинска помощ; 3. подпомагат реинтегрирането на жurvите на трафик в семейната и социалната среда. <p>Национален механизъм за насочване и подпомагане на жurvи на трафик</p> <p>ВОДЕЦИ ПРИНЦИПИ НА РАБОТА</p> <p>Индивидуален подход</p> <p>Към всяко лице, пострадало от трафик, се подхожда строго индивидуално, според конкретните му интереси, потребности и обстоятелства. За всяка жртва на трафик се изработва индивидуален план за действие, който съчетава мерки за подкрепа, съответстващи на специфичните нужди, здравословно и емоционално състояние, жизнен опит и ресурси за справяне.</p>
--	---

	<p>МЯРКА 1.4. Насочване Б. СПЕЦИАЛНИ СЛУЧАИ »Деца, жертви на трафик Дирекция „Социално подпомагане“ по настоящ/постоянен адрес на детето приема подходяща мярка за закрила, съобразно нуждите и интересите на детето, в съответствие с разпоредбите на Закона за закрила на детето и правилника за приложението му (настаняване в Кризисен център). III. Социално включване (реинтеграция) Стъпка 7. Социално консултиран е и застъпни чество Социалното консултиране и застъпничество включва и насочване към подходящи служби и програми съобразно нуждите на жurvата. (виж Мярка 1.4. Насочване)</p> <p>Закон за убежищата и бежанците Чл. 29 (4) Чужденецът се настанява в транзитен, регистрационно-приемателен център или на друго място за подслон от Държавната агенция за бежанците след преценка на здравословното състояние, семейното и материалното положение на чужденеца при условия и по ред, определени от председателя на Държавната агенция за бежанците. Чужденецът се подлага на медицински преглед и изследвания и остава под карантина, докато станат известни резултатите. При медицинския преглед се установява дали чужденецът, търсещ международна закрила, принадлежи към уязвима група и дали има специални потребности.</p>	
<p>3. Посочените в член 8, параграф 3 специализирани служби за подкрепа разработват и предлагат като минимум следните услуги, освен ако същите не се предоставят от други публични или частни служби:</p> <p>а) подслон или друго подходящо временно настаняване на жертвата, която се нуждае от сигурно място поради непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и</p>	<p>Закон за закрила на детето Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) (1) Закрилата на детето по този закон се осъществява чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. настаняване в семейство на роднини или близки; 4. настаняване в приемно семейство; 6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) настаняване в специализирана институция; <p>Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето</p>	Пълно съответствие.

<p>отмъщение;</p> <p>б) целева и интегрирана подкрепа за жurvите със специфични нужди, като жurvите на сексуално насилие, жurvите на насилие, основано на пола, и жurvите на насилие при близки взаимоотношения, включително подкрепа при претърпяна травма, както и консултации.</p>	<p>Чл. 20 (4) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) В случаите, при които:</p> <p>2. се предоставя закрила на деца, пострадали от насилие или жurvи на трафик, директорът на дирекция "Социално подпомагане" издава заповед за настаняване в кризисен център и/или ползване на други форми на социални услуги и издава задължително предписание на родителите с оглед защита на правата на децата;</p> <p>3. се ползва заместваща приемна грижа, дирекция "Социално подпомагане" дава направление след изричното определяне на възможност за ползване на този вид услуга в административната заповед и/или в съдебното решение за настаняване на детето извън семейството.</p> <p>Закон за защита от домашното насилие</p> <p>Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) Мерките за защита от домашното насилие са:</p> <p>4. временно определяне местоживеещето на детето при пострадалия родител или при родителя, който не е извършил насилието, при условия и срок, определени от съда, ако това не противоречи на интересите на детето;</p> <p>6. насочване на пострадалите лица към програми за възстановяване.</p> <p>Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава трета.</p> <p>ФОРМИ НА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЬПЛЕНИЯ</p> <p>Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.</p> <p>(2) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни табла и други материали за правата на пострадалите от престъпления по</p>
---	--

този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.

(3) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.

Закон за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство

Глава втора.

Програма за защита на застрашени лица

Раздел I. Същност на Програмата за защита на застрашени лица и видове защита

Чл. 6. (1) Програмата за защита включва следните мерки:

3. временно настаняване на безопасно място;

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 09.04.2014 г.) Временното настаняване на безопасно място е незабавно преместване на защитеното лице за кратък период на друго място, различно от обичайното му местоживееене.

Закон за борба с трафика на хора

Чл. 10. Приютите за временно настаняване:

1. осигуряват нормални условия за пребиваване и лична хигиена;

2. предоставят на настанените лица храна и медикаменти;

3. обезпечават неотложна медицинска и психологическа помощ;

4. подпомагат настанените лица за установяването на контакт с техните близки, както и със специализираните ведомства и организации.

Чл. 22. Децата - жертва на трафика на хора, се настаняват в самостоятелни помещения отделно от пълнолетните лица.

	<p>Закон за убежището и бежанците Чл. 6 (3) (Нова – ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Дължностните лица в центровете за настаняване и тези, провеждащи производство по този закон с чужденци, търсещи международна закрила, особено с чужденци от уязвима група, получават подходящо обучение относно потребностите на тези лица.</p> <p>Чл. 29 (4) Чужденецът се настанява в транзитен, регистрационно-приемателен център или на друго място за подслон от Държавната агенция за бежанците след преценка на здравословното състояние, семейното и материалното положение на чужденеца при условия и по ред, определени от председателя на Държавната агенция за бежанците. Чужденецът се подлага на медицински преглед и изследвания и остава под карантина, докато станат известни резултатите. При медицинския преглед се установява дали чужденецът, търсещ международна закрила, принадлежи към уязвима група и дали има специални потребности.</p> <p>(10) Непридружените малолетни или непълнолетни чужденци се настаняват до навършване на пълнолетие във:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. семейство на роднини или при близки, приемно семейство, социална услуга – резидентен тип, или в специализирана институция при условията и по реда на Закона за закрила на детето; 2. други места за настаняване със специални условия за малолетни и непълнолетни лица. <p>(11) При определяне на мястото на настаняване на непридружен малолетен или непълнолетен се взема предвид мнението му. Доколкото е възможно, братята и сестрите се настаняват заедно, като се взема предвид най-добрият интерес на детето.</p>	
Член 10	<p>Право на изслушване 1. Държавите членки гарантират, че жертвите могат да бъдат изслушвани в хода на наказателното</p> <p>Наказателно-процесуален кодекс Права на пострадалия в досъдебното производство Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32</p>	Пълно съответствие.

производство и могат да представят доказателства. При изслушването на дете жертва надлежно се отчитат неговата възраст и зрялост.

от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.). В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.

(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органът, който образува досъдебното производство, уведомява незабавно пострадалия за това, ако той е посочил адрес за призоваване в страната.

Права на частния обвинител

Чл. 79. Частният обвинител има следните права: да се запознае с делото и да прави необходимите извлечения; да представя доказателства; да участва в съдебното производство; да прави искания, бележки и възражения и да обжалва актовете на съда, когато са накърнени неговите права и законни интереси.

Права на частния тъжител

Чл. 82. (1) Частният тъжител има следните права: да се запознае с делото и да направи необходимите извлечения; да представя доказателства; да участва в съдебното производство; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете на съда, които накърняват неговите права и законни интереси, и да оттегля тъжбата си.

(2) Частният тъжител може да се установи в съдебното производство и като граждански ищец в случаите и по реда, установени в този кодекс.

Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел

Чл. 140. (1) Малолетният свидетел се разпитва в присъствието на педагог или психолог, а когато е необходимо, и в присъствието на родителя или настойника.

	<p>(2) Непълнолетният свидетел се разпитва в присъствието на лицата по ал. 1, ако съответният орган намери това за необходимо.</p> <p>(3) С разрешение на органа, който извършва разпита, лицата по ал. 1 могат да задават въпроси на свидетеля.</p> <p>(4) Органът, който извършва разпита, разяснява на малолетния свидетел необходимостта да даде правдиви показания, без да му отправя предупреждения за отговорност.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при необходимост и чрез видеоконференция.</p> <p>Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:</p> <p>„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“</p> <p>Закон за закрила на детето</p> <p>Чл. 15. (1) Във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на дете, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако това би навредило на неговите интереси.</p> <p>(2) Когато детето не е навършило 10-годишна възраст, то може да бъде изслушано в зависимост от степента на неговото развитие. Решението за изслушване се мотивира.</p> <p>(3) Преди изслушването на детето съдът или административният орган трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. да осигури необходимата информация, която да му помогне да формира мнението си; 2. да го уведоми за евентуалните последици от неговите желания, от поддържаното от него мнение, както и за всяко
--	--

	<p>решение на съдебния или административен орган.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Съдебните и административните органи осигуряват подходяща обстановка за изслушване на детето, съобразена с неговата възраст. На изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, а при необходимост - и друг подходящ специалист.</p>	
2. Процесуалните правила, съгласно които жертвите могат да бъдат изслушвани в хода на наказателното производство и могат да представят доказателства, се определят от националното право.		Не подлежи на въвеждане.
Член 11		

<p>Права в случай на решение да не се провежда наказателно преследване</p> <p>1. Държавите членки гарантират, че в зависимост от ролята им в съответната наказателноправна система, жurvите имат право на преразглеждане на всяко решение да не се провежда наказателно преследване. Процесуалните правила относно това преразглеждане се определят от националното право.</p> <p>2. Когато в съответствие с националното право ролята на жертвата в съответната наказателноправна система се установява едва след вземането на решение за възбуждане на наказателно преследване срещу извършителя на престъплението, държавите членки гарантират, че най-малкото жurvите на тежки престъпления имат правото на преразглеждане на решението да не се провежда наказателно преследване. Процесуалните правила за това преразглеждане се определят от националното право.</p>	<p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>Глава седемнадесета.</p> <p>Разследване</p> <p>Раздел I.</p> <p>Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване</p> <p>Отказ на прокурора да образува досъдебно производство</p> <p>Чл. 213. (1) Прокурорът може да откаже да образува досъдебно производство, за което уведомява пострадалия или неговите наследници, ощетеното юридическо лице и лицето, направило съобщението.</p> <p>(2) По свой почин или по жалба на лицата по ал. 1 прокурор от по-горестоящата прокуратура може да отмени постановлението по ал. 1 и да разпореди образуването на досъдебно производство и започване на разследване.</p> <p>Глава осемнадесета.</p> <p>Действия на прокурора след завършване на разследването</p> <p>Правомощия на прокурора</p> <p>Чл. 242. (1) След като получи делото, прокурорът прекратява, спира наказателното производство, внася предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или предложение за споразумение за решаване на делото, или повдига обвинение с обвинителен акт, ако са налице основанията за това.</p> <p>Прекратяване на наказателното производство от прокурора</p> <p>Чл. 243. (1) Прокурорът прекратява наказателното производство:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. в случаите на чл. 24, ал. 1; 2. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) когато намери, че обвинението не е доказано. 	<p>Пълно съответствие.</p>
---	---	----------------------------

3. Държавите членки гарантират, че на жертвите се съобщава без ненужно забавяне за правото им да получават достатъчно информация, въз основа на която да решат дали да обжалват решението да не се провежда наказателно преследване, както и че при поискване те действително получават тази информация.

<p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>Глава осма ПОСТРАДАЛ Раздел I Общи положения Права на пострадалия в досъдебното производство Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>ЧАСТ ТРЕТА ДОСЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО Глава шестнадесета ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ Актове на органите на досъдебното производство Чл. 199. (1) В досъдебното производство прокурорът и разследващите органи се произнасят с постановления. (2) Всяко постановление съдържа: данни за времето и мястото на издаването му, за органа, който го издава, за делото, по което се издава; мотиви; диспозитив и подпись на органа, който го издава.</p> <p>Глава седемнадесета. Разследване Раздел I. Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване Отказ на прокурора да образува досъдебно производство Чл. 213. (1) Прокурорът може да откаже да образува</p>	<p>Пълно съответствие</p>
--	---------------------------

	<p>досъдебно производство, за което уведомява пострадалия или неговите наследници, ощетеното юридическо лице и лицето, направило съобщението.</p> <p>Глава осемнадесета.</p> <p>Действия на прокурора след завършване на разследването</p> <p>Правомощия на прокурора</p> <p>Чл. 242. (1) След като получи делото, прокурорът прекратява, спира наказателното производство, внася предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или предложение за споразумение за решаване на делото, или повдига обвинение с обвинителен акт, ако са налице основанията за това.</p> <p>Прекратяване на наказателното производство от прокурора</p> <p>Чл. 243. (3) Препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство се изпраща на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа.</p> <p>Спиране на наказателното производство от прокурора</p> <p>Чл. 244. (3) При спиране на наказателното производство прокурорът изпраща препис от постановлението на обвиняемия, както и на пострадалия или неговите наследници.</p> <p>(5) Постановлението по ал. 1 може да се обжалва от обвиняемия, пострадалия или неговите наследници пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа. Съдът се произнася еднолично в закрито заседание не по-късно от седем дни от постъпване на делото в съда с определение, което е окончателно.</p>	
4. Когато решението да не се провежда наказателно преследване е взето от върховния орган за наказателно преследване, чийто решения не подлежат на преразглеждане съгласно	<p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>ЧАСТ ТРЕТА</p> <p>ДОСЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО</p>	Не подлежи на въвеждане.

националното право, преразглеждането може да бъде извършено от същия този орган.	<p>Глава шестнадесета ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ</p> <p>Актове на органите на досъдебното производство</p> <p>Чл. 199. (1) В досъдебното производство прокурорът и разследващите органи се произнасят с постановления.</p> <p>(2) Всяко постановление съдържа: данни за времето и мястото на издаването му, за органа, който го издава, за делото, по което се издава; мотиви; диспозитив и подпис на органа, който го издава.</p>	
5. Параграфи 1, 3 и 4 не се прилагат за решение на прокурора да не провежда наказателно преследване, ако това решение води до извънсъдебно споразумение, доколкото националното право предвижда подобна уредба.		Не подлежи на въвеждане. Споразумението по българското законодателство може да са склучи едва след приключването на наказателното разследване.
<p>Член 12</p> <p>Право на гаранции в контекста на услугите за възстановително правосъдие</p> <p>1. Държавите членки предприемат мерки за предпазване на жертвите от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване и от отмъщение, които да се прилагат при предоставянето на всяка една услуга за възстановително правосъдие. С тези мерки се гарантира, че жертвите, които са избрали да участват в процедури на възстановително правосъдие, имат достъп до сигурни и компетентни служби за възстановително правосъдие при спазването най-малко на следните условия:</p> <p>а)услугите за възстановително правосъдие се използват само ако са в интерес на жертвата, в зависимост от съображения, свързани с безопасността, и се основават на свободно изразеното и информирано съгласие на жертвата,</p>		Не подлежи на въвеждане.

<p>като то може да бъде оттеглено по всяко време;</p> <p>б) преди да даде съгласието си да участва в процес на възстановително правосъдие, на жертвата се предоставя пълна и безпристрастна информация относно процеса и потенциалните му резултати, както и информация относно процедурите за контрол на изпълнението на всяко споразумение;</p> <p>в) извършителят на престъплението е признал основните факти по делото;</p> <p>г) всяко споразумение е постигнато доброволно и може да бъде взето предвид при евентуално следващо наказателно производство;</p> <p>д) дискусиите по време на процеса на възстановително правосъдие, които не са проведени публично, са поверителни и съответно не се разкриват впоследствие, освен със съгласието на страните или ако това се изисква от националното право поради наличие на по-висш обществен интерес.</p>		
<p>2.Държавите членки улесняват препращането на случаи, когато е целесъобразно, към услугите на възстановително правосъдие, включително чрез установяването на процедури или насоки относно условията за това препращане.</p>		Не подлежи на въвеждане.
<p>Чл.13</p> <p>Право на правна помощ</p> <p>Държавите членки гарантират, че жертвите разполагат с достъп до правна помощ, когато имат статут на страна в наказателното производство.</p> <p>Условията или процесуалните правила, съгласно</p>	<p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>Глава втора.</p> <p>Основни принципи</p> <p>Право на защита</p> <p>Чл. 15.</p> <p>(4) На пострадалия се осигуряват необходимите</p>	Пълно съответствие.

които жертвите получават достъп до правна помощ, се определят от националното право.

процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.

Права на пострадалия в досъдебното производство
Чл. 75. (3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес за призоваване в страната.

Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Глава трета

Форми на подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Чл. 8. (1) Формите на подпомагане на пострадалите от престъпления са:

3. бесплатна правна помощ по реда на Закона за правната помощ;

(2) Лицата по чл. 3, ал. 2 могат да ползват формите на подпомагане по ал. 1, т. 2 - 4.

Закон за правната помощ

Глава трета

Вид и обхват на правната помощ

Чл. 21. Видовете правна помощ са:

1. консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело;

2. подготовка на документи за завеждане на дело;

3. процесуално представителство;

4. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., в сила от 01.05.2006 г.; доп. - ДВ, бр. 82 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г.) представителство при задържане по чл. 72, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по чл. 16а от Закона за митниците.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) (1) Правната помощ по чл. 21, т. 1 и 2 е бесплатна и се предоставя на:

1. лица и семейства, които отговарят на условията за

	<p>получаване на месечна помош по реда на чл. 9 и 10 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (обн., ДВ, бр. 133 от 1998 г.; изм., бр. 38, 42 и 112 от 1999 г., бр. 30, 48 и 98 от 2000 г.; попр., бр. 100 от 2000 г.; изм., бр. 19 и 97 от 2001 г., бр. 26, 46, 81 и 118 от 2002 г., бр. 40 от 2003 г., бр. 115 от 2004 г., бр. 31 и 103 от 2005 г., бр. 54 и 93 от 2006 г., бр. 101 от 2007 г., бр. 26 от 2009 г., бр. 27, 41, 43, 45 и 50 от 2010 г., бр. 63 от 2011 г. и бр. 17 от 2013 г.);</p> <p>2. лица и семейства, които отговарят на условията за подпомагане с целева помош за отопление за предходния или настоящия отопителен сезон;</p> <p>3. лица, настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги или ползващи социална услуга - резидентен тип, или ползващи социална услуга звено "Майка и бебе" съгласно чл. 36 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;</p> <p>4. деца, настанени в приемни семейства или в семейства на роднини или близки по реда на Закона за закрила на детето;</p> <p>5. дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето;</p> <p>6. лица по чл. 144 от Семейния кодекс и на лица, ненавършили 21 години, в съответствие с Регламент (ЕО) № 4 от 2009 г. на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (OB, L 7/1 от 10 януари 2009 г.);</p> <p>7. пострадали от домашно или сексуално насилие или от трафик на хора, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита;</p> <p>8. лица, търсещи международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, за които предоставяне на правна помош не се дължи на друго правно основание;</p> <p>9. чужденци, спрямо които е приложена принудителна административна мярка, и чужденци, настанени в специален дом за временно настаняване на чужденци по реда на</p>
--	---

Закона за чужденците в Република България, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита.

Чл. 23. (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Системата за правна помощ по чл. 21, т. 3 обхваща случаите, при които по силата на закон задължително се предвижда адвокатска защита, резервен защитник или представителство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Системата за правна помощ обхваща и случаите, когато обвиняемият, подсъдимият или страната по наказателно, гражданско или административно дело не разполага със средства за заплащане на адвокат, желае да има такъв и интересите на правосъдието изискват това.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) По граждански и административни дела правна помощ се предоставя в случаите, когато въз основа на представени доказателства от съответните компетентни органи съдът преценя, че страната няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение. Съдът формира преценката си, като взема предвид:

1. доходите на лицето или на неговото семейство;
2. имущественото състояние, удостоверено с декларация;
3. семейното положение;
4. здравословното състояние;
5. трудовата заетост;
6. възрастта;
7. други обстоятелства.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) По наказателни дела преценката, че обвиняемият или подсъдимият няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, се извършва от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на служебно установеното имуществено състояние на лицето по конкретното дело и на обстоятелствата по ал. 3, т. 1, 3, 4, 5, 6 и 7. За частния обвинител, гражданския ищец, гражданският ответник и частния тъжител преценката се

	извършва по реда на ал. 3.	
Член 14	<p>Право на възстановяване на разходите</p> <p>Държавите членки дават на жертвите, участващи в наказателното производство, възможност за възстановяване на разходите, направени в резултат на активното им участие в наказателното производство, в зависимост от ролята им в съответната наказателноправна система. Условията или процесуалните правила, съгласно които разходите на жертвите могат да бъдат възстановени, се определят от националното право.</p> <p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>Глава седма.</p> <p>Обвиняем</p> <p>Раздел II.</p> <p>Мярка за неотклонение и други мерки за процесуална принуда</p> <p>Мерки за обезпечаване на разноски по делото</p> <p>Чл. 73а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2015 г.) (1) По искане на прокурора, на пострадалия или на неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице в досъдебното производство съответният първоинстанционен съд еднолично в закрито заседание взема мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс за обезпечаване на направени и присъдени разноски по делото.</p> <p>(3) В съдебното производство съдът взема мерките по ал. 1 и 2 по искане на прокурора, на гражданския ищец или на неговите наследници, или на частния обвинител.</p> <p>Глава тринадесета.</p> <p>Доказателствени средства</p> <p>Раздел II.</p> <p>Гласни доказателствени средства</p> <p>Права на свидетеля</p> <p>Чл. 122. (1) Свидетелят има следните права: да си служи с бележки за цифри, дати и други, които се намират у него и се отнасят до неговите показания; да получи възнаграждение за загубения работен ден и да му бъдат заплатени разноските, които е направил, както и да иска отмяна на актовете, които накърняват правата и законните му интереси.</p> <p>Глава петнадесета.</p> <p>Връчване на призовки, съобщения и книжа. Срокове и разноски</p>	Пълно съответствие.

	<p>Раздел III.</p> <p>Разноски и възнаграждение</p> <p>Решение за разноските</p> <p>Чл. 189. (3) Когато подсъдимият бъде признат за виновен, съдът го осъжда да заплати разноските по делото, включително адвокатското възнаграждение и другите разноски за служебно назначения защитник, както и разноските, направени от частния обвинител и граждансия ищец, ако са направили такова искане. Когато осъдените са няколко, съдът определя частта, която всеки от тях трябва да заплати.</p> <p>Възлагане на разноските</p> <p>Чл. 190. (1) Когато подсъдимият бъде признат за невинен или наказателното производство бъде прекратено, разноските по дела от общ характер остават за сметка на държавата, а разноските по дела, образувани по тъжба на пострадалия до съда, се възлагат на частния тъжител.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 7. В чл. 73а се правят следните изменения:</p> <p>1. В ал. 1 думите „или на ощетеното юридическо лице“ се заменят с „ощетеното юридическо лице или на министъра на финансите“, а думите „и присъдени“ се заличават.</p>		
ЧЛ. 15	<p>Право на връщане на имущество</p> <p>Държавите членки гарантират, че след решение на компетентен орган, подлежащото на връщане имущество, иззето в хода на наказателното производство, се връща на жертвите незабавно, освен ако не се окаже необходимо за целите на наказателното производство. Условията или процесуалните правила, съгласно които това имущество се връща на жертвите, се определят от националното право.</p>	<p>Наказателно-процесуален кодекс</p> <p>Глава дванадесета.</p> <p>Веществени доказателства</p> <p>Пазене на веществените доказателства</p> <p>Чл. 111. (1) Веществените доказателства се пазят, докато завърши наказателното производство.</p> <p>(2) Предметите, иззети като веществени доказателства, с разрешение на прокурора могат да бъдат върнати на правоимашите, от които са отнети, преди да завърши наказателното производство, само когато това няма да затрудни разкриването на обективната истина и не са</p>	Пълно съответствие.

	<p>предмет на административно нарушение.</p> <p>(3) Отказът на прокурора по ал. 2 може да бъде обжалван от правоимащото лице пред съответния първоинстанционен съд. Съдът се произнася по жалбата в тридневен срок от постъпването ѝ еднолично в закрито заседание с определение, което е окончателно.</p> <p>Разпореждане с веществени доказателства</p> <p>Чл. 112. (1) Освен в случаите, предвидени в чл. 53 от Наказателния кодекс, предметите, иззети като веществени доказателства, се отнемат в полза на държавата, когато не е установено на кого принадлежат и в едногодишен срок от завършването на наказателното производство не са били потърсени.</p> <p>(2) Предметите, иззети като веществени доказателства, притежаването на които е забранено, се предават на съответните учреждения или се унищожават.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Извън случаите, предвидени в чл. 53 от Наказателния кодекс, моторните превозни средства, иззети като веществени доказателства, се отнемат в полза на държавата, когато не е установено на кого принадлежат и в петгодишен срок от изземването им не са били потърсени. В досъдебното производство отнемането се извършва с постановление на прокурора, а в съдебното производство - с определение на съда.</p> <p>(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Писмата, книжата или други писмени актове, иззети като веществени доказателства, се оставят към делото или се предават на заинтересованите учреждения, юридически и физически лица.</p> <p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 11. В чл. 111, ал. 3 се създава ново изречение първо „По искането за връщане прокурорът се произнася в тридневен срок.”</p>
--	--

	<p>НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС ОБЩА ЧАСТ Глава четвърта НАКАЗАНИЕ Раздел II Видове наказания Чл. 53. (2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г.) Отнемат се в полза на държавата и:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) вещите, предмет или средство на престъплението, притежаването на които е забранено, и б) придобитото чрез престъплението, ако не подлежи на връщане или възстановяване. Когато придобитото липсва или е отчуждено, присъжда се неговата равностойност. 	
Член 16	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава втора ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ Разглеждане и решаване на делата в разумен срок Чл. 22. (1) Съдът разглежда и решава делата в разумен срок. Глава осма. Пострадал Раздел II Мярка за неотклонение и други мерки за процесуална принуда Мерки за обезпечаване на гражданския иск Чл. 73. (1) Съдът и органите на досъдебното производство са длъжни да разяснят на пострадалия, че има право да предава в съдебното производство граждански иск за вредите, причинени от престъплението.</p> <p>Раздел IV. Граждански ищец Лице, което може да участва като гражданска ищец Чл. 84. (1) Пострадалият или неговите наследници, както и юридическите лица, които са претърпели вреди от</p>	Пълно съответствие.

	<p>престъплението, могат да предявят в съдебното производство гражданини иск за обезщетение на вредите и да се установят като гражданини ищици.</p> <p>(2) Гражданският иск не може да се предяди в съдебното производство, когато е предявен по реда на Гражданския процесуален кодекс.</p> <p>Лица, срещу които може да се предяди гражданини иск</p> <p>Чл. 86. Гражданският иск в съдебното производство може да бъде предявен както срещу подсъдимия, така и срещу други лица, които носят гражданска отговорност за вредите, причинени от престъплението.</p> <p>Права на граждански ищец</p> <p>Чл. 87. (1) Гражданският ищец има следните права: да участва в съдебното производство; да иска обезпечаване на гражданския иск; да се запознава с делото и да прави необходимите извлечения; да представя доказателства; да прави искания, бележки и възражения и да обжалва актовете на съда, които накърняват неговите права и законни интереси.</p> <p>(2) Гражданският ищец упражнява правата по ал. 1 в пределите, необходими за доказване на основанието и размера на гражданския иск.</p> <p>Ред за разглеждане на граждански иск</p> <p>Чл. 88. (1) Гражданският иск в съдебното производство се разглежда по правилата на този кодекс, а доколкото в него няма съответни правила, се прилага Гражданският процесуален кодекс.</p> <p>(2) Разглеждането на гражданския иск не може да стане причина за отлагане на наказателното дело.</p> <p>(3) Когато съдебното производство се прекрати, гражданският иск не се разглежда, но може да се предяди пред граждански съд.</p> <p>Глава двадесета СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ Раздел VI Постановяване на присъдата</p>
--	---

	<p>Въпроси, които съдът решава при постановяване на присъдата</p> <p>Чл. 301. (1) При постановяване на присъдата съдът обсъжда и решава следните въпроси:</p> <p>10. да се уважи ли гражданският иск и в какъв размер;</p> <p>(3) Когато е пропуснал да се произнесе по граждансия иск, съдът се произнася по него с допълнителна присъда в срока за обжалването.</p> <p>Глава двадесет и девета</p> <p>РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО СЪС СПОРАЗУМЕНИЕ</p> <p>Чл. 381. (3) Когато с престъплението са причинени съставомерни имуществени вреди, споразумението се допуска след тяхното възстановяване или обезпечаване.</p>	
<p>ЧЛС 17</p> <p>Права на жертвите, които пребивават в друга държава членка</p> <p>I. Държавите членки гарантират, че компетентните им органи могат да предприемат подходящи мерки за свеждане до минимум на трудностите, които възникват, когато жертвата пребивава в държава членка, различна от тази, в която е извършено престъплението, най-вече по отношение на организацията на производството. За тази цел органите на държавата членка, в която е извършено престъплението, по-специално могат:</p> <p>a) да вземат показания от жертвата незабавно след подаването пред компетентния орган на жалба във връзка с извършено престъпление;</p> <p>b) доколкото е възможно, да се ползват от разпоредбите относно видеоконферентните и телефонните конферентни връзки, предвидени в</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава четиринацсета.</p> <p>Спосobi на доказване</p> <p>Раздел II.</p> <p>Разпит</p> <p>Разпит на свидетел</p> <p>Чл. 139. (7) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит на свидетел извън страната може да се извърши и чрез видеоконференция или телефонна конференция в съответствие с разпоредбите на този кодекс.</p> <p>Глава седемнадесета.</p> <p>Разследване</p> <p>Раздел I.</p> <p>Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване</p> <p>Разпит на свидетеля пред съдия</p> <p>Чл. 223. (1) Когато съществува опасност свидетелят да не може да се яви пред съда поради тежка болест, продължително отсъствие от страната или по други</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите членки на Европейския съюз от 29 май 2000 г. (17), за целите на изслушване на жертви, пребиваващи в чужбина.

причини, които правят невъзможно явяването му в съдебно заседание, а също и когато е необходимо да се закрепят показания на свидетел, които са от изключително значение за разкриване на обективната истина, разпитът се извършва пред съдия от съответния първоинстанционен съд или от първоинстанционния съд, в района на който се извършва действието. В този случай делото не се предоставя на съдията.

(2) Органът на досъдебното производство осигурява явяването на свидетеля и възможност на обвиняемия и неговия защитник, ако има такъв, да участват при провеждането на разпита.

(3) Доколкото няма особени правила, разпитът по ал. 1 се провежда по правилата на съдебното следствие.

(4) Обвиняемият или неговият защитник могат да поискат от органа на досъдебното производство разпит на свидетел по ал. 1. Отказът се отразява в протокол, подписан от съответния орган, обвиняемия и защитника.

Глава тридесет и шеста.

Производства във връзка с международното сътрудничество по наказателни дела

Раздел III.

Международна правна помощ по наказателни дела

Основание и съдържание на международната правна помощ
Чл. 471. (1) Международна правна помощ по наказателни дела на друга държава се оказва при условията на склучен международен договор, по който Република България е страна, или на принципа на взаимността. Международна правна помощ по наказателни дела се оказва и на международен съд, чиято юрисдикция е призната от Република България.

(2) Международната правна помощ включва:

1. връчване на документи;
2. действия по разследване;
3. събиране на доказателства;
4. предоставяне на информация;

5. други форми на правна помощ, ако са предвидени в международен договор, по който Република България е страна, или са наложени при условията на взаимност.

Явяване на свидетел и вещо лице пред чуждестранен съд

Чл. 473. (1) Явяването на свидетел и вещо лице пред чужди съдебни власти се допуска само ако се получи уверение, че призованите лица, независимо от гражданството им, няма да бъдат привлечани към наказателна отговорност за извършени до призоваването им действия. При отказ да се явят по отношение на тях не могат да се прилагат принудителни мерки.

(2) Предаване на задържани под стража лица, за да бъдат разпитани като свидетели или вещи лица, се допуска само в изключителни случаи по преценка на състав на съответния окръжен съд въз основа на представени от другата държава или международния съд книжа, ако лицето даде съгласие за предаването си и пребиваването в друга държава няма да удължи срока на задържането му под стража.

Чл. 474. (1) Съдебен орган на друга държава може да проведе чрез видеоконференция или телефонна конференция разпит на лице, което е свидетел или вещо лице в наказателно производство и се намира в Република България, както и разпит с участието на обвиняем само ако това не противоречи на основните принципи на българското право. Разпит чрез видеоконференция с участие на обвиняем може да се проведе само с негово съгласие и след като участящите български съдебни органи и съдебните органи на другата държава договорят начина на провеждане на видеоконференцията.

(2) В молбата за разпит на съдебния орган на другата държава трябва да са посочени:

1. причината, поради която личното явяване на лицето е нежелателно или невъзможно;
2. наименованието на съдебния орган на другата държава;
3. данните за лицата, които ще проведат разпита;
4. съгласието на лицето, което ще се разпитва като свидетел

	<p>или външо лице чрез телефонна конференция;</p> <p>5. съгласието на обвиняемия, който ще участва в заседание за разпит чрез видеоконференция.</p> <p>(3) Българските компетентни органи в наказателното производство изпълняват молби за разпит чрез видеоконференция или телефонна конференция. За нуждите на досъдебно производство молба за разпит чрез видеоконференция или телефонна конференция се изпълнява от Националната следствена служба. За нуждите на съдебно производство молба за разпит чрез телефонна конференция се изпълнява от съдия от равен по степен съд по местоживееще на лицето, а за разпит чрез видеоконференция – съдия от апелативния съд по местоживееще на лицето. Компетентният български орган може да изиска молещата държава да осигури техническите средства за разпит.</p> <p>(4) Разпитът се извършва пряко от съдебния орган на молещата държава или под негово ръководство в съответствие с нейното законодателство.</p> <p>(5) Преди разпита българският компетентен орган установява самоличността на лицето, което трябва да бъде разпитано. След разпита се съставя протокол, в който се отразяват:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. датата и мястото на провеждането му; 2. данните за разпитания и неговото съгласие, ако такова се изисква; 3. данните за участвалите от българска страна лица; 4. изпълнението на други условия, приети от българска страна. <p>(6) Лице, което се намира в чужбина, може да бъде разпитано от компетентен български орган или под негово ръководство чрез видеоконференция или телефонна конференция, когато законодателството на другата държава допуска това. Разпитът се провежда в съответствие с българското законодателство и с разпоредбите на международните договори, по които Република България е</p>
--	--

	<p>страна, регламентиращи посочените способи за разпит.</p> <p>(7) Разпит чрез видеоконференция или телефонна конференция по ал. 6 в досъдебното производство се извършва от следовател от Националната следствена служба, а в съдебното производство - от съда.</p> <p>(8) Разпоредбите на ал. 1 - 5 се прилагат съответно и за разпита на лицата по ал. 6.</p> <p>Изпълнение на поръчка на друга държава или международен съд</p> <p>Чл. 476. (1) Поръчката за международна правна помощ се изпълнява по реда, предвиден в българските закони, или по ред, предвиден в международен договор, по който Република България е страна. Поръчката може да се изпълни и по реда, предвиден в закона на другата държава или в статута на международния съд, ако това е поискано и не противоречи на българските закони. Другата държава или международният съд се уведомява за времето и мястото на изпълнението на поръчката, ако това е поискано.</p> <p>(3) Върховната касационна прокуратура създава с други държави съвместни екипи за разследване, в които участват и български прокурори и разследващи органи. За дейността, срока и състава на съвместния екип за разследване се сключва споразумение с компетентните органи на участващите държави. На територията на Република България съвместният екип за разследване спазва разпоредбите на международните договори, условията на споразумението и българското законодателство.</p>	
2. Държавите членки гарантират, че жертвите на престъпление, извършено в държава членка, различна от тази, в която те пребивават, могат да подадат жалба пред компетентните органи на държавата членка по местопребиваване, ако не могат да направят това в държавата членка, в която е извършено престъплението, или в случай на тежко престъпление съгласно определението в	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС</p> <p>Глава седемнадесета</p> <p>РАЗСЛЕДВАНЕ</p> <p>Раздел I</p> <p>Образуване на досъдебно производство и провеждане на разследване</p> <p>Условия за образуване на досъдебно производство</p> <p>Чл. 207. (1) Досъдебно производство се образува, когато са</p>	Пълно съответствие.

<p>националното право на последната държава членка, ако не желаят да направят това.</p>	<p>налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление. Законни поводи Чл. 208. Законни поводи за започване на разследване са: I. съобщение до органите на досъдебното производство за извършено престъпление; Съобщение за извършено престъпление Чл. 209. (1) Съобщението за извършено престъпление трябва да съдържа данни за лицето, от което изхожда. Анонимните съобщения не са законен повод за започване на разследване. (2) Съобщенията могат да бъдат устни или писмени. Писмените съобщения могат да бъдат законен повод за започване на разследване само ако са подписани. За устните съобщения се съставя протокол, който се подписва от заявителя и от органа, който ги приема.</p>	
<p>3. Държавите членки гарантират, че компетентният орган, пред който жертвата подава жалбата, я предава незабавно на компетентния орган на държавата членка, на чиято територия е извършено престъплението, ако компетентността за образуване на производство не е упражнена от държавата членка, в която е подадена жалбата.</p>	<p>НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС ОБЩА ЧАСТ Глава първа ЗАДАЧА И ПРЕДЕЛИ НА ДЕЙСТВИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС Раздел II Предели на действие на Наказателния кодекс Чл. 4. (1) Наказателният кодекс се прилага към българските граждани и за извършени от тях престъпления в чужбина. Чл. 5. Наказателният кодекс се прилага и към чужденци, извършили в чужбина престъпления от общ характер, с които се засягат интересите на Република България или на български гражданин. НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава тридесет и шеста. Производства във връзка с международното сътрудничество по наказателни дела Раздел III. Международна правна помощ по наказателни дела</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

Основание и съдържание на международната правна помощ
Чл. 471. (1) Международна правна помощ по наказателни дела на друга държава се оказва при условията на склучен международен договор, по който Република България е страна, или на принципа на взаимността. Международна правна помощ по наказателни дела се оказва и на международен съд, чиято юрисдикция е призната от Република България.
(2) Международната правна помощ включва:
1. връчване на документи;
2. действия по разследване;
3. събиране на доказателства;
4. предоставяне на информация;
5. други форми на правна помощ, ако са предвидени в международен договор, по който Република България е страна, или са наложени при условията на взаимност.

**КОНВЕНЦИЯ съставена от Съвета в съответствие с
член 34 от Договора за Европейския съюз, за
взаимопомощ по наказателноправни въпроси между
държавите - членки на Европейския съюз**

**Дял I
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ**

Член 7

Доброволен обмен на информация

1. В рамките на пъзволеното от тяхното национално право компетентните органи на държавите-членки могат, без да е отправена съответна молба, да обменят информация във връзка с престъпления и други закононарушения, упоменати в член 3, параграф 1, чието разглеждане и наказване към момента на получаване на информациите попада в компетентността на получаващия орган.
2. Представящият информацията орган може по силата на националното си право да определи условията, при които получаващият орган може да ползва информацията.

	3. Тези условия са задължителни за получаващия орган.	
Право на защита	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава седма. ОБВИНЕЯМ Раздел I. Общи положения Мерки за защита на пострадалия (Загл. изм. - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) По предложение на прокурора със съгласие на пострадалия или по искане на пострадалия съответният първоинстанционен съд може да забрани на обвиняемия: 1. да доближава непосредствено пострадалия; 2. да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс; 3. да посещава определени населени места, райони или обекти, в които пострадалият пребивава или посещава. (2) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Съдът уведомява пострадалия за възможността да бъде издадена Европейска заповед за защита. (3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Съдът разглежда незабавно предложението или молбата в открито заседание с изслушване на прокурора, обвиняемия и пострадалия. Определението на съда е окончателно. (4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Забраната отпада след приключване на делото с влязла в сила присъда или когато производството бъде прекратено на друго основание. (5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 41 от 2015 г., в сила от 06.07.2015 г.) Пострадалият по всяко време може да поиска от съда отмяна на забраната. Съдът се произнася по реда на ал. 2.</p>	Пълно съответствие.

<p>Глава осма. ПОСТРАДАЛ</p> <p>Раздел I.</p> <p>Общи положения</p> <p>Права на пострадалия в досъдебното производство</p> <p>Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установленото в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник.</p> <p>Глава тринаесета.</p> <p>ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА</p> <p>Раздел II.</p> <p>Гласни доказателствени средства</p> <p>Лица, които не могат да бъдат свидетели</p> <p>Чл. 118. (1) Не могат да бъдат свидетели лицата, които са участвали в същото наказателно производство в друго процесуално качество, освен:</p> <p>2. пострадалия, частния обвинител, гражданския ищец, гражданския ответник;</p> <p>Заштита на свидетеля</p> <p>Чл. 123. (1) Прокурорът, съдията-докладчик или съдът по искане на свидетеля или с неговото съгласие вземат мерки за неговата незабавна защита, когато са налице достатъчно основания да се предполага, че в резултат на свидетелстването е възникнала или може да възникне реална опасност за живота или здравето на свидетеля, на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения.</p> <p>(2) Заштитата на свидетеля е временна и се осъществява чрез:</p>		
---	--	--

	<p>1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 09.04.2014 г.) осигуряване на лична физическа охрана от:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) органите на Министерството на вътрешните работи; б) служителите на Бюрото по защита при главния прокурор - при необходимост, в случаите, когато това им е изрично възложено от прокурор по ал. 1; <p>2. запазване в тайна на неговата самоличност.</p> <p>(3) Лична физическа охрана може да се осигури и по отношение на възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които свидетелят се намира в особено близки отношения, с тяхно съгласие или със съгласие на законните им представители.</p> <p>(4) В акта на съответния орган за осигуряване защита на свидетеля се посочват:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. органът, който го издава; 2. датата, часът и мястото на издаване; 3. обстоятелствата, които налагат осигуряването на защита; 4. видът на взетата мърка; 5. данните за самоличността на лицето, чиято защита се осигурява; 6. идентификационният номер, който се дава на лицето, чиято самоличност се запазва в тайна; 7. подписите на органа и на лицето. <p>(5) Непосредствен достъп до защитения свидетел имат съответните органи на досъдебното производство и съдът, а защитникът и повереникът - ако свидетелят е посочен от тях.</p> <p>(6) Мерките за защита по ал. 2 се отменят по молба на лицето, по отношение на което са взети, или при отпадане на необходимостта от прилагането им с акт на органа по ал. 1.</p> <p>(7) За опазване на живота, здравето или имуществото на лицата по ал. 1, които са дали писмено съгласие за това, могат да се използват и специални разузнавателни средства.</p> <p>(8) В срок до тридесет дни от вземането на мърка по ал. 2 прокурорът или съдията-докладчик може да предложи</p>
--	--

включването на свидетеля или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения, в програмата за защита при условията и по реда на Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.

Глава четиринаесета
СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ

Раздел II

Разпит

Разпит на свидетел с тайна самоличност

Чл. 141. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органите на досъдебното производство и съдът разпитват свидетеля с тайна самоличност и вземат всички възможни мерки за запазване в тайна на неговата самоличност, включително когато се провежда разпит на свидетел чрез видеоконференция или телефонна конференция.

(2) Преписи от протоколите за разпит на свидетеля без неговия подпись се предявяват незабавно на обвиняемия и на неговия защитник, а в съдебното производство - на страните, които писмено могат да поставят въпроси на свидетеля.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит по реда на чл. 139, ал. 8 на свидетел с тайна самоличност се извършва при променен глас, а чрез видеоконференция - и при променен образ на свидетеля. Преди началото на разпита съдия от първоинстанционния съд по местонахождението на свидетеля удостоверява, че разпитваното лице е същото, на което е даден идентификационният номер по чл. 123, ал. 4, т. 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Алиней 1 - 3 се прилагат съответно и при разпит на лица, по отношение на които е взета мярка за защита по чл. 6, ал. 1, т. 3, 4 и 5 от Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.

Очна ставка

Чл. 143. (1) При съществено противоречие между обясненията на обвиняемите или между обясненията на обвиняемия и свидетелските показания може да се направи очна ставка, освен в случаите по чл. 123, ал. 2, т. 2.

(2) Лицата, между които се прави очна ставка, преди разпита се запитват познават ли се и в какви отношения се намират помежду си.

(3) С разрешение на съответния орган лицата, между които се прави очна ставка, могат да си задават въпроси.

(4) Алинеи 1 - 3 се прилагат и при съществено противоречие между показанията на свидетелите, освен в случаите по чл. 123, ал. 2, т. 2.

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦА, ЗАСТРАШЕНИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАКАЗАТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО

Чл. 1. Този закон урежда условията и реда за осигуряване на специална защита от страна на държавата на лица, застрашени във връзка с наказателно производство, и на лица, пряко свързани с тях, когато не могат да бъдат защитени със средствата, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс.

Чл. 2. Целта на закона е да подпомага борбата с тежките умишлени престъпления и с организираната престъпност, като осигурява безопасността на лицата, чиито показания, обяснения или информация са от съществено значение за наказателното производство.

Чл. 3. Специална защита по този закон могат да получат следните застрашени лица:

1. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) участници в наказателно производство - свидетел, частен обвинител, граждански ищец, обвиняем, подсъдим, вешо лице, поемно лице;

2. осъден;

3. лица, пряко свързани с лицата по т. 1 и 2 - възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намират в особено близки отношения.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 09.04.2014 г.)
Застрашенните лица могат да получат специална защита, когато показанията, обясненията или информацията на лицата по чл. 3, т. 1 и 2 осигуряват доказателства от съществено значение в наказателни производства по тежки умишлени престъпления от общ характер и по всички престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група.

Глава втора

ПРОГРАМА ЗА ЗАЩИТА НА ЗАСТРАШЕНИ ЛИЦА

Раздел I

Същност на Програмата за защита на застрашени лица и видове защита

Чл. 5. (1) Програмата за защита на застрашени лица, наричана по-нататък "Програма за защита", представлява комплекс от мерки, приемани от определени държавни органи по отношение на лица, получили статут на защитени лица по този закон.

(2) Мерките по Програмата за защита са задължителни за всички държавни органи и длъжностни лица, както и за всички юридически и физически лица.

Чл. 6. (1) Програмата за защита включва следните мерки:

1. лична физическа охрана;
2. охрана на имуществото;
3. временно настаняване на безопасно място;
4. промяна на мястото на живееене, мястото на работа или учебното заведение, или настаняване в друго място за изтърпяване на наказанието;
5. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) пълна промяна на самоличността.

(2) Мерките по ал. 1 може да се прилагат заедно или поотделно, временно - докато съществуват причините за тяхното прилагане, или постоянно.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) При прилагане на мерките по ал. 1, т. 3 и 4 с изричното писмено съгласие на защитеното лице временно се създават нови

	<p>основни данни за него, които се унищожават след отпадане на необходимостта от тяхното обработване.</p> <p>(4) Мярката по ал. 1, т. 5 се прилага само като изключителна мярка, когато защитата не може да бъде осигурена чрез някоя от другите мерки.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) Обработването по този закон на лични данни на защитените лица е държавна тайна.</p> <p>(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) Програмата за защита може да включва и дейности по осигуряване на социална, медицинска, психологическа, правна или финансова помощ.</p> <p>Чл. 7. (1) Физическата охрана на защитено лице е дейност по защита на телесната неприкосновеност от противоправни посегателства и може да бъде депонораща, за определени часове или за определени случаи.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., отм., бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.).</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., отм., бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.).</p> <p>Чл. 8. Охраната на имуществото е дейност по неговата физическа защита от противоправни посегателства.</p> <p>Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Временното настанияване на безопасно място е незабавно преместване на защитеното лице за кратък период на друго място, различно от обичайното му местоживееене.</p> <p>Чл. 10. Промяната на мястото на живееене, мястото на работа или учебното заведение, или настанияването в друго място за изтърпяване на наказанието се прилага до отпадане на застрашеността по чл. 1.</p> <p>Чл. 11. (Отм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.).</p> <p>Чл. 12. (1) Прилагането на мярката по чл. 6, ал. 1, т. 5 не освобождава защитеното лице от изпълнение на задълженията му към държавата или към трети лица.</p> <p>(2) (Отм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.).</p>
--	---

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) При пълна промяна на самоличността се издава нов документ за самоличност, личните данни в който не могат да бъдат еднакви с чужди лични данни.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.) Пълната промяна на самоличността може да се осъществи и чрез промяна на външни физически белези на защитеното лице.

Раздел III

Процедура по включване в Програмата за защита

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Включване в Програмата за защита се извършва по предложение на окръжния прокурор, а в съдебното производство - на съдията-докладчик, до главния прокурор.

(2) Предложението за предоставяне на защита се прави служебно или по искане на:

1. застрашеното лице;
2. разследващия орган;
3. наблюдаващия прокурор;
4. началника на мястото за лишаване от свобода - за осъдени лица.

(3) В случаите по ал. 2, т. 2, 3 и 4 е необходимо и изричното писмено съгласие на застрашеното лице.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Когато не се произнася служебно, окръжният прокурор или съдията-докладчик разглежда искането незабавно след получаването му и внася обосновано предложение до главния прокурор за включване в Програмата за защита или отказва да внесе предложение.

(5) Отказът на прокурора или съдията-докладчик по ал. 4 не подлежи на обжалване.

Чл. 16. (1) Предложението по чл. 15, ал. 1 трябва да е в писмен вид и да съдържа:

1. данни за съответното наказателно производство;
2. лични данни за застрашеното лице;

	<p>3. данни за това дали показанията, обясненията или информацията на застрашеното лице осигуряват доказателства от съществено значение за наказателното производство;</p> <p>4. всички данни за наличието на реална заплаха за живота, здравето или имуществото на лицето във връзка с наказателното производство;</p> <p>5. списък на лицата, запознати с показанията или информацията, с която разполага застрашеното лице;</p> <p>6. най-обща психологическа оценка на застрашеното лице;</p> <p>7. наличието и степента на заплахата, която застрашеното лице би представлявало за средата, в която ще бъде включено;</p> <p>8. други данни, които са от значение за необходимостта от включване в Програмата за защита.</p> <p>(2) Към предложението се прилага декларация от застрашеното лице за неговото семейно и материално състояние, както и за задълженията му към трети лица.</p> <p>Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.)</p> <p>(1) По искане на главния прокурор директорът на Бюрото по защита му представя незабавно становище относно степента на заплахата за лицето, за което се отнася предложението на окръжния прокурор или на съдията-докладчик.</p> <p>(2) Главният прокурор преценява дали показанията, обясненията или информацията на застрашеното лице са от съществено значение за наказателното производство, както и обективността и степента на заплахата, и когато установи, че:</p> <p>1. са налице условията, предвидени в този закон, незабавно издава разпореждане за предоставяне на защита, което изпраща за изпълнение на Бюрото по защита;</p> <p>2. не са налице условията, предвидени в този закон, издава разпореждане, с което не допуска предоставянето на защита по предложение на окръжния прокурор;</p> <p>3. не са налице условията, предвидени в този закон за предоставяне на защита по предложение на съдията-</p>
--	--

докладчик, изпраща незабавно на Съвета по защита предложението с писмено становище по него за разглеждането му по реда на чл. 13а, ал. 5.

(3) В случаите по ал. 2, т. 3 Съветът по защита с решението си предоставя защита или не допуска предоставянето на защита.

(4) Разпореждането на главния прокурор или решението на Съвета по защита се съобщава на органа, внесъл предложението, чрез Бюрото по защита.

Чл. 17а. (Нов - ДВ, бр. 66 от 2008 г., в сила от 26.09.2008 г.)

(1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) При случаи, когато се налага незабавна промяна на вида на предоставената защита, директорът на Бюрото по защита може да нареди изпълнение и на други мерки от програмата без тази по чл. 6, ал. 1, т. 5.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) В случаите по ал. 1 директорът на Бюрото по защита уведомява незабавно главния прокурор за направената промяна или за взетите мерки.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.) Когато главният прокурор не одобри изпълнението на взетите по реда на ал. 1 мерки, той разпорежда прекратяването на действието им.

Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Глава трета.

Форми на подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Чл. 11. (1) Организациите за подкрепа на пострадали и всички други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления, са длъжни да им оказват практическа помощ.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. Сравнение с предишната редакция, в сила от 6.10.2016 г.) Практическата помощ се изразява в разполагането на видно място на съответни информационни таблица и други материали за правата на

	<p>пострадалите от престъпления по този закон, в създаването на спокойна и благоприятна среда при осъществяването на контакта с тях, в предоставянето на информация относно риска от вторично и повторно виктимизиране, от сплашване или отмъщение, както и в предоставяне на съвети относно предотвратяването им.</p> <p>(3) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2016 г. Сравнение с предишната редакция, в сила от 6.10.2016 г.) Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаниване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.</p>	
Право да се избягва контакт между жертвата и извършителя на престъпление	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 14. В чл. 139 се създава ал. 10:</p> <p>„(10) Разпит на свидетел със специфични нужди от защита се провежда при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително чрез видеоконференция или телефонна конференция, в съответствие с разпоредбите на този кодекс.“</p> <p>§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:</p> <p>„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“</p> <p>§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3:</p> <p>„(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“</p>	Пълно съответствие.

	<p>2. Държавите членки гарантират, че новите съдебни сгради имат отделни чакални за жертвите.</p> <p>Наредба № 4 от 10.01.2008 г. за правилата и нормите за безопасност и охрана при проектиране, строителство, реконструкция, модернизация и експлоатация на обектите на съдебната власт</p> <p>Чл. 7.</p> <p>(1) За осигуряване на безопасността и охраната в обектите на съдебната власт се обособяват и обозначават с табели следните зони:</p> <p>4. зона за сигурност с ограничен достъп - за задържани и принудително доведени лица - в тази зона се проектират и изграждат помещения за:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) временен престой и изолация на задържани (отделно за мъже, жени, малолетни и непълнолетни); б) сервисни помещения; в) срещи на задържаните лица с техните защитници; г) принудително доведени лица (отделно за мъже, жени, малолетни и непълнолетни); <p>5. зона за особена сигурност - включва помещения за престой в сградата на свидетели, защитени по реда на Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК) или Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство (ЗЗЛЗВНП), и защитена съдебна зала за разглеждане на съдебни процеси с участие на такива свидетели; помещенията се проектират и изграждат без прозорци.</p>	Пълно съответствие.
<p>Право на жертвите на защита в хода на разследването в наказателното производство</p> <p>Без да се засяга правото на защита и в съответствие с правилата за дискреционните правомощия на съда, държавите членки гарантират, че в хода на разследването в наказателното производство:</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава десета ПРАВНА ПОМОЩ Раздел II Повереник и особен представител Особен представител Чл. 101. (1) Когато интересите на малолетния или</p>	Пълно съответствие.

а) разпитите на жертвите се провеждат без неоснователно забавяне след подаването до компетентния орган на жалба за извършено престъпление; ал. 1

б) броят на разпитите на жертвите е сведен до минимум, като разпитите се провеждат само доколкото това е абсолютно необходимо за целите на разследването в наказателното производство; ал. 1

в) жертвите може да бъдат приджавани от законния си представител или от друго лице по свой избор, освен ако не е било взето обосновано решение в обратния смисъл; ал. 6

г) медицинските прегледи са сведени до минимум и се извършват само когато това е абсолютно необходимо за целите на наказателното производство.

непълнолетния пострадал и неговия родител, настойник или попечител са противоречиви, съответният орган му назначава особен представител - адвокат.

(2) Особен представител - адвокат, се назначава и на пострадалия, когато той е недееспособен или ограничено дееспособен и интересите му противоречат на интересите на неговия настойник или попечител.

(3) Особеният представител участва в наказателното производство като повереник.

(4) Разпоредбите на чл. 91, ал. 3 и чл. 92 се прилагат съответно и за особения представител.

Глава тринаесета

ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА

Раздел I

Общи положения

Обстоятелства, по които свидетелят не е длъжен да дава показания

Чл. 121. (1) Свидетелят не е длъжен да дава показания по въпроси, отговорите на които биха уличили в извършване на престъпление него, неговите възходящи, низходящи, братя, сестри или съпруг или лице, с което той се намира във фактическо съжителство.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Свидетелят не може да бъде разпитван относно обстоятелствата, които са му били поверени като защитник или повереник или са му станали известни като преводач при срещите на обвиняемия със защитника.

Права на свидетеля

Чл. 122. (2) Свидетелят има право да се консултира с адвокат, ако смята, че с отговора на поставения въпрос се засягат правата му по чл. 121. При направено искане разследващият орган или съдът осигуряват тази възможност.

Глава четиринаесета

СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ

	<p>Раздел II</p> <p>Разпит</p> <p>Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел</p> <p>Чл. 140. (1) Малолетният свидетел се разпитва в присъствието на педагог или психолог, а когато е необходимо, и в присъствието на родителя или настойника.</p> <p>(2) Непълнолетният свидетел се разпитва в присъствието на лицата по ал. 1, ако съответният орган намери това за необходимо.</p> <p>(...)</p> <p>Глава шестнадесета „Общи положения“</p> <p>Задължение за осигуряване на законосъобразно и своевременно разследване</p> <p>Чл. 203. (1) Разследващият орган взема всички мерки за осигуряване на своевременно, законосъобразно и успешно извършване на разследването.</p> <p>(2) Разследващият орган е длъжен в най-кратък срок да събере необходимите доказателства за разкриване на обективната истина, като се ръководи от закона, вътрешното си убеждение и указанията на прокурора.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) При промяна в компетентността и в други случаи, когато един разследващ орган по <u>чл. 52, ал. 1*</u> бъде заменен с друг, извършените действия по разследването и други процесуални действия запазват процесуалната си стойност.</p> <p>Срок за извършване на разследването. Срок за мерките за процесуална принуда</p> <p>Чл. 234. (1) Разследването се извършва и делото се изпраща на прокурора най-късно в двумесечен срок от деня на образуването му.</p> <p>(2) Прокурорът може да определи по-кратък срок. Ако този срок се окаже недостатъчен, той може да го продължи до изтичане на срока по ал. 1.</p> <p>(3) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) По искане на прокурора, когато</p>	
--	--	--

делото представлява фактическа и правна сложност, административният ръководител на прокуратурата или оправомощен от него прокурор може да удължи срока по ал. 1 с не повече от четири месеца. В изключителни случаи този срок може да бъде удължаван от административният ръководител на по-горестоящата прокуратура или от оправомощен от него прокурор.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Мотивираното искане за удължаване на срока се изпраща преди изтичането на сроковете по ал. 1 и 2.

(5) Прокурорът от по-горестоящата прокуратура, съответно главният прокурор, може да определи по-кратък срок от поискания. В този случай продължаването се извършва по реда на ал. 2 и 3.

(6) Прокурорът, който удължава срока за извършване на разследването, се произнася и по мерките за процесуална принуда.

(7) Действия по разследването, извършени извън сроковете по ал. 1 - 3, не пораждат правни последици, а събраните доказателства не могат да се ползват пред съда при постановяване на присъдата.

(...)

**ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ
НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

§ 24. В чл. 234 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) При фактическа и правна сложност на делото прокурорът може да удължи срока по ал. 1 до 4 месеца. Ако и този срок се окаже недостатъчен административният ръководител на съответната прокуратура или оправомощен от него прокурор може да го удължава по искане на наблюдаващия прокурор. Срокът на всяко удължаване не може да бъде повече от два месеца”.

	<p>2. В ал. 4 думите „по ал. 1 и 2“ се заменят с „по ал. 1-3“.</p> <p>3. Алинея 5 се отменя.</p>	
Право на защита на неприкоснovenостта на личния живот	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава тринаесета. ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА Раздел II. Гласни доказателствени средства Заштита на свидетеля</p> <p>Чл. 123. (1) Прокурорът, съдията-докладчик или съдът по искане на свидетеля или с неговото съгласие вземат мерки за неговата незабавна защита, когато са налице достатъчно основания да се предполага, че в резултат на свидетелстването е възникнала или може да възникне реална опасност за живота или здравето на свидетеля, на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения.</p> <p>(2) Заштитата на свидетеля е временна и се осъществява чрез:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 09.04.2014 г.) осигуряване на лична физическа охрана от:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) органите на Министерството на вътрешните работи; б) служителите на Бюрото по защита при главния прокурор - при необходимост, в случаите, когато това им е изрично възложено от прокурор по ал. 1; <p>2. запазване в тайна на неговата самоличност.</p> <p>(3) Лична физическа охрана може да се осигури и по отношение на възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които свидетелят се намира в особено близки отношения, с тяхно съгласие или със съгласие на законните им представители.</p> <p>(4) В акта на съответния орган за осигуряване заштита на свидетеля се посочват:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. органът, който го издава; 	Пълно съответствие.

2. датата, часът и мястото на издаване;
3. обстоятелствата, които налагат осигуряването на защита;
4. видът на взетата мярка;
5. данните за самоличността на лицето, чиято защита се осигурява;
6. идентификационният номер, който се дава на лицето, чиято самоличност се запазва в тайна;
7. подписите на органа и на лицето.

(5) Непосредствен достъп до защитения свидетел имат съответните органи на досъдебното производство и съдът, а защитникът и повереникът - ако свидетелят е посочен от тях.

(6) Мерките за защита по ал. 2 се отменят по молба на лицето, по отношение на което са взети, или при отпадане на необходимостта от прилагането им с акт на органа по ал. 1.

(7) За опазване на живота, здравето или имуществото на лицата по ал. 1, които са дали писмено съгласие за това, могат да се използват и специални разузнавателни средства.

(8) В срок до тридесет дни от вземането на мярка по ал. 2 прокурорът или съдията-докладчик може да предложи включването на свидетеля или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения, в програмата за защита при условията и по реда на Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.

Глава четиринаадесета.
СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ
Раздел V.
Претърсване и изземване

Извършване на претърсването и изземването

Чл. 163. (5) Когато при претърсването и изземването се разкрият обстоятелства от интимния живот на гражданите, вземат се необходимите мерки те да не се разгласяват.

**Част трета.
ДОСЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО
Глава шестнадесета.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Разгласяване на материалите по разследването

Чл. 198. (1) Материалите по разследването не могат да се разгласяват без разрешение на прокурора.
(2) Когато е необходимо, органът на досъдебното производство предупреждава срещу подпис лицата, които присъстват при извършване на действията по разследването, че не могат да разгласяват без разрешение материалите по делото и в противен случай носят отговорност по чл. 360 от Наказателния кодекс.

**Глава двадесета.
СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ
Раздел I.
Общи положения**

Разглеждане на делото при закрити врати

Чл. 263. (1) Разглеждането на делото или извършването на отделни съдопроизводствени действия става при закрити врати, когато това се налага за запазване на държавната тайна или на нравствеността, както и в случаите на чл. 123, ал. 2, т. 2.

(2) Разпоредбата на ал. 1 може да се приложи и когато това е необходимо, за да се предотврати разгласяването на факти от интимния живот на гражданите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Малолетен или непълнолетен свидетел - пострадал от престъпление, може да бъде разпитан при закрити врати.

**ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ**

НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:

„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“

ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Глава втора.

ПРАВА НА ДЕТЕТО

Закрила на личността на детето

Чл. 11а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) (1) Сведения и данни за детето не се разгласяват без съгласието на неговите родители или законни представители освен в случаите по чл. 7, ал. 1.

(2) В случаите, когато спрямо детето е предприета мярка за закрила, не могат да бъдат разгласявани сведения и данни за детето без писмено становище на органа за закрила, предприел мярката.

(3) Когато детето е навършило 14 години, се взема и неговото съгласие за разгласяване на сведения и данни.

Тайна на информацията

Чл. 16. (1) (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Всички сведения, получени в административни или съдебни производства, засягащи детето, не могат да бъдат разгласявани без съгласието на родителите или законните представители, а ако детето е навършило 10-годишна възраст - и без негово съгласие.

(2) Съдът може да разреши на органите по този закон ползване на сведенията по ал. 1 и без съгласието на лицата по ал. 1, ако това се налага от интересите на детето и за предприемане на мерки в негова защита.

	<p>(3) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Социалните работници и длъжностните лица се задължават да спазват нормативните изисквания за защита на личните данни, станали им известни при или по повод осъществяване на мерките за закрила на детето, както и да зачитат честта и достойнството на личността.</p>	
2. С цел защита на неприкосновеността на личния живот, личната неприкосновеност и личните данни на жертвите, държавите членки, като зачитат свободата на словото и свободата на информация и свободата на медиите и медийния плурализъм, настърчават медиите да вземат мерки за саморегулиране.	<p>ЗАКОН ЗА РАДИОТО И ТЕЛЕВИЗИЯТА</p> <p>Глава първа.</p> <p>ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ</p> <p>Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2010 г.) При осъществяването на своята дейност доставчиците на медийни услуги се ръководят от следните принципи:</p> <p>1. гарантиране на правото на свободно изразяване на мнение;</p> <p>2. гарантиране на правото на информация;</p> <p>.....</p> <p>4. защита на личната неприкосновеност на гражданите;</p> <p>.....</p> <p>Чл. 17а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2011 г.) Доставчиците на медийни услуги са длъжни да спазват правата на децата, уредени в Закона за закрила на детето и в други нормативни актове, и да не допускат участие на деца в предавания, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на физическото, психическото, нравственото и/или социалното развитие на децата, съгласно критериите, приети по реда на чл. 32, ал. 5.</p> <p>Глава втора.</p> <p>СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 96 ОТ 2001 Г.)</p> <p>Раздел I.</p> <p>Общи условия</p> <p>Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2010 г.) Съветът за електронни медии е независим специализиран орган, който регулира медийните услуги в</p>	Пълно съответствие.

	<p>случайте и по реда, предвидени в този закон.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2010 г.) При осъществяване на своята дейност Съветът за електронни медии се ръководи от интересите на обществото, като защитава свободата и плурализма на словото и информацията и независимостта на доставчиците на медийни услуги.</p>	
Индивидуална оценка на жертвите с цел установяване на специфичните им нужди от защита	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3:</p> <p>„(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“</p> <p>„ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p> <p>§ 1. По смисъла на този кодекс:</p> <p>(4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително и за запазване на достойнството на жертвите по време на разпит.</p> <p>Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето</p> <p>Глава трета „Ред за осъществяване на мерките за закрила на детето“</p> <p>Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) Закрила на дете се предоставя след оценка на постъпил сигнал в дирекция „Социално подпомагане“.</p> <p>Чл. 14. (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) Социалният работник извършва проучване и оценка на сигнала, като събира необходимата информация от семейството, детето, училището, детската ясла и градина, специализираната институция, роднини, близки, съседи, друга дирекция „Социално подпомагане“, личен лекар и от други източници при необходимост.</p>	Пълно съответствие.

Чл. 16. (1) Срокът за събиране на първоначална информация и оценяване по сигнала е 10 дни от получаването му в дирекция „Социално подпомагане“.
Чл. 16а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) (1) Въз основа на направената оценка социалният работник изготвя план за действие, който включва дългосрочна цел и краткосрочни цели, дейности за тяхното постигане и мерки за закрила.
(2) Планът за действие се съгласува с родителите на детето, с настойника, с попечителя или с лицето, полагащо грижи за детето, ако това не противоречи на интересите на детето и не нарушава правата му.
(3) Социалният работник организира периодично срещи за преглед на оценката и изпълнението на плана за действие с всички заинтересувани страни.
(4) Срещите по ал. 3 се провеждат периодично в зависимост от развитието на случая, но най-малко на 6 месеца.

Практически мерки:

В работата си отделите „Закрила на детето“ към дирекциите „Социално подпомагане“ прилагат утвърдена от Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и Агенцията за социално подпомагане (АСП) писмена **Методика за управление на случай за закрила на дете в риск от отдел „Закрила на детето“**. На практика за всеки конкретен случай на дете в риск от водещия социален работник се изготвя компетентна професионална оценка, която е базата за определяне на целите на работа и плана за действие.

Проучването се извършва по рамка за оценка, която включва следните области:

- детето, развитие и удовлетвореност на потребностите;
- родителски капацитет;
- социална среда на детето и семейството.

2. При индивидуалната оценка се отчитат по-специално: а) личните характеристики на жертвата; б) видът или характерът на престъплението; и в) обстоятелствата на престъплението.	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3:</p> <p>„(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“</p> <p>„ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p> <p>§ 1. По смисъла на този кодекс:</p> <p>(4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително и за запазване на достойнството на жертвите по време на разпит.</p>	Пълно съответствие.
3. В рамките на индивидуалната оценка особено внимание се обръща на жертви, на които е причинена значителна вреда поради тежестта на престъплението; на жертви на престъпление, подбудено от предразсъдъци или дискриминация, които могат да са свързани по-специално с личните характеристики на жертвите; на жертви, които се намират в отношения или зависимост от извършителя на престъплението, които ги правят особено уязвими. В това отношение се отчитат надлежно жертвите на тероризъм, организирана престъпност, трафик на хора, основано на пола насилие, насилие при близки взаимоотношения,	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 16. В чл. 144 се създава ал. 3:</p> <p>„(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“</p> <p>„ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p> <p>§ 1. По смисъла на този кодекс:</p> <p>(4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или</p>	Пълно съответствие.

<p>сексуално насилие или експлоатация или престъпление от омраза и на жurvите с увреждания.</p>	<p>психическо страдание, включително и за запазване на достойнството на жертвите по време на разпит.</p>	
<p>4. За целите на настоящата директива за децата жертви се счита, че имат специфични нужди от защита поради уязвимостта им към вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение. За да се определи дали и до каква степен те биха могли да се ползват от специалните мерки, предвидени в членове 23 и 24, за децата жертви се прави индивидуална оценка съгласно предвиденото в параграф 1 от настоящия член.</p>	<p>Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето: Чл. 16а, ал. 1 във вр. с чл. 9, ал. 1, чл. 14 и чл. 16, ал. 1. Глава трета „Ред за осъществяване на мерките за закрила на детето“ Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) Закрила на дете се предоставя след оценка на постъпил сигнал в дирекция „Социално подпомагане“. Чл. 14. (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) Социалният работник извършва проучване и оценка на сигнала, като събира необходимата информация от семейството, детето, училището, детската ясла и градина, специализираната институция, роднини, близки, съседи, друга дирекция „Социално подпомагане“, личен лекар и от други източници при необходимост. Чл. 16. (1) Срокът за събиране на първоначална информация и оценяване по сигнала е 10 дни от получаването му в дирекция „Социално подпомагане“. Чл. 16а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2006 г.) (1) Въз основа на направената оценка социалният работник изготвя план за действие, който включва дългосрочна цел и краткосрочни цели, дейности за тяхното постигане и мерки за закрила. (2) Планът за действие се съгласува с родителите на детето, с настойника, с попечителя или с лицето, полагащо грижи за детето, ако това не противоречи на интересите на детето и не нарушава правата му. (3) Социалният работник организира периодично срещи за преглед на оценката и изпълнението на плана за действие с всички заинтересувани страни. (4) Срещите по ал. 3 се провеждат периодично в зависимост от развитието на случая, но най-малко на 6 месеца.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

	<p><u>Практически мерки:</u> В работата си отделите „Закрила на детето“ към дирекциите „Социално подпомагане“ прилагат утвърдена от Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и Агенцията за социално подпомагане (АСП) писмена Методика за управление на случай за закрила на дете в риск от отдел „Закрила на детето“. На практика за всеки конкретен случай на дете в риск от водещия социален работник се изготвя компетентна професионална оценка, която е базата за определяне на целите на работа и плана за действие. Проучването се извършва по рамка за оценка, която включва следните области: - детето, развитие и удовлетвореност на потребностите; - родителски капацитет; - социална среда на детето и семейството.</p> <p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС § 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така: „(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“</p> <p>„ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ § 1. По смисъла на този кодекс: (4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително и за запазване на достойнството на жертвите по време на разпит.</p>	
5. Обхватът на индивидуалната оценка може да се		Не подлежи на въвеждане.

<p>адаптира в съответствие с тежестта на престъплението и степента на очевидните вреди, претърпени от жертвата.</p>		
<p>6. Индивидуалните оценки се правят с активното участие на жертвите, като се вземат предвид техните желания, включително когато жертвите не желаят да се ползват от специалните мерки, предвидени в членове 23 и 24.</p>	<p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС § 16. В чл. 144 се създава ал. 3: ,,(3) Експертиза може да се назначи и за установяване на специфични нужди от защита на свидетел във връзка с участието му в наказателното производство.“ „ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ § 1. По смисъла на този кодекс: (4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително и за запазване на достойнството на жертвите по време на разпит.</p>	<p>Пълно съответствие.</p>
<p>7. Когато елементите, които са в основата на индивидуалната оценка, са се променили значително, държавите членки гарантират, че тя се актуализира в хода на наказателното производство.</p>	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС ЧАСТ ВТОРА ДОКАЗВАНЕ Глава четиринаесета СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ Раздел III Експертиза Допълнителна и повторна експертиза Чл. 153. Допълнителна експертиза се назначава, когато експертното заключението не е достатъчно пълно и ясно, а повторна - когато не е обосновано и възниква съмнение за неговата правилност.</p> <p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС „ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ § 1. По смисъла на този кодекс:</p>	<p>Пълно съответствие.</p>

	(4) „Специфични нужди от защита“ по смисъла на този кодекс са налице когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително и за запазване на достойността на жертвите по време на разпит.	
Право на защита на жертвите със специфични нужди от защита в хода на наказателното производство 1. Без да се засяга правото на защита и в съответствие с правилата за дискреционните правомощия на съда, държавите членки гарантират, че жертвите със специфични нужди от защита, които се ползват от специални мерки в резултат на направената индивидуална оценка, предвидена в член 22, параграф 1, може да се ползват от мерките, предвидени в параграфи 2 и 3 от настоящия член. Специална мярка, предвидена в резултат на индивидуална оценка, не се предоставя, ако оперативните или практическите ограничения правят това невъзможно или ако спешно е необходимо жертвата да бъде разпитана и отсъствието на такъв разпит би могло да навреди на жертвата, на друго лице или на хода на производството. 2. В хода на разследването в наказателното производство за жертвите със специфични нужди от защита, установена в съответствие с член 22, параграф 1, се предоставят следните мерки: а) извършване на разпитите на жертвата в помещения, предназначени или адаптирани за тази цел;	Не подлежи на въвеждане.	
	НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава пета ПРОКУРОР Функции на прокурора в наказателното производство Чл. 46. (1) Прокурорът повдига и поддържа обвинението за престъпления от общ характер.	Пълно съответствие.

<p>б) извършване на разпитите на жurvата от или посредством професионалисти, специално обучени за тази цел;</p> <p>в) извършване на всички разпити на жurvата от един и същи лица, освен ако това не противоречи на доброто правораздаване;</p> <p>г) извършване на всички разпити на жрти на сексуално насилие, на основано на пола насилие или на насилие при близки взаимоотношения, освен когато се провеждат от прокурор или съдия, от лице от същия пол като жurvата, ако жurvата желае това, в случай че това няма да засегне хода на наказателното производство.</p>	<p>(2) В изпълнение на задачите по ал. 1 прокурорът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ръководи разследването и осъществява постоянно надзор за законообразното му и своевременно провеждане като наблюдаващ прокурор; 2. може да извърши разследване или отделни действия по разследването и други процесуални действия; 3. участва в съдебното производство като държавен обвинител; 4. взема мерки за отстраняване на допуснатите закононарушения по реда, установен в този кодекс, и упражнява надзор за законност при изпълнение на принудителните мерки. <p>Глава четиринаадесета.</p> <p>СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ</p> <p>Раздел II.</p> <p>Разпит</p> <p>Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел</p> <p>Чл. 140. (1) Малолетният свидетел се разпитва в присъствието на педагог или психолог, а когато е необходимо, и в присъствието на родителя или настойника.</p> <p>(2) Непълнолетният свидетел се разпитва в присъствието на лицата по ал. 1, ако съответният орган намери това за необходимо.</p> <p>(3) С разрешение на органа, който извършва разпита, лицата по ал. 1 могат да задават въпроси на свидетеля.</p> <p>(4) Органът, който извършва разпита, разяснява на малолетния свидетел необходимостта да даде правдиви показания, без да му отправя предупреждения за отговорност.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при необходимост и чрез видеоконференция.</p>
--	--

	<p>Разпит на свидетел с тайна самоличност</p> <p>Чл. 141. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органите на досъдебното производство и съдът разпитват свидетеля с тайна самоличност и вземат всички възможни мерки за запазване в тайна на неговата самоличност, включително когато се провежда разпит на свидетел чрез видеоконференция или телефонна конференция.</p> <p>(2) Преписи от протоколите за разпит на свидетеля без неговия подpis се предявяват незабавно на обвиняемия и на неговия защитник, а в съдебното производство - на страните, които писмено могат да поставят въпроси на свидетеля.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит по реда на чл. 139, ал. 8 на свидетел с тайна самоличност се извършва при променен глас, а чрез видеоконференция - и при променен образ на свидетеля. Преди началото на разпита съдия от първоинстанционния съд по местонахождението на свидетеля удостоверява, че разпитваното лице е същото, на което е даден идентификационният номер по чл. 123, ал. 4, т. 6.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Алиней 1 - 3 се прилагат съответно и при разпит на лица, по отношение на които е взета мярка за защита по чл. 6, ал. 1, т. 3, 4 и 5 от Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.</p> <p>ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС</p> <p>§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:</p>
--	---

	<p>„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“</p> <p>ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО Глава втора „Права на детето“ Участие в процедури Чл. 15.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., бр. 14 от 2009 г.) Съдебните и административните органи осигуряват подходяща обстановка за изслушване на детето, съобразена с неговата възраст. На изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето, а при необходимост - и друг подходящ специалист.</p> <p>(6) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г., предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) При всяко дело съдът или административният орган уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето, като за уведомлението от съда се прилагат разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс, а за уведомлението от административния орган се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс. Дирекция „Социално подпомагане“ изпраща представител, който изразява становище, а при невъзможност предоставя доклад.</p>	
3. За жертвите със специфични нужди от защита, установени в съответствие с член 22, параграф 1 в хода на съдебното производство, са налице следните мерки:	<p>НАКАЗАТЕЛНО - ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава четиринаадесета. СПОСОБИ НА ДОКАЗВАНЕ Раздел II.</p>	Пълно съответствие.

<p>а) мерки за избягване на визуалния контакт между жертвите и извършителите, включително при представянето на доказателства, които мерки се осъществяват с подходящи средства, включително чрез използването на комуникационни технологии;</p> <p>б) мерки, с които се гарантира, че жurvата може да бъде изслушана без физически да присъства в съдебната зала, по-специално чрез използването на подходящи комуникационни технологии;</p> <p>в) мерки, с които да се избегне ненужно разпитване на жurvата относно личния ѝ живот по въпроси, които не са свързани с извършеното престъпление;</p> <p>и</p> <p>г) мерки, които позволяват провеждането на заседание при закрити врати.</p>	<p>Разпит</p> <p>Разпит на обвиняемия</p> <p>Чл. 138. (5) Въпросите трябва да бъдат ясни, конкретни и свързани с обстоятелствата по делото. Те не трябва да подсказват отговори или да подвеждат към определен отговор.</p> <p>Разпит на свидетел</p> <p>Чл. 139. (7) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит на свидетел извън страната може да се извърши и чрез видеоконференция или телефонна конференция в съответствие с разпоредбите на този кодекс.</p> <p>(8) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит на свидетел, намиращ се в страната, чрез видеоконференция или телефонна конференция може да се извърши в съдебното производство, а в досъдебното производство - при условията и по реда на чл. 223.</p> <p>Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел</p> <p>Чл. 140. (5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при необходимост и чрез видеоконференция.</p> <p>Разпит на свидетел с тайна самоличност</p> <p>Чл. 141. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Органите на досъдебното производство и съдът разпитват свидетеля с тайна самоличност и вземат всички възможни мерки за запазване в тайна на неговата самоличност, включително когато се провежда разпит на свидетел чрез видеоконференция или телефонна конференция.</p> <p>(2) Преписи от протоколите за разпит на свидетеля без неговия подпис се предявяват незабавно на обвиняемия и на неговия защитник, а в съдебното производство - на страните, които писмено могат да поставят въпроси на свидетеля.</p>
---	--

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Разпит по реда на чл. 139, ал. 8 на свидетел с тайна самоличност се извършва при променен глас, а чрез видеоконференция - и при променен образ на свидетеля. Преди началото на разпита съдия от първоинстанционния съд по местонахождението на свидетеля удостоверява, че разпитваното лице е същото, на което е даден идентификационният номер по чл. 123, ал. 4, т. 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Алинеи 1 - 3 се прилагат съответно и при разпит на лица, по отношение на които е взета мярка за защита по чл. 6, ал. 1, т. 3, 4 и 5 от Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.

Глава двадесета.

СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ

Раздел I.

Общи положения

Разглеждане на делото при закрити врати

Чл. 263. (1) Разглеждането на делото или извършването на отделни съдопроизводствени действия става при закрити врати, когато това се налага за запазване на държавната тайна или на нравствеността, както и в случаите на чл. 123, ал. 2, т. 2.

(2) Разпоредбата на ал. 1 може да се приложи и когато това е необходимо, за да се предотврати разгласяването на факти от интимния живот на гражданите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) Малолетен или непълнолетен свидетел - пострадал от престъпление, може да бъде разпитан при закрити врати.

ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

§ 14. В чл. 139 се създава ал. 10:

„(10) Разпит на свидетел със специфични нужди от защита

	<p>се провежда при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително чрез видеоконференция или телефонна конференция, в съответствие с разпоредбите на този кодекс.“</p> <p>§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:</p> <p>„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“</p>	
Право на защита на децата жертви в хода на наказателното производство	<p>НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС Глава десета. ПРАВНА ПОМОЩ Раздел II. Повереник и особен представител Особен представител Чл. 101. (1) Когато интересите на малолетния или непълнолетния пострадал и неговия родител, настойник или попечител са противоречиви, съответният орган му назначава особен представител - адвокат. (2) Особен представител - адвокат, се назначава и на пострадалия, когато той е недееспособен или ограничено дееспособен и интересите му противоречат на интересите на неговия настойник или попечител. (3) Особеният представител участва в наказателното производство като повереник. (4) Разпоредбите на чл. 91, ал. 3 и чл. 92 се прилагат съответно и за особения представител.</p> <p>Глава седемнадесета РАЗСЛЕДВАНЕ</p> <p>Раздел II Протоколи за действия по разследването. Звукозаписи и видеозаписи</p>	Пълно съответствие.

в) когато детето жертва има право на адвокат, то има право да получава правни консултации и да бъде представявано от свое име в производството, когато има или може да има конфликт на интереси между детето жертва и лицата, упражняващи родителска отговорност.

Процесуалните правила за аудио-визуалните записи, посочени в първа алинея, буква а), и използването им се определят от националното право.

Протокол за разпит

Чл. 237. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В протокола за разпит се посочват следните данни за разпитания: трите имена, дата и място на раждане, гражданство, националност, образование, семейно положение, занятие, месторабота и длъжност, местоживееене, съдимост и други, които могат да имат значение за делото. В случаите на чл. 141 и 141а данните за самоличността не се вписват в протокола.

(2) Обясненията и показанията се записват в първо лице, по възможност дословно.

(3) Когато е необходимо, въпросите и отговорите се записват отделно.

(4) Разпитаният удостоверява с подписа си, че неговите обяснения или показания са записани правилно. Ако протоколът е написан на няколко страници, разпитаният се подписва на всяка страница.

(5) Разпитаният може, ако поиска, да изложи собственоръчно обясненията или показанията, които е дал устно. В този случай органът на досъдебното производство може да задава допълнителни въпроси.

Звукозапис

Чл. 238. (1) По искане на разпитания или по почин на органа на досъдебното производство може да се изготви звукозапис, за което разпитаният се уведомява до започване на разпита.

(2) Звукозаписът трябва да съдържа съденията, посочени в чл. 129, ал. 1 и чл. 237.

(3) Звукозапис на част от разпита или повтаряне

специално за звукозаписа на част от разпита не се допуска.

(4) След завършване на разпита звукозаписът се възпроизвежда изцяло на разпитания. Допълнителните обяснения и показания също се отразяват в звукозаписа.

(5) Звукозаписът завършва със заявление на разпитания, че той правилно отразява дадените обяснения и показания.

Протокол за разпит при изготвяне на звукозапис

Чл. 239. (1) Органът на досъдебното производство съставя протокол за разпит и когато има звукозапис.

(2) Протоколът съдържа: основните обстоятелства на разпита, решението да се изготви звукозапис; уведомяването на разпитания за звукозаписа; бележки на разпитания във връзка със звукозаписа; възпроизвеждането на звукозаписа пред разпитания и заявлението на органа на досъдебното производство и разпитания за правилността на звукозаписа.

(3) Звукозаписът се прилага към протокола, след като се запечата с бележка, в която се посочват: органът, извършил разпита, делото, името на разпитания и датата на разпита. Бележката се подписва от органа на досъдебното производство и от разпитания.

(4) Разпечатването на звукозаписа за нуждите на разследването се допуска само с разрешение на прокурора и в присъствието на разпитания. При прослушването на звукозаписа присъства и разпитият.

(5) След прослушването звукозаписът отново се запечатва по реда на ал. 3.

Видеозапис

Чл. 240. Разпоредбите на чл. 237 - 239 се прилагат съответно и при изготвянето на видеозапис.

Звукозапис и видеозапис и при други действия по разследването

Чл. 241. Звукозапис и видеозапис може да се изготвят и при други действия по разследването, като се прилагат разпоредбите на чл. 237 - 239.

**Глава двадесета
СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ
Раздел III
Съдебно следствие**

Разпит на свидетели

Чл. 280. (1) Най-напред се разпитват свидетелите, посочени от обвинението, а след това другите свидетели. Когато е необходимо, съдът може да промени този ред.

(2) На свидетелите се задават въпроси по реда, установен в чл. 277, ал. 3 и 4. Страната, която е посочила свидетеля, задава въпросите си преди другите страни.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.)
Разпитаните свидетели не могат да напускат съдебната зала преди приключване на съдебното следствие, освен с разрешение на съда, взето след изслушване на страните. В случаите по чл. 141 и 141а свидетелят

остава на разположение на съда в подходящо помещение извън съдебната зала.

(4) След като дадат показанията си, непълнолетните свидетели се отстраняват от съдебната зала, ако съдът не постанови друго.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) В случаите по чл. 141 и 141а разпитът на свидетелите се провежда по начин, недопускащ разкриване на самоличността им.

(6) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) Малолетен свидетел, който е бил разпитан в наказателното производство, се разпитва отново само когато показанията му не могат да се прочетат при условията и по реда на чл. 281 или новият разпит е от изключително значение за разкриване на истината.

Прочитане на показанията на свидетел

Чл. 281. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) (1) Показанията на свидетел, дадени по същото дело пред съдия в досъдебното производство или пред друг състав на съда, се прочитат, когато:

1. между тях и показанията, дадени на съдебното следствие, има съществено противоречие;
2. свидетелят отказва да даде показания или твърди, че не си спомня нещо;
3. свидетелят, редовно призован, не може да се яви пред съда за продължително или неопределено време и не се налага или не може да бъде разпитан по делегация;
4. свидетелят не може да бъде намерен, за да бъде призован, или е починал;
5. свидетелят не се явява и страните са съгласни с това;

6. свидетелят е малолетен и при разпита му са присъствали обвиняемият и неговият защитник.

(2) По реда на ал. 1 могат да бъдат прочетени обясненията, дадени по същото дело от обвиняем, който се разпитва на основание чл. 118, ал. 1, т. 1.

(3) При условията по ал. 1, т. 1 - 6 показанията на свидетел, дадени пред орган на досъдебното производство, се прочитат, когато при разпита са участвали обвиняемият и неговият защитник, ако такъв е упълномощен или назначен. Когато подсъдимите са повече, за прочитане на показанията е необходимо съгласие на тези от тях, които не са били призовани за разпита или са посочили уважителни причини за неявяването си, и прочетените показания се отнасят до повдигнатото им обвинение.

(4) Когато не могат да бъдат прочетени по реда на ал. 3, показанията на свидетел, дадени пред орган на досъдебното производство, се прочитат, ако са налице условията по ал. 1, т. 1 или 2.

(5) При условията по ал. 1, т. 1 - 6 показанията на свидетел, дадени пред орган на досъдебното производство, могат да се прочетат със съгласието на подсъдимия и неговия защитник, граждansкия ищец, частния обвинител и техните повереници.

(6) При условията по ал. 1, т. 1 - 6 показанията на свидетел, дадени пред орган на досъдебното производство, могат да се прочетат по искане на подсъдимия или на неговия защитник, когато не е уважено искането им по чл. 223, ал. 4.

(7) В случаите по ал. 3 и 5 преди получаване на съгласие от подсъдимия за прочитане на показанията съдът му разяснява, че прочетените показания могат да се ползват при постановяване на присъдата. За това

съдебно следствено действие по искане на подсъдимия съдът му назначава защитник, ако няма такъв.

(8) Осъдителната присъда не може да се основава само на показания, прочетени по реда на ал. 4.

(9) Използването на звукозапис и видеозапис не се допуска, преди да се прочетат показанията на свидетеля.

(10) Когато свидетелят е разпитан по делегация, прочита се протоколът за разпит.

ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Глава втора „Права на детето”

Участие в процедури

Чл. 15. (5) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Съдът или административният орган разпорежда изслушването да се извърши и в присъствието на родител, настойник, попечител, друго лице, което полага грижи за детето, или друг близък, когото детето познава, с изключение на случаите, когато това не отговаря на интереса на детето.

ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО- ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

§ 15. В чл. 140, ал. 5 се изменя така:

„(5) Разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната може да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция.“

ЗАКОН ЗА ПРАВНАТА ПОМОЩ

Глава първа.

	<p>ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ</p> <p>Чл. 1. Този закон урежда правната помощ по наказателни, граждански и административни дела пред всички съдебни инстанции.</p> <p>Чл. 2. Правната помощ по този закон се осъществява от адвокати и се финансира от държавата.</p> <p>Чл. 3. Целта на закона е да гарантира равен достъп на лицата до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ.</p> <p>Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 2013 г.) (1) Правната помощ по чл. 21, т. 1 и 2 е безплатна и се предоставя на:</p> <p>.....</p> <p>5. дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето;</p>	
2. Когато не е сигурно на каква възраст е жертвата и има причини да се смята, че жертвата е дете, за целите на настоящата директива се смята, че жертвата е дете.	<p>ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО</p> <p>Глава първа.</p> <p>ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ</p> <p>Определение за дете</p> <p>Чл. 2. Дете по смисъла на този закон е всяко физическо лице до навършването на 18 години.</p> <p>Глава втора.</p> <p>ПРАВА НА ДЕТЕТО</p> <p>Чл. 10</p> <p>.....</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) Право на закрила по реда на този закон има и лице - жртва на насилие или експлоатация, на което възрастта му не е установена и за което може да се направи основателно предположение, че е дете.</p>	Пълно съответствие.
Обучение на практикуващи лица 1. Държавите членки гарантират, че служителите,	<p>Закон за съдебната власт</p> <p>Глава единадесета.</p> <p>Национален институт на правосъдието</p>	Пълно съответствие.

<p>които има вероятност да влязат в контакт с жurvии, например полицейските и съдебните служители, получават общо и специализирано обучение до ниво, подходящо за контакта им с жurvите, което да повиши тяхната осведоменост относно нуждите на жurvите и да им позволи да се отнасят с жurvите безпристрастно, с уважение и професионализъм.</p> <p>2. Без да се накърнява независимостта на съдебната власт и различията в организацията ѝ в Съюза, държавите членки изискват от службите, които отговарят за обучението на съдиите и прокурорите, участващи в наказателното производство, да осигуряват както общо, така и специализирано обучение с цел повишаване на осведомеността на съдиите и прокурорите относно нуждите на жurvите.</p> <p>3. Като се зачита надлежно независимостта на адвокатурата, държавите членки препоръчват на структурите, които отговарят за обучението на адвокати, да осигуряват както общо, така и специализирано обучение с цел повишаване на осведомеността на адвокатите относно нуждите на жurvите.</p> <p>4. Посредством своите публични служби или като финансират организации за подкрепа на жurvите, държавите членки настъпват инициативи, които дават възможност на предоставящите услуги за защита на жurvите и услуги за възстановително правосъдие да получават адекватно обучение до ниво, подходящо за контактите им с жurvите, и да спазват професионални стандарти, гарантиращи, че тези услуги се предоставят безпристрастно, с</p>	<p>Чл. 249. (1) Националният институт на правосъдието осъществява:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдия и младши прокурор;</p> <p>2. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) поддържането и повишаването на квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните помощници, прокурорските помощници, съдебните служители, на инспекторите от Инспектората към министъра на правосъдието и на други служители от Министерството на правосъдието.</p> <p>(2) Към Националния институт на правосъдието има учебно-информационен център, който организира дистанционно обучение и извършва проучване и изследване на съдебната практика, включително на практиката по администриране на правораздаването, за нуждите на обучението.</p> <p>Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт</p> <p>§ 140. В чл. 249 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 1:</p> <p>а) в т. 1 думите „младши съдия и младши прокурор“ се заменят с „младши съдия, младши прокурор, и младши следовател“;</p> <p>б) в т. 2 след думите „съдебните служители“ се добавя „съдебните заседатели“.</p> <p>2. Алинея 2 се изменя така:</p> <p>„(2) Към Националния институт на правосъдието има учебно-информационен център, който развива електронно обучение и организира приложно изследване и анализ на практики в областта на правосъдието.“</p>
--	---

<p>уважение и професионализъм.</p> <p>5. В зависимост от функциите на практикуващото лице и от естеството и равнището на контактите, които то има с жертвите, с обучението се цели да се даде възможност на практикуващото лице да разпознава жurvите и да се отнася към тях с уважение, професионализъм и по недискриминационен начин.</p>	<p>Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Глава пета.</p> <p>Организация и дейност на Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>Чл. 21. Националният съвет:</p> <p>3. разработва политиката, планирането и представянето на законодателни и практически инициативи в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;</p> <p>6. възлага провеждането на виктимологични изследвания и осъществява съгласуването на други изследователски програми в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;</p> <p>8. организира и провежда подготовката и обучението на кадри в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления.“</p> <p>Закон за Министерството на вътрешните работи</p> <p>Глава седма.</p> <p>Служители на МВР</p> <p>Раздел V.</p> <p>Професионална подготовка</p> <p>Чл. 170. (1) Професионалната подготовка на служителите в МВР се провежда под формата на професионално образование и професионално обучение.</p> <p>(2) Професионалното обучение при първоначално постъпване на държавна служба в МВР се провежда в Академията на МВР.</p> <p>(3) Професионалното обучение на държавните служители в МВР се извършва в Академията на МВР, в научноизследователските и научно-приложните институти на МВР, обучаващи звена на МВР и в други обучаващи институции.</p> <p>(4) Професионална подготовка може да се провежда и в обучаващи институции на други държави.</p> <p>(5) Редът за планиране, организиране, провеждане, контрол</p>
---	---

	<p>и отчитане на професионалното обучение се определя с наредба на министъра на вътрешните работи.</p> <p>Допълнителни разпоредби</p> <p>17. „Професионално обучение“ е придобиването на професионална квалификация във връзка с изпълнението на задачите и дейностите на МВР.</p> <p>18. „Първоначално професионално обучение“ е обучение за придобиване на основни знания и умения за изпълнение на задачите и дейностите на МВР по противодействие на престъпността, опазване на обществения ред, защита на националната сигурност, граничния контрол, регулиране на миграционните процеси, пожарната безопасност и защитата на населението.</p> <p>Закон за адвокатурата</p> <p>Глава седма.</p> <p>Квалификация</p> <p>Чл. 28. (1) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) За поддържане и повишаване на квалификацията на адвокатите и адвокатите от Европейския съюз Висшият адвокатски съвет организира Център за обучение на адвокатите.</p> <p>(2) Структурата, организацията, условията, програмите за обучение и финансирането се определят с наредба на Висшия адвокатски съвет.</p> <p>Глава дванадесета.</p> <p>Висши органи на Адвокатурата</p> <p>Раздел II.</p> <p>Висши адвокатски съвет</p> <p>Чл. 122. (1) Висшият адвокатски съвет:</p> <p>9. организира център за обучение на адвокати и определя условията и програмите за обучение за повишаване на квалификацията им.</p>	
Фиг. 26		
Сътрудничество и координация на службите	ЗАКОН ЗА БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА	Пълно съответствие.

1. Държавите членки предприемат необходимите действия, за да се улесни сътрудничеството между тях с цел подобряване на достъпа на жертвите до правата, установени в настоящата директива и в националното право. Това сътрудничество е насочено най-малкото към:

- а) обмен на най-добри практики;
- б) консултации в отделни случаи; и
- в) съдействие на европейските мрежи, които се занимават с въпроси, пряко свързани с правата на жертвите.

2. Държавите членки предприемат подходящи действия, включително чрез интернет, с цел да се повиши осведомеността относно установените в настоящата директива права, да се намали рисъкът от виктимизиране и да се сведе до минимум отрицателното въздействие на престъпленията и рисковете от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, като тези действия са насочени по-специално към рискови групи като децата, жертвите на основано на пола насилие и жертвите на насилие при близки взаимоотношения. Тези действия могат да включват информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, както и програми за изследвания и образование, когато е уместно в сътрудничество със съответните организации на гражданското общество и други заинтересовани страни.

Глава пета

ЗАКРИЛА И ПОМОЩ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

Чл. 18. (1) Дипломатическите и консулските представителства на Република България разпространяват до заинтересуваните лица и рискови групи информационни материали за правата на жертвите на трафика на хора.

(2) Дипломатическите и консулските представителства на Република България предоставят информация на органите на съответната чужда държава за българското законодателство в областта на борбата с трафика на хора.

Чл. 19. Обменът на информация и сътрудничеството с компетентните органи на други държави и международните организации се извършват в съответствие с действащото законодателство и международните договори, по които Република България е страна.

Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления

Глава втора.

Информиране на пострадалите от престъпления за техните права

Чл. 7. (1) Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления, наричан понататък "Националният съвет":

1. издава и разпространява брошура на български, английски, немски и френски език, в която се съдържа информацията по чл. 6, ал. 1;

2. (изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. Сравнение с предишната редакция, в сила от 6.10.2016 г.) предоставя за бесплатно разпространение брошурата на органите и организацията по чл. 6, ал. 1, както и на центровете за спешна медицинска помощ, лечебните заведения за болнична помощ, дирекциите за социално подпомагане и на други юридически лица, които при изпълнение на своята дейност контактуват с пострадали от престъпления.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г. Сравнение с предишната

редакция, в сила от 6.10.2016 г.) Информацията, която се съдържа в брошурата, се публикува на интернет страниците на Националния съвет, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, организациите за подкрепа на пострадали, както и на тези по ал. 1, т. 2.

(3) Националният съвет съвместно с организациите за подкрепа на пострадали осигурява функционирането на постоянна безплатна телефонна линия с единен телефонен номер за цялата страна за информиране на пострадалите от престъпления. Операторът на телефонната линия информира органите на Министерството на вътрешните работи за пострадали, които са в опасност.

(4) Националният съвет съвместно с организациите за подкрепа на пострадали и органите на изпълнителната или местната власт, които имат правомощия в областта на закрилата на пострадалите от престъпления, организира публични кампании за информиране на гражданите за правата им, които имат като пострадали от престъпления.

Глава пета.

Организация и дейност на Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления

Чл. 21. Националният съвет:

1. отговаря за изплащането на финансовите компенсации;
2. (доп. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.) изготвя образец на молбата за финансова компенсация на български, английски, френски и немски език, списък на документите, които са необходими за разглеждането ѝ, образци на формуляра и на протокола по чл. ба, ал. 2 и 3, на декларацията по чл. 18, ал. 7, както и формулярите по чл. 19, ал. 2 и чл. 24, ал. 8 , и ги предлага за утвърждаване на министъра на правосъдието;
3. разработва политиката, планирането и представянето на законодателни и практически инициативи в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;

4. координира дейността на органите и организациите по чл. 6, ал. 1 във връзка с изпълнението на закона;
5. оказва съдействие на български граждани, пострадали от престъпления на територията на друга държава - членка на Европейския съюз, при попълване на молбите за финансова компенсация и ги изпраща на компетентния орган на другата държава членка;
6. възлага провеждането на виктимологични изследвания и осъществява съгласуването на други изследователски програми в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;
7. провежда и координира информационната дейност по чл. 6 и 7;
8. организира и провежда подготовката и обучението на кадри в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;
9. осъществява международното сътрудничество в областта на подпомагането на пострадалите от престъпления;
10. ежегодно представя пред министъра на правосъдието доклад за предприетите действия за подпомагане и финансова компенсация на пострадалите от престъпления;
11. най-малко веднъж на три месеца се отчита пред министъра на правосъдието за изразходваните средства във връзка с подпомагането и финансовата компенсация на пострадалите от престъпления.

Глава шеста.

Международно сътрудничество

Чл. 27. (1) Националният съвет се обръща за съдействие към компетентните органи на други държави в случаите, когато български граждани са пострадали от престъпление в чужбина, и оказва съдействие на граждани на други държави, законно пребиваващи на територията на Република България, за предоставяне на формите на подпомагане по чл. 8, ал. 1.

(2) Централен орган по приемане и решаване на молбите за финансова компенсация от граждани на чужди държави е

	<p>Министерството на правосъдието.</p> <p><u>Практически мерки:</u></p> <p>Сайт на Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления – www.compensation.bg</p> <p>През 2015 г. Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към министъра на правосъдието издаде на четири езика (български, английски, немски и френски) специализирана брошура за правата на гражданите по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления (ЗПФКПП). Брошурата е предоставена за бесплатно разпространение на органите на Министерство на вътрешните работи, органите на съдебната власт, организацията за подкрепа на пострадали, областните администрации, Държавната агенция за закрила на детето и дирекциите за социално подпомагане. Брошурата може да бъде изтеглена в електронен формат на четирите езика и на обновената през 2015 г. интернет страница на НСПКПП – www.compensation.bg, която вече разполага и с мобилна версия. На интернет страницата на НСПКПП е налична информация на български и английски език за правата на пострадалите от престъпления, за европейското и българското законодателство в областта, адресите на съответните органи, институции и организации, към които пострадалите могат да се обръщат за съдействие, както и всички необходими документи, касаещи правната помощ и финансовата компенсация по реда на ЗПФКПП.</p>	
ЧЛСН 27	<p>Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</p> <p>§ 71. В § 1 се правят следните изменения и допълнения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Думите „Допълнителна разпоредба“ се заменят с „Допълнителни разпоредби“. 1. Този закон въвежда изискванията на: Директива 2012/29/EС на Европейския парламент и на Съвета от 25 	Пълно съответствие.

<p>2. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.</p>	<p>октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (OB L 315 от 14 ноември 2012 г.)</p> <p>Закон за изменение и допълнение на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления</p> <p>ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p> <p>(Загл. изм. – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.)</p> <p>§ 1а. (Нов – ДВ, бр. 51 от 2016 г., в сила от 6.10.2016 г.)</p> <p>Този закон въвежда изискванията на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (OB, L 315/57 от 14 ноември 2012 г.).</p>	
<p>Член 28</p> <p>Предоставяне на информация и статистически данни</p> <p>До 16 ноември 2017 г. и на всеки три години след това държавите членки предоставят на Комисията наличните данни относно това, как жертвите се ползват от правата, установени в настоящата директива.</p>		<p>Не подлежи на въвеждане.</p>
<p>Член 29</p> <p>Доклад</p> <p>До 16 ноември 2017 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за оценка на степента, в която държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с настоящата директива, включително описание на действията, предприети съобразно членове 8, 9 и</p>		<p>Не подлежи на въвеждане.</p>

23, придружен при необходимост от законодателни предложения.		
Член 30		
Замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР Настоящата директива заменя Рамково решение 2001/220/ПВР по отношение на държавите членки, участващи в приемането на настоящата директива, без да се засягат задълженията на държавите членки по отношение на сроковете за транспортиране в националното право. По отношение на държавите членки, участващи в приемането на настоящата директива, позоваванията на посоченото рамково решение се считат за позовавания на настоящата директива.	Не подлежи на въвеждане.	
Член 31		
Влизане в сила Настоящата директива влиза в сила в деня след публикуването ѝ в <i>Официален вестник на Европейския съюз</i> .	Не подлежи на въвеждане.	
Член 32		
Адресати Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.	Не подлежи на въвеждане.	

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-44.....

13 ... юни ..... 2017 г.

ДО

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
вз.№ 702 - 01 - 4
Дата 13 / 06 2017 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

05
17
[Signature]

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 316..... на Министерския съвет от 2017 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс.

Законопроектът е изработен и съгласуван до влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за нормативните актове (ДВ, бр. 34 от 2016 г.) и на основание § 9 от Преходните и заключителните му разпоредби се одобрява и приема по действащия до 4 ноември 2016 г. ред.

Приложение: съгласно текста.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 150-01-58 / 14. 06. 2017 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 702-01-4, внесен от Министерски съвет на 13.06.2017 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по правни въпроси

Комисии:

- Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

